

คู่มือแนะแนวทางปฏิบัติในการลงทุน

ในกิจการเหมืองแร่

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

กระทรวงอุตสาหกรรม

Mining and Mineral Business in Thailand Investment Guide

Department of Primary Industries and Mines

Ministry of Industry

คำนำ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการบริหารและอนุญาตเกี่ยวกับการลงทุนประกอบกิจการด้านเหมืองแร่ แต่ในการดำเนินการขั้นต้นเพื่อขออนุญาตทำเหมืองแร่นั้นเป็นขั้นตอนที่มีความซับซ้อน ต้องการความรู้และความเข้าใจในกระบวนการ รวมทั้งระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อใช้ในการติดต่อหน่วยงานราชการหลายส่วน เช่น การขออนุญาตสำรวจแร่และทำเหมืองจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมประจำท้องที่ การอนุญาตใช้พื้นที่ป่าไม้จากกรมป่าไม้ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และขอความเห็นชอบจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้เห็นความสำคัญของการเรียบเรียงขั้นตอนปฏิบัติในการขออนุญาตลงทุนทำธุรกิจเหมืองแร่ และรวบรวมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบคำสั่ง และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการเหมืองแร่และโลหกรรม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และหน่วยราชการอื่น เช่น กรมป่าไม้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น นำมาจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติในการลงทุนด้านเหมืองแร่ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการลงทุนได้ทราบขั้นตอนปฏิบัติต่าง ๆ อย่างครบถ้วนถูกต้อง ซึ่งเนื้อหาของคู่มือได้ครอบคลุมการขออนุญาตสำรวจแร่และขั้นตอนในการสำรวจแร่ การขออนุญาตทำเหมืองและขั้นตอนในการทำเหมือง การแต่งแร่และการประกอบโลหกรรม การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับแร่ เช่น การซื้อแร่ขายแร่ การเก็บแร่ การชำระค่าภาคหลวง การมีแร่ไว้ในครอบครอง การขนแร่ การขออนุญาตนำแร่เข้าและส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบกิจการด้านเหมืองแร่ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการลงทุนและการดำเนินธุรกิจด้านเหมืองแร่ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการในการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อไป

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
สิงหาคม 2547

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ 1

บทที่ 1. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติแร่ 5

1.1 พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 5

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6

1.3 ประเภทของการอนุญาตตามพระราชบัญญัติแร่ 9

บทที่ 2. การขออนุญาตสำรวจแร่ 13

2.1 อาชญาบัตรสำรวจแร่ 13

2.2 อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ 14

2.3 อาชญาบัตรพิเศษ 16

2.4 การรังวัดเขตและการยกเลิกคำขออาชญาบัตร 20

บทที่ 3. การขออนุญาตทำเหมืองแร่ 21

3.1 ประทานบัตร 21

3.2 ประทานบัตรชั่วคราว 31

3.3 การต่ออายุประทานบัตร 33

3.4 การรับช่วงการทำเหมือง 37

3.5 การโอนประทานบัตร 38

3.6 การขอประทานบัตรในเขตลุ่มน้ำชั้นที่ 1 41

3.7 กระบวนการรับฟังความคิดเห็นโครงการทำเหมืองใต้ดิน 44

บทที่ 4. เหมืองหินอุตสาหกรรมและกิจการโรงโม่หิน 49

4.1 ประทานบัตรหินอุตสาหกรรม 49

4.2 การประกอบกิจการโรงโม่หิน 53

บทที่ 5. การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการขอประทานบัตร 56

5.1 การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม 56

5.2 การขอความเห็นชอบจากองค์การบริหารส่วนตำบล 59

5.3 การขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวน 60

5.4 การขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ 62

5.5 การขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 64
5.6 การขอรับการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์จากรัฐ 66
5.7 การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว 69
บทที่ 6. การทำเหมืองและงานเสริมการทำเหมือง 72
6.1 การร่วมโครงการทำเหมือง 73
6.2 การขอหยุดการทำเหมือง 73
6.3 การปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมือง 74
6.4 การจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ 75
6.5 การทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ 76
6.6 การปิดกั้นหรือทำลายทางหลวงและทางน้ำสาธารณะ 76
6.7 การทดน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะ 77
6.8 การทำทางผ่านเขตเหมืองแร่ 77
6.9 การเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายในเขตเหมืองแร่ของบุคคลอื่น 78
6.10 การปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ 78
6.11 การนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ 79
6.12 การตรวจเหมือง 79
6.13 การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมือง 80
บทที่ 7. การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ 81
7.1 การขุดหาแร่รายย่อย 81
7.2 การร่อนแร่ 82
บทที่ 8. การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน 83
8.1 การขอใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน 83
8.2 เขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน 83
8.3 การตรวจสอบและการป้องกันความเสียหาย 84
8.4 การชำระค่าภาคหลวงแร่ก่อนที่จะขนน้ำเกลือใต้ดิน 84
บทที่ 9. การซื้อขายแร่และการเก็บแร่ 85
9.1 การซื้อแร่ 85
9.2 การซื้อแร่นอกสถานที่ 86
9.3 การตั้งสถานที่เก็บแร่ 88
9.4 การขายแร่ 89
9.5 แร่ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการซื้อขายและเก็บแร่ 90

บทที่ 10. การแต่งแร่และการประกอบโลหกรรม 91
10.1 การแต่งแร่ 91
10.2 การประกอบโลหกรรม 93
บทที่ 11. ค่าภาคหลวงแร่ 97
11.1 การชำระค่าภาคหลวงแร่ 97
11.2 การขอผัดชำระค่าภาคหลวงแร่ 98
11.3 การคืนค่าภาคหลวงแร่ 98
บทที่ 12. การครอบครองแร่และการขนแร่ 100
12.1 การครอบครองแร่ 100
12.2 การขนแร่ 102
บทที่ 13. การนำแร่เข้าและการส่งแร่ออก 106
13.1 การนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักร 106
13.2 การส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร 107
13.3 การฝากแร่ 110
บรรณานุกรม 111

บทนำ

การประกอบธุรกิจทำเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับแร่ นับตั้งแต่ การสำรวจ การทำเหมือง การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม การซื้อขายแร่ การเก็บ การครอบครอง การขนแร่ และการนำเข้าหรือส่งแร่ออกนอกประเทศ เป็นต้น จะถูกกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขออนุญาต รวมทั้งถูกควบคุมการดำเนินการโดย พ.ร.บ.แร่ พ.ศ. 2510 และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นสำคัญ โดยมีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ และมี*เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่* สังกัดสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขออนุญาตต่าง ๆ และติดต่อโดยตรงกับผู้ยื่นคำขอในท้องที่

ในบทที่ 1 ของคู่มือเล่มนี้ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติแร่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประเภทของการอนุญาตที่เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่และธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับแร่ และคุณสมบัติของผู้ที่ยื่นขออนุญาต ซึ่งโดยทั่วไปสามารถแยกกลุ่มประเภทการประกอบธุรกรรมได้ดังนี้

- ♦ การสำรวจแร่และการทำเหมืองแร่
- ♦ การอนุญาตเกี่ยวกับงานสนับสนุนการทำเหมือง ที่เรียกว่าอุปกรณ์ของการทำเหมือง
- ♦ การซื้อขายแร่ การตั้งสถานที่เก็บแร่
- ♦ การแต่งแร่และประกอบโลหกรรม
- ♦ การมีแร่ไว้ในครอบครอง การขนแร่ และการชำระค่าภาคหลวง
- ♦ การนำแร่เข้าหรือส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร
- ♦ การอนุญาตอื่น เช่น การขุดหาแร่รายย่อย การร่อนแร่ การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

การสำรวจแร่และการทำเหมือง

ในการสำรวจแร่จะต้องยื่นขอ อาชญาบัตรสำรวจแร่ ซึ่งอนุญาตให้สำรวจแบบไม่ผูกขาดในท้องที่ที่กำหนด หรือขออาชญาบัตรประเภทผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดให้ หรือขออาชญาบัตรพิเศษที่อนุญาตให้ผูกขาดสำรวจแร่เป็นกรณีพิเศษในพื้นที่ขนาดใหญ่ แต่ต้องเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษให้แก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งบทที่ 2 ได้กล่าวถึงลักษณะและความแตกต่างของอาชญาบัตรทั้ง 3 ประเภทนี้ไว้ รวมถึงข้อกำหนดและข้อผูกพันที่ต้องปฏิบัติในการสำรวจแร่ ซึ่งอาจจะมีผลบางอย่างผูกพันต่อเนื่องไปถึงการขอประทานบัตรทำเหมือง ซึ่งเป็นหนังสือสำคัญที่อนุญาตให้ทำเหมืองภายในเขตที่กำหนด

บทที่ 3 ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ และบทที่ 4 กล่าวถึงการขออนุญาตทำเหมืองหินอุตสาหกรรมและประกอบกิจกรรมโรงโม่หิน พระราชบัญญัติแร่ได้กำหนดไว้ว่าในเขตพื้นที่ซึ่งมีผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษไว้แล้ว ผู้อื่นจะยื่นคำขอ

ประทานบัตรมิได้ เว้นแต่ผู้นั้นมีกรรมสิทธิ์ครอบครองในที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ขอประทานบัตรจะต้องยื่นหลักฐานว่าพบแร่หรือมีแร่ที่ประสงค์จะทำเหมือง เช่น รายงานผลการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ และต้องจัดทำแผนผังโครงการทำเหมืองซึ่งเป็นรายงานแสดงรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการทำเหมือง

นอกจากนี้ในบทที่ 3 ยังได้กล่าวถึง การขอประทานบัตรชั่วคราว เพื่อให้สามารถทำเหมืองไปก่อนในระหว่างที่รอการออกประทานบัตร การต่ออายุประทานบัตร การรับช่วงทำเหมือง การโอนประทานบัตร และกระบวนการรับฟังความคิดเห็นโครงการทำเหมืองใต้ดิน

ในการขอประทานบัตร จะมีขั้นตอนที่ต้องจัดเตรียมรายงานและเอกสารที่จะต้องติดต่อขออนุญาตกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นสำหรับโครงการทำเหมืองแร่ทุกขนาด การขอใช้พื้นที่ป่าไม้ หรือที่ดินในความดูแลของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อทำเหมือง และการขอรับการส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งการขออนุญาตธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งจะต้องใช้ประกอบการขอประทานบัตรด้วย เป็นต้น ในบทที่ 5 จึงได้กล่าวถึงแนวทางการและขั้นตอนการติดต่อกับส่วนราชการนั้น ๆ

ในการทำเหมืองจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกับพื้นที่ข้างเคียง และสภาพแวดล้อม ทำให้ต้องมีการควบคุมกิจกรรมย่อยของการทำเหมืองผ่านทางใบอนุญาตต่าง ๆ เช่น การร่วมโครงการทำเหมือง การหยุดการทำเหมือง การปลูกสร้างอาคารและจัดตั้งสถานที่เพื่อการแต่งแร่นอกเขตเหมืองแร่ การเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ การทดน้ำหรือชักน้ำ การปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขต และการนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เป็นต้น ซึ่งบทที่ 6 ได้กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตเหล่านี้

การขุดหาแร่รายย่อย การร่อนแร่ และการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ เป็นอาชีพที่รัฐสงวนไว้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อยที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยและมีรายได้น้อย โดยใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยจะออกให้เฉพาะการขุดหาแร่รัตนชาติ ในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี จันทบุรี เชียงราย ตราด เพชรบูรณ์ แพร่ ศรีสะเกษ สุโขทัย และอุบลราชธานีเท่านั้น ส่วนใบอนุญาตร่อนแร่จะออกให้เฉพาะการร่อนแร่ดีบุกและทองคำภายในท้องที่ที่กำหนดเท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังบทที่ 7

การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน จะต้องยื่นขอใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ซึ่งอาจจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน เช่น พื้นที่และระดับความลึก เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยร่วมกันของส่วนรวม โดยมีรายละเอียดในบทที่ 8

การซื้อขายแร่และการเก็บแร่

ผู้ซื้อแร่เพื่อใช้ประกอบธุรกิจจะต้องมีใบอนุญาตซื้อแร่ ยกเว้นการซื้อแร่จากผู้มีใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือการซื้อโลหะที่ได้จากโลหกรรม หรือการซื้อแร่ตามชนิดและสภาพที่แต่งจน

สามารถนำไปผสมกับวัตถุอื่นหรือนำไปประกอบกิจการสำเร็จรูปได้ ใบอนุญาตซื้อแร่จะกำหนดสถานที่ซื้อแร่และสถานที่เก็บแร่ไว้อย่างชัดเจน ถ้าผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่จะซื้อแร่นอกสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตซื้อแร่ จะต้องมีใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่เพิ่มเติม

ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับช่วงการทำเหมือง ซึ่งต้องการจะเก็บแร่ที่ได้จากการทำเหมืองไว้นอกเขตเหมืองแร่ หรือเป็นผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ซึ่งต้องการจะเก็บแร่ที่ซื้อไว้นอกสถานที่ซื้อแร่ จะต้องขอรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

ในบทที่ 9 ได้กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการขออนุญาตซื้อแร่ การซื้อแร่นอกสถานที่ และการขออนุญาตเก็บแร่ และมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อกำหนดในการซื้อแร่และเก็บแร่ รวมทั้งข้อกำหนดในการขายแร่

การแต่งแร่และการประกอบโลหกรรม

การแต่งแร่ เป็นกระบวนการแยกแร่ที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปออกจากกัน หรือทำให้แร่สะอาด รวมถึงการบดแร่และคัดขนาดแร่ ผู้ที่ต้องการประกอบกิจการแต่งแร่ จะต้องได้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือเป็นผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองซึ่งแต่งแร่ภายในเขตเหมืองแร่

การประกอบโลหกรรมที่อยู่ในความควบคุม คือการประกอบโลหกรรมแร่ทุกชนิด โดยกรรมวิธีถลุงแร่ หรือการสกัดแร่ให้เป็นโลหะด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งการทำให้โลหะบริสุทธิ์ หรือการผลิตเหล็กกล้าทุกขนาดกำลังผลิต ผู้ที่ต้องการประกอบโลหกรรมจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

ในบทที่ 10 ได้กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการแต่งแร่และประกอบโลหกรรม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อกำหนดในการประกอบกิจการเหล่านี้

การครอบครองแร่ การขนแร่ และค่าภาคหลวงแร่

ค่าภาคหลวงแร่ เป็นรูปแบบหนึ่งของภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากการผลิตแร่ โดยกำหนดอัตราค่าภาคหลวงตามราคาแร่ หรือราคาโลหะในแร่ และคำนวณจากสภาพหรือปริมาณของสารประกอบในแร่ อัตราค่าภาคหลวงแร่ชนิดต่าง ๆ จะถูกกำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 23 ออกตามความในพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. 2509 ในบทที่ 11 ของคู่มือจะกล่าวถึงขั้นตอนการชำระค่าภาคหลวง การขอผัดชำระ และการขอคืนค่าภาคหลวงแร่

บทที่ 12 ได้กล่าวถึงประเภทของแร่ที่จะต้องขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ขั้นตอนการขออนุญาต และข้อกำหนดในการครอบครองแร่ และในตอนท้ายบทได้กล่าวถึงขั้นตอนและข้อกำหนดในการขอใบอนุญาตขนแร่ ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขนแร่ จะต้องแสดงหลักฐานว่าแร่นั้นได้จ่ายเงินค่าภาคหลวงแร่ หรือได้รับอนุญาตให้ผัดการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้แล้ว

การนำแร่เข้าและการส่งแร่ออก

พระราชบัญญัติแร่กำหนดให้มีการควบคุมแร่นำเข้ามาและส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยจะต้องกำหนดชนิดแร่ สภาพ และปริมาณที่จะต้องอยู่ในความควบคุม การนำเข้าแร่ซึ่งอยู่ในการควบคุมจะต้องมีใบอนุญาตนำแร่เข้าในราชอาณาจักร การส่งออกแร่ซึ่งอยู่ในการควบคุมจะต้องมีใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งบทที่ 13 ได้กล่าวถึงชนิดและปริมาณแร่ที่ถูกควบคุมการนำเข้าและส่งออก พร้อมทั้งขั้นตอนในการขออนุญาต

1. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติแร่

"แร่" ตามความหมายในกฎหมายแร่ หมายถึง *"ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรียวัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอน หรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องผ่านกระบวนการถลุงหรือไม่ แร่นั้นจะรวมถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกรันที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายซึ่งกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงน้ำเกลือสินเธาว์ ลูกรัง หิน ดินหรือทรายทั่วไป"*

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 และขอบเขตหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ตลอดจนสรุปประเภทของใบอนุญาตและคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

1.1 พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

ในการออกกฎหมายและประกาศใช้พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมกฎหมายแร่ที่มีอยู่หลายฉบับมาไว้ในที่เดียวกัน และปรับปรุงใหม่เพื่อให้รัฐมีอำนาจควบคุมดูแลและตรวจสอบการสำรวจแร่ การผลิตแร่ การอนุรักษ์แหล่งแร่ การซื้อขายแร่ การแต่งแร่และการประกอบโลหกรรม และในเวลาเดียวกันก็ส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการทำเหมือง ตลอดจนถึงการให้ความคุ้มครองแก่กรรมกรและสวัสดิภาพของประชาชนให้มีความเหมาะสม

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

1) กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแร่ คือ*กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.)* สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม และมีเจ้าพนักงานผู้ดูแลในท้องที่คือ *เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่* ประจำสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

2) วางระเบียบและควบคุมการสำรวจแร่ การทำเหมือง การแต่งแร่ การซื้อแร่ การขายแร่ และการมีแร่ไว้ในครอบครอง เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาและความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือเพื่อป้องกันและปราบปรามการลักลอบทำเหมือง หรือลักลอบส่งแร่ออกนอกประเทศ

3) กำหนดคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรสำหรับทำเหมือง ตลอดจนการต่ออายุประทานบัตร และการขอใบอนุญาตต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้องการผลิตแร่ การซื้อขายแร่ การ

เก็บและครอบครองแร่ การนำแร่เข้าและส่งออก รวมทั้งใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม เป็นต้น

4) ดูแลและควบคุมเกี่ยวกับความปลอดภัย และผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการสำรวจแร่ การทำเหมือง การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม และการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

5) ให้ความคุ้มครองในเขตสำรวจแร่ หรือเขตเหมืองแร่ หรือเขตที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทราย โดยนอกจากผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปยึดถือครองครอง ทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพพื้นที่หรือทรัพยากรในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิ์ทำเช่นนั้นได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ได้มีข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เป็นสาระสำคัญดังนี้

1) เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจกำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับสำรวจ ศึกษา หรือวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้ ภายในเขตที่กำหนดนี้จะไม่อนุญาตให้ผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตร หรือประทานบัตร เว้นแต่ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควรเป็นกรณีพิเศษ

2) เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจกำหนดพื้นที่ใดที่มิใช่แหล่งต้นน้ำ หรือป่าน้ำซับซึม ที่ได้สำรวจพบเป็นแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง ให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อออกประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรได้เป็นอันดับแรก ก่อนการสงวนหวงห้ามหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในที่ดินในพื้นที่นั้น หลังจากคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว

3) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ในเขตอาชญาบัตรหรือประทานบัตรใด เพื่อประโยชน์สาธารณะและป้องกันประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในเขตอาชญาบัตร หรือประทานบัตรได้

4) ในการสำรวจแร่หรือทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ หรือซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่พิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษาทางธรณีวิทยา นอกจากจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นเกี่ยวกับการเก็บได้ซึ่งวัตถุนั้นแล้ว ผู้ถืออาชญาบัตรหรือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อทางราชการ

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติแร่ มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง ดังนี้

1. กำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
2. กำหนดแบบพิมพ์อาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาต
3. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำรวจแร่ และการทำเหมือง

4. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการออกใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง
5. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการซื้อแร่ ขายแร่ เก็บแร่ ครอบครองแร่ และขนแร่
6. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม
7. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนำแร่เข้าหรือการส่งแร่ออกนอกประเทศ
8. กำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก
9. กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแร่ เช่น กำหนดให้มีทะเบียนคนงานและเวลาทำการในการทำเหมือง เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 คือ ***กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.)*** สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม และมีภาระหน้าที่ด้านบริหารจัดการและพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมเหมืองแร่โดยตรง โดยมีโครงสร้างตามแผนผังที่แสดงในรูปที่ 1.

เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

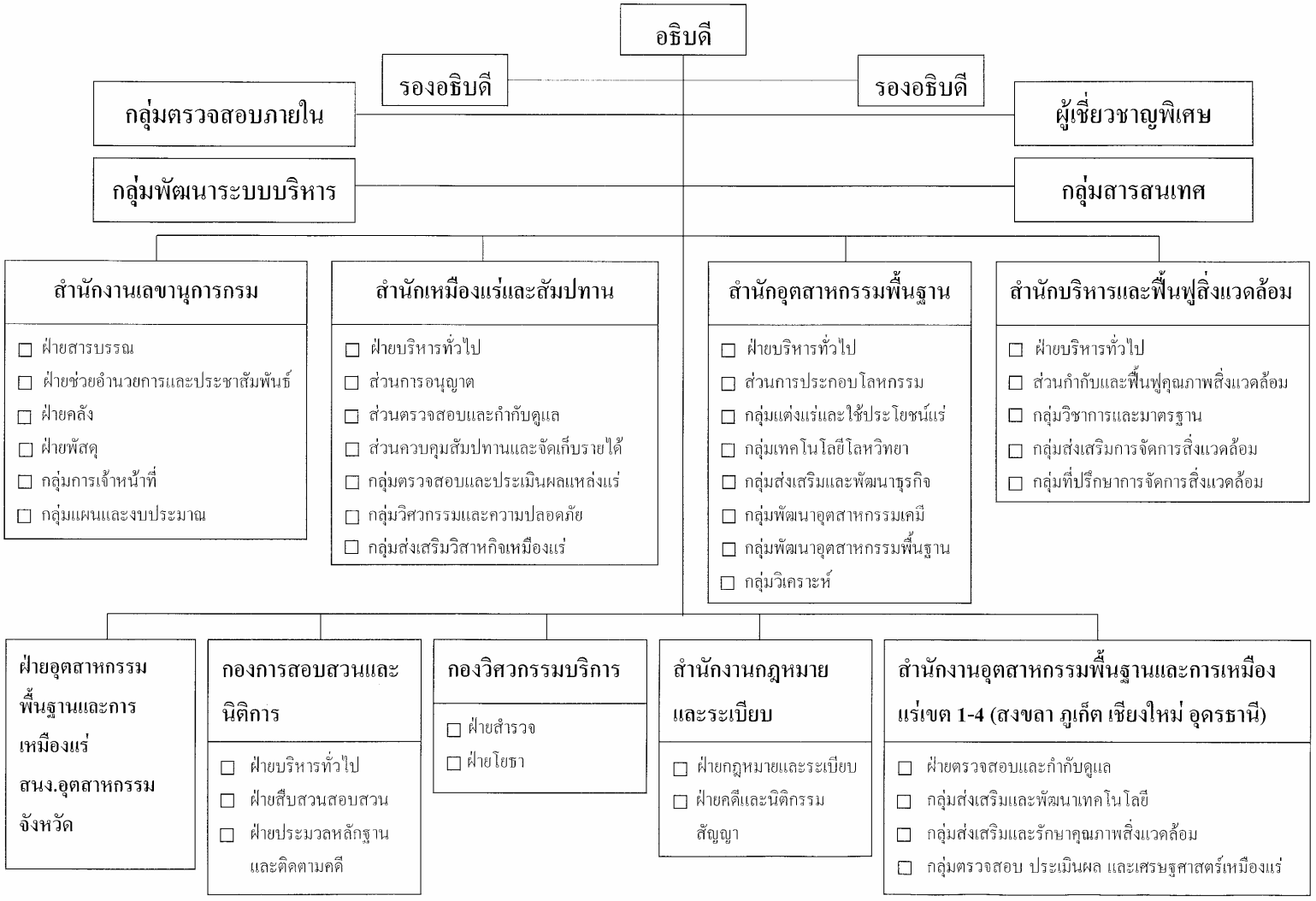
หน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลในท้องที่คือฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สังกัดสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ถ้าจังหวัดใดไม่มีหน่วยงานดังกล่าว จะเป็นหน้าที่ของผู้ที่***อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (อพร.)*** มอบหมาย หน่วยงานนี้จะเป็นผู้รับคำขออนุญาตต่าง ๆ และดำเนินการตามพระราชบัญญัติแร่ที่อยู่ในเขตท้องที่ หรือจังหวัดนั้น ๆ ดังนั้นถ้าพื้นที่ตามคำขอใบอนุญาตต่าง ๆ ไม่อยู่ในเขตจังหวัดเดียวกัน จะต้องแยกยื่นคำขอตามท้องที่ที่เกี่ยวข้อง

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแร่คือ *เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่* ซึ่งถือเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดอาญา จึงถือเสมือนเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจยึดหรืออายัด แร่ เครื่องมือ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักร ไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติแร่

คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่

ตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 กำหนดให้มีคณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมดังกล่าวมอบหมาย และบุคคลอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 3 คน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักเหมืองแร่และสัมปทาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและความเห็นแก่รัฐมนตรีในเรื่องดังนี้

รูปที่ 1. โครงสร้างกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

1. การออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว และประทานบัตร ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่เขตหวงห้ามของทางราชการ
2. การต่ออายุประทานบัตร
3. การอนุญาตให้โอนประทานบัตร
4. การสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร และประทานบัตร
5. การกำหนดเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินเฉพาะราย
6. เรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย และตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติแร่

1.3 ประเภทของการอนุญาตตามพระราชบัญญัติแร่

ในการลงทุนทำธุรกิจเกี่ยวกับแร่และเหมืองแร่ จะเกี่ยวข้องกับการให้อนุญาตตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ซึ่งประกอบด้วย

- ♦ *การอนุญาตให้สำรวจแร่* ประกอบด้วย อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษ
- ♦ *การอนุญาตให้ทำเหมือง* ประกอบด้วย ประทานบัตร และประทานบัตรชั่วคราว รวมทั้งการต่ออายุ การโอนประทานบัตร และการรับช่วงการทำเหมือง
- ♦ *การอนุญาตเกี่ยวกับอุปกรณ์ของการทำเหมือง* เช่น ใบอนุญาตร่วมโครงการทำเหมือง ใบอนุญาตหยุดการทำเหมือง ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่แต่งแร่นอกเขตเหมืองแร่ ใบอนุญาตปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เป็นต้น
- ♦ *การอนุญาตให้แต่งแร่และประกอบโลหกรรม* เช่น ใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม
- ♦ *การอนุญาตที่เกี่ยวกับการซื้อขายแร่* เช่น ใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ใบอนุญาตขนแร่ ใบอนุญาตนำแร่เข้าหรือส่งแร่ออก
- ♦ *การอนุญาตอื่น ๆ* เช่น ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ใบอนุญาตร่อนแร่ เป็นต้น

กฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2516) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 52 (พ.ศ. 2526) และกฎกระทรวง ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2530) ออกตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติแร่ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่จะยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตร หรือใบอนุญาตต่าง ๆ ไว้ดังนี้

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรและประทานบัตรสำหรับแร่ทั่วไปนอกจากแร่ทองคำ

ผู้ขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว และประทานบัตรที่เป็นบุคคลธรรมดา จะต้องมีคุณสมบัติและลักษณะดังนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
2. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
3. เป็นสมาชิกของสภาการเหมืองแร่ (ยกเว้นกรณีผู้ขอเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ)
4. ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือบุคคลไร้ความสามารถ
5. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
6. ไม่เคยถูกยกคำขอหรือถูกเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตร เว้นแต่การยกคำขอหรือการเพิกถอนนั้นพ้นกำหนด 12 เดือนแล้ว นับแต่วันมีคำสั่งยกคำขอหรือเพิกถอนครั้งสุดท้าย หรือการยกคำขอหรือการเพิกถอนนั้นมิใช่ความผิดของผู้ยื่นคำขอหรือผู้ถูกเพิกถอน
7. ไม่เคยต้องโทษฝ่าฝืนมาตรา 25 หรือมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วเกิน 12 เดือน

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขอ จะต้องมีคุณสมบัติ ตามข้อ 2. 3. 6. และข้อ 7.

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษและประทานบัตรสำหรับแร่ทองคำ

ผู้ขออาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตร สำหรับแร่ทองคำภายในเขตพื้นที่ที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด ต้องมีคุณสมบัติและลักษณะดังนี้

1. เป็นสมาชิกของสภาการเหมืองแร่
2. ไม่เคยถูกยกคำขอหรือถูกเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตร เว้นแต่การยกคำขอหรือการเพิกถอนนั้นพ้นกำหนด 12 เดือนแล้ว นับแต่วันมีคำสั่งยกคำขอหรือเพิกถอนครั้งสุดท้าย หรือการยกคำขอหรือการเพิกถอนนั้นมิใช่ความผิดของผู้ยื่นคำขอหรือผู้ถูกเพิกถอน
3. ไม่เคยต้องโทษฝ่าฝืนมาตรา 25 หรือมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วเกิน 12 เดือน
4. เป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท หรือมีทุนจดทะเบียนและสินทรัพย์ที่เป็นทุนรวมกันไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท
5. มีเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพียงพอที่จะสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ ถ้าผู้ขอไม่มีลักษณะครบถ้วนตามข้อนี้ จะต้องมีบริษัทอื่นซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เชื่อถือ ซึ่งมีลักษณะครบถ้วนตามข้อนี้และมีความสัมพันธ์

ในด้านทุนหรือการจัดการกับผู้ขอ และรับรองที่จะให้เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญจนเพียงพอที่จะสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ

ในกรณีของผู้ขออาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตร สำหรับแร่ทองคำนอกเขตพื้นที่ที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 1. ถึง 7. ทำนองเดียวกับกรณีของผู้ขอสำหรับแร่ทั่วไป และต้องมีลักษณะตามข้อ 5. ข้างต้นด้วย แต่ถ้าบริษัทเป็นผู้ขอจะต้องมีคุณสมบัติและลักษณะตามข้อ 3. 6. และ 7. ของหัวข้อสำหรับแร่ทั่วไป และต้องมีลักษณะตามข้อ 5. ในหัวข้อนี้ด้วย

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอใบอนุญาต

ผู้ขอใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ใบอนุญาตแต่งแร่ ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ใบอนุญาตนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักร และใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
2. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
3. เป็นสมาชิกของสภาการเหมืองแร่ (ยกเว้นกรณีผู้ขอเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ)
4. ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือบุคคลไร้ความสามารถ
5. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
6. ไม่เคยถูกยกคำขอหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต เว้นแต่การยกคำขอหรือการเพิกถอนนั้นพ้นกำหนด 12 เดือนแล้วนับแต่วันมีคำสั่งยกคำขอหรือเพิกถอนครั้งสุดท้าย หรือเว้นแต่การยกคำขอหรือการเพิกถอนนั้นมิใช่ความผิดของผู้ยื่นคำขอหรือผู้ถูกเพิกถอน

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขอรับใบอนุญาต จะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 2. 3. 5. และ 6.

สำหรับใบอนุญาตอื่น ๆ นอกจากใบอนุญาตตามที่กล่าวถึงข้างต้น ได้แก่ ใบอนุญาตอุปกรณ์ของการทำเหมือง ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ใบอนุญาตร่อนแร่ ใบอนุญาตมีแร่ในครอบครอง เป็นต้น ผู้ขอจะต้องมีคุณสมบัติเหมือนกัน แต่ยกเว้นข้อ 3. กล่าวคือไม่ต้องเป็นสมาชิกสภาการเหมืองแร่

เอกสารทั่วไปสำหรับใช้ประกอบคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติแร่

1. สำเนาทะเบียนบ้าน
2. สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท และหนังสือแสดงการจดทะเบียนนิติบุคคล (กรณีผู้ขอเป็นนิติบุคคล)
3. สำเนาหนังสือรับรองของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท แสดงรายชื่อกรรมการและผู้มีอำนาจลงนาม (กรณีผู้ขอเป็นนิติบุคคล และสำเนาหนังสือรับรองต้องมีอายุไม่เกิน 6 เดือน)
4. สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่รับรองโดยนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท (กรณีผู้ขอเป็นนิติบุคคล และสำเนาหนังสือรับรองต้องมีอายุไม่เกิน 6 เดือน)
5. สำเนาหนังสือมอบอำนาจตามแบบที่กำหนด (กรณีมอบหมายให้บุคคลอื่นยื่นคำขอแทน)

สำหรับเอกสารเฉพาะเพิ่มเติมอื่น ๆ จะขึ้นอยู่กับชนิดของคำขออนุญาตนั้น ๆ ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละหัวข้อของชนิดใบอนุญาตต่อไป

2. การขออนุญาตสำรวจแร่

การสำรวจแร่ ตามที่ระบุในกฎหมายหมายถึง *"การเจาะหรือขุด หรือกระทำด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี เพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่อยู่หรือไม่เพียงใด"* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาชนิดแร่ที่ต้องการและตรวจสอบปริมาณแร่ วิธีการที่ใช้ในการสำรวจแร่นั้นจะครอบคลุมการตรวจดูลักษณะธรณีวิทยาแหล่งแร่ ธรณีเคมี ธรณีฟิสิกซ์ การเจาะหลุมสำรวจ การขุดหลุมหรือร่องสำรวจเพื่อเก็บตัวอย่างแร่ไปวิเคราะห์ และวิธีอื่น ๆ เป็นต้น

ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ.2510 ห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่นั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ 3 ประเภทคือ

- ♦ อาชญาบัตรสำรวจแร่
- ♦ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรือ
- ♦ อาชญาบัตรพิเศษ

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงรายละเอียดของการขออาชญาบัตรทั้งสามประเภท

2.1 อาชญาบัตรสำรวจแร่

อาชญาบัตรสำรวจแร่ เป็นหนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่ออนุญาตให้สำรวจแร่ภายในพื้นที่ซึ่งระบุไว้ตามเขตปกครองเป็นอำเภอ ซึ่งเป็นการอนุญาตที่ไม่ผูกขาดการสำรวจแร่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ ซึ่งจะมีอายุ 1 ปี

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่

ผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการสำรวจแร่

ขั้นตอนและวิธีการขออาชญาบัตรสำรวจแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารทั่วไปประกอบคำขอ (ระบุไว้ในบทที่ 1)

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารหลักฐาน ตรวจเขตพื้นที่ขอสำรวจแร่ว่าไม่เป็นพื้นที่ต้องห้าม เช่น ไม่อยู่ในเขตศึกษาวิจัยที่กำหนดโดยรัฐมนตรีตามมาตรา 6 ทวิ เป็นต้น

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าอาชญาบัตรสำรวจแร่ 100 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอ และพิจารณาออกอาชญาบัตรสำรวจแร่

ข้อกำหนดในการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรสำรวจ

- ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรสำรวจแร่
- ให้สำรวจด้วยวิธีตรวจดูลักษณะทางธรณีวิทยา ธรณีเคมี และธรณีฟิสิกซ์เท่านั้น จะขุดหลุมหรือร่องสำรวจ หรือเจาะสำรวจเพื่อเก็บตัวอย่างแร่ไม่ได้
- การสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรประเภทนี้ ไม่ต้องส่งรายงานการสำรวจแร่

2.2 อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คือหนังสือสำคัญที่อนุญาตให้ผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดให้ การขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มี 2 ประเภท คือ

1. **อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่บนบก** แต่ละบุคคลจะขอได้ไม่เกิน 2,500 ไร่ (นโยบายกระทรวงอุตสาหกรรม จะออกให้ไม่เกิน 1,250 ไร่ เว้นแต่ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนซึ่งส่งเสริมให้สำรวจหรือทำเหมืองสำหรับแร่ชนิดนั้น และได้รับอนุญาตให้ประกอบโลหกรรมหรือกิจการโรงงานซึ่งใช้แร่ที่ขอสำรวจนั้นเป็นวัตถุดิบ) อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุ 1 ปีนับแต่วันออก
2. **อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในทะเล** ซึ่งแต่ละคำขอจะขอได้ไม่เกิน 500,000 ไร่ (นโยบายกระทรวงอุตสาหกรรม จะออกให้ไม่เกิน 20,000 ไร่ ซึ่งถ้าจะขอเกินจะต้องขออาชญาบัตรพิเศษ) และกำหนดอายุอาชญาบัตรได้ไม่เกิน 2 ปีนับแต่วันออก

นอกจากนี้กระทรวงอุตสาหกรรมยังมีนโยบายไม่ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หินอุตสาหกรรม หินประดับ หินอ่อน และแร่โดโลไมต์ให้แก่บุคคลใด เนื่องจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้สำรวจและจัดทำแผนที่แหล่งหินไว้ทั่วประเทศแล้ว

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

ผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2516) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2530) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารทั่วไปประกอบคำขอ และเอกสารประกอบการพิจารณาอนุญาต

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสารประกอบคำขอ คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ตรวจแผนที่แสดงเขตที่ขอสำรวจ ตรวจสอบเขตพื้นที่ว่าไม่เป็นพื้นที่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติแร่และกฎหมายอื่น และแผนงานวิธีการสำรวจแร่

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ฉบับละ 500 บาท และค่าธรรมเนียมล่วงหน้าเป็นค่าใช้เนื้อที่ 5 บาทต่อไร่ต่อปี

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ และเสนอเรื่องพร้อมความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดไปที่ กพร.

5) กพร. เสนอคำขอให้คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ และคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่เพื่อให้ความเห็นชอบตามลำดับ ก่อนนำเสนอให้รัฐมนตรีออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต่อไป

เอกสารประกอบการพิจารณาออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

1. แผนที่แสดงเขตสำรวจแร่ โดยจะต้องยื่นคำขอคัดแผนที่ก่อนยื่นคำขอ และเจ้าพนักงานจะทำแผนที่แสดงเขตคำขอให้
2. แผนงานและวิธีการสำรวจแร่ โดยมีนักธรณีวิทยาหรือวิศวกรเหมืองแร่ที่อธิบดีเห็นชอบเป็นผู้ลงนามรับรองความถูกต้อง
3. รายละเอียดเกี่ยวกับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตร แปลงอื่น ๆ ที่ผู้ขอได้ยื่นคำขอไว้ก่อนแล้ว หรือที่ผู้ขอถืออยู่ในขณะยื่นคำขอ
4. หลักฐานแสดงทุนทรัพย์ในการสำรวจแร่ โดยใช้หนังสือค้ำประกันของธนาคารหรือสถาบันการเงิน (หลักฐานนี้จะใช้ในขั้นตอนก่อนรับมอบอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ภายหลังจากได้รับอนุญาตแล้ว) สำหรับวงเงินทุนทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจแร่ซึ่ง กพร. กำหนดตามวิธีการที่ยื่นขอสำรวจคือ
    - ♦ วิธีเจาะสำรวจ ต้องมีทุนทรัพย์ไม่น้อยกว่าไร่ละ 60 บาท
    - ♦ วิธีขุดร่องสำรวจ ต้องมีทุนทรัพย์ไม่น้อยกว่าไร่ละ 40 บาท
    - ♦ วิธีขุดหลุมสำรวจ ต้องมีทุนทรัพย์ไม่น้อยกว่าไร่ละ 30 บาท

แผนงานและวิธีการสำรวจแร่

เอกสารแผนงานและวิธีการสำรวจแร่ มีรายละเอียดดังนี้

1. แผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน 1:25,000 หรือใหญ่กว่า
2. เนื้อที่สำรวจแต่ละแปลง
3. ชนิดแร่ และวิธีการสำรวจแร่แต่ละขั้น
4. ชนิด ขนาด จำนวนของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ
5. เงินลงทุนและข้อผูกพันสำหรับการสำรวจแต่ละปี
6. จำนวนคนงานที่ใช้

การลงมือสำรวจและการรายงานผลการสำรวจ

การสำรวจแร่ต้องเป็นไปตามแผนงานและวิธีการสำรวจแร่ที่ได้รับอนุญาต ภายใต้การควบคุมของนักธรณีวิทยาหรือวิศวกรเหมืองแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องลงมือสำรวจแร่ภายใน 60 วัน และต้องรายงานผลการสำรวจครั้งแรกภายใน 30 วัน หลังจากได้ดำเนินงานทั้งหมดไปในระยะเวลา 180 วันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตร และต้องรายงานผลการสำรวจครั้งสุดท้ายที่ได้กระทำไปภายหลังนั้นภายใน 30 วัน ก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ รายงานต้องเป็นไปตามแบบที่กำหนด โดยยื่นรายงานต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

การเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

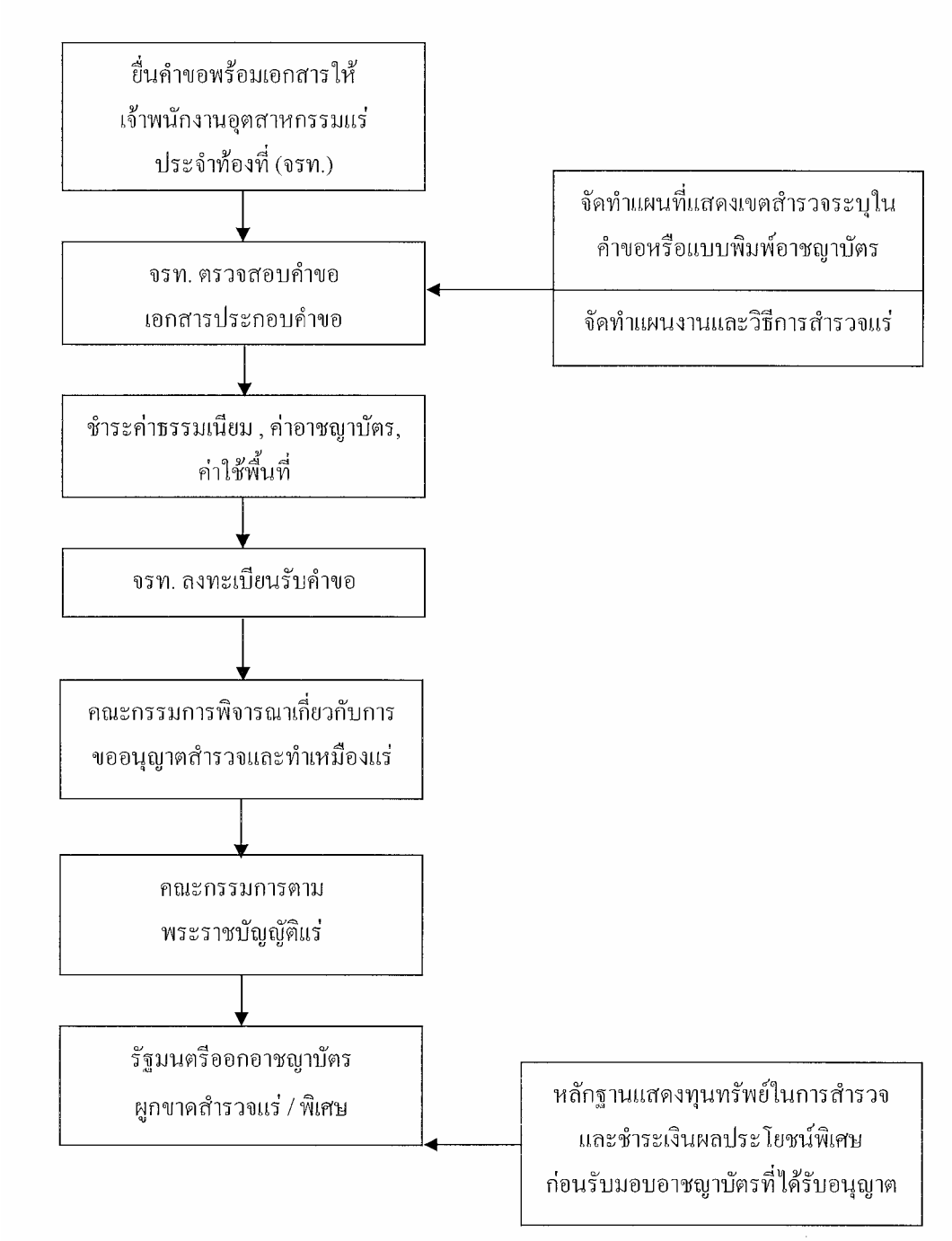
รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ได้ ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

2.3 อาชญาบัตรพิเศษ

อาชญาบัตรพิเศษ คือหนังสือสำคัญที่อนุญาตให้ผูกขาดสำรวจแร่เป็นกรณีพิเศษภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดให้ ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษจะต้อง

- กำหนดข้อผูกพันสำหรับการสำรวจแร่ โดยแจ้งปริมาณงานและจำนวนเงินที่จะใช้เพื่อการสำรวจสำหรับแต่ละปี ตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และ
- เสนอให้ผลประโยชน์พิเศษให้แก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ผลประโยชน์พิเศษนี้จะมีผลผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไปในภายหลังเมื่อได้รับประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตรสำหรับทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้น

คำขออาชญาบัตรพิเศษแต่ละคำขอจะต้องครอบคลุมเนื้อที่ที่สามารถสำรวจแร่ได้แล้วเสร็จภายใน 5 ปีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ทั้งนี้ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ 10,000 ไร่ รัฐมนตรีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ ซึ่งมีอายุ 5 ปี และไม่สามารถขอต่ออายุได้อีก

รูปที่ 2. ขั้นตอนการขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่และอาชญาบัตรพิเศษ

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษ

ผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษสำรวจแร่ชนิดอื่นที่ไม่ใช่แร่ทองคำ จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

สำหรับผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษสำหรับสำรวจแร่ทองคำ จะมี 2 กรณีคือ *กรณีขอสำรวจแร่ทองคำในพื้นที่ที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด* และ*กรณีขอสำรวจแร่ทองคำใน*

พื้นที่ทั่วไปนอกเขตที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด จะมีคุณสมบัติแตกต่างกันตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2516) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2530) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 เช่นกัน

ขั้นตอนและวิธีการขออาชญาบัตรพิเศษ

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารทั่วไปประกอบคำขอ และเอกสารประกอบการพิจารณาอนุญาต

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารประกอบคำขอ คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ตรวจสอบแผนที่แสดงเขตที่ขอสำรวจ และพิจารณาว่าเขตพื้นที่ขอสำรวจแร่ไม่เป็นพื้นที่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติแร่และกฎหมายอื่น (อาชญาบัตรพิเศษจะต้องไม่ออกทับซ้อนเขตเนื้อที่ซึ่งมีผู้ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรอยู่แล้ว)

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าอาชญาบัตรพิเศษฉบับละ 1,000 บาท และค่าธรรมเนียมล่วงหน้าเป็นค่าใช้เนื้อที่ 5 บาทต่อไร่ต่อปี

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ และเสนอเรื่องพร้อมความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดไปที่ กพร. เพื่อให้หน่วยงานพิจารณาคำขอและข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษ

5) กพร. เสนอคำขอให้คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ และคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่เพื่อให้ความเห็นชอบตามลำดับ ก่อนนำเสนอให้รัฐมนตรีออกอาชญาบัตรพิเศษ

เอกสารประกอบการพิจารณาออกอาชญาบัตรพิเศษ

1. แผนงานและวิธีการสำรวจแร่ เหมือนกับการขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่
2. รายละเอียดเกี่ยวกับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอ ประทานบัตร แปลงอื่นๆ ที่ผู้ขอได้ยื่นคำขอไว้ก่อนแล้ว หรือที่ผู้ขอถืออยู่ในขณะยื่นคำขอ
3. ข้อผูกพันสำหรับการสำรวจแร่ โดยแจ้งจำนวนเงินที่จะใช้เพื่อการสำรวจในแต่ละปี ตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ
4. รายการข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษที่ประสงค์จะให้แก่รัฐ เมื่อได้รับมอบอาชญาบัตรพิเศษ
5. หลักฐานแสดงทุนทรัพย์ในการสำรวจแร่ โดยใช้หนังสือค้ำประกันของธนาคารหรือสถาบันการเงิน ตามวงเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการสำรวจแร่ ซึ่ง กพร. ได้กำหนดไว้ 30-60 บาทต่อไร่ ขึ้นอยู่กับวิธีการที่ยื่นขอสำรวจ หลักฐานนี้จะใช้ในขั้นตอนก่อนรับมอบอาชญาบัตรพิเศษภายหลังจากได้รับอนุญาตแล้ว

หลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษจะต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด คือ แร่ถ่านหินไร่ละ 183 บาท สำหรับแร่ชนิดอื่นไร่ละ 28 บาท

การลงมือสำรวจและรายงานผลสำรวจ

การสำรวจแร่ต้องทำตามแผนงานและวิธีการสำรวจแร่ที่ได้รับอนุญาต ภายใต้การควบคุมของนักธรณีวิทยาหรือวิศวกรเหมืองแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องลงมือสำรวจแร่ภายใน 90 วัน และต้องรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจแร่ให้ กพร. ทราบทุกรอบระยะเวลา 120 วัน

การจ่ายเงินตามข้อผูกพัน

ข้อผูกพันสำหรับการสำรวจแร่ คือปริมาณงานและจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการสำรวจที่ระบุไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ เมื่อสิ้นรอบปีข้อผูกพันใดถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษทำการสำรวจแร่ไม่ครบตามปริมาณงานในรอบปีนั้น จะต้องจ่ายเงินเท่ากับจำนวนที่ยังไม่ได้ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในรอบปีนั้นให้แก่ กพร. ภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นรอบปีดังกล่าว แต่ถ้าได้สำรวจแร่และใช้จ่ายเกินข้อผูกพันที่กำหนดไว้สำหรับรอบปีนั้น ให้นำจำนวนเงินส่วนที่เกินนั้นไปหักออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจแร่ในรอบปีต่อไปได้

การขอเวนคืนอาชญาบัตรพิเศษหรือขอคืนพื้นที่บางส่วน

ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษอาจขอเวนคืนอาชญาบัตร หรือขอคืนพื้นที่สำรวจบางส่วนได้ ถ้าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อผูกพันการสำรวจแร่แล้ว และปรากฏผลว่าพื้นที่นั้นไม่มีแร่ชนิดที่ประสงค์จะทำเหมือง หรือพบแร่ชนิดนั้นในปริมาณที่ไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าว โดยต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และอาชญาบัตรพิเศษหรือการคืนพื้นที่บางส่วนนั้นจะมีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอดังกล่าว ซึ่งจะทำให้ยุติข้อผูกพันการสำรวจแร่สำหรับปีที่เหลืออยู่หรือยุติข้อผูกพันสำหรับพื้นที่ส่วนที่คืนนั้นแล้วแต่กรณี

การเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษ

รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษได้ ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับในพระราชบัญญัติแร่ หรือตามเงื่อนไขและข้อผูกพันการสำรวจแร่ที่กำหนดไว้

2.4 การรังวัดเขตและการยกคำขออาชญาบัตร

เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้กำหนดเขตพื้นที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2516) ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. การรังวัด ซึ่งจะใช้เมื่อมีข้อพิพาทขัดแย้ง หรือกรณีมีความคลาดเคลื่อน
2. กำหนดเขตลงในแผนที่ของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน 1:50,000
3. กำหนดเขตโดยการสร้างหมุดหลักฐานหาค่าพิกัดมุมฉากสากลและค่ากริดอาซิมุท

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตโดยการรังวัด ผู้ยื่นคำขอจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการรังวัดและมอบหมายให้มีตัวแทนมานำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งเจ้าพนักงานได้แจ้งเป็นหนังสือ

อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรือคำขออาชญาบัตรพิเศษได้ ถ้าผู้ยื่นคำขอ

- ไม่มาตามนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือ
- ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานในการดำเนินการเพื่อออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ หรือ
- กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับในพระราชบัญญัติแร่ ใน*หมวด 3 ว่าด้วยการสำรวจและการผูกขาดสำรวจแร่* หรือ*หมวด 4 ว่าด้วยการทำเหมือง* หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำดังกล่าว

3. การขออนุญาตทำเหมืองแร่

การทำเหมืองแร่ เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่บกหรือที่น้ำ ทั้งการทำเหมืองผิวดินและใต้ดิน แต่ไม่รวมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน และการขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติแร่ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใดไม่ว่าที่นั้นจะเป็นกรรมสิทธิ์ของตนหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตร การจะได้รับอนุญาตให้ทำเหมืองดังกล่าวนี้จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

3.1 ประทานบัตร

ประทานบัตร คือหนังสือสำคัญที่อนุญาตให้ทำเหมืองภายในเขตที่กำหนด การขอประทานบัตรให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมด้วยหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอนั้น และผู้ยื่นคำขอจะต้องเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษตอบแทนแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ในกรณีที่ได้รับประทานบัตร

รัฐมนตรีเป็นผู้ออกประทานบัตร โดยจะมีกำหนดอายุไม่เกิน 25 ปี ถ้าประทานบัตรใดกำหนดอายุไว้ต่ำกว่า 25 ปี อาจจะขอต่ออายุได้จนครบ 25 ปี

การกำหนดพื้นที่เขตเหมืองแร่

เขตพื้นที่ซึ่งกำหนดในประทานบัตร จะเรียกว่า ***"เขตเหมืองแร่"*** รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเขตเหมืองแร่ให้แก่ผู้ขอประทานบัตรโดยจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. การขอประทานบัตรทั่วไป เพื่อทำเหมืองผิวดิน จะขอได้ไม่เกินคำขอละ 300 ไร่
2. การขอประทานบัตรสำหรับทำเหมืองใต้ดิน ไม่เกินรายละ 10,000 ไร่
3. การขอประทานบัตรสำหรับทำเหมืองในทะเล ไม่เกินรายละ 50,000 ไร่

ในกรณีเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี อาจจะกำหนดเขตเหมืองแร่เกินที่กำหนดไว้ให้แก่ผู้ขอประทานบัตรสำหรับทำเหมืองใต้ดิน หรือสำหรับทำเหมืองในทะเลก็ได้

การกำหนดเขตเหมืองแร่สำหรับการทำเหมืองแร่ใต้ดินและการทำเหมืองแร่ในทะเล จะอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1) ถ้าการขอประทานบัตร เป็นผลจากการสำรวจจนพบแหล่งแร่ตามเงื่อนไขในอาชญาบัตรพิเศษ รัฐมนตรีต้องกำหนดเขตเหมืองแร่ตามแหล่งแร่และจำนวนพื้นที่ที่ผู้ขอระบุไว้ในคำขอ

2) ถ้าการขอประทานบัตรนั้นเป็นกรณีอื่น ให้รัฐมนตรีกำหนดเขตเหมืองแร่ตามคำแนะนำของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่

พระราชบัญญัติแร่ กำหนดไว้ว่าในเขตพื้นที่ซึ่งมีผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษไว้แล้ว ผู้อื่นจะยื่นคำขอประทานบัตรมิได้ เว้นแต่ผู้นั้นมีกรรมสิทธิ์ครอบครองในที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัย พระราชบัญญัติแร่ได้ห้ามไม่ให้ออกประทานบัตรทำเหมืองหรือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ทับซ้อนกันในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอประทานบัตร

ผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขอประทานบัตรเพื่อทำเหมืองแร่ชนิดอื่นที่ไม่ใช่แร่ทองคำ จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

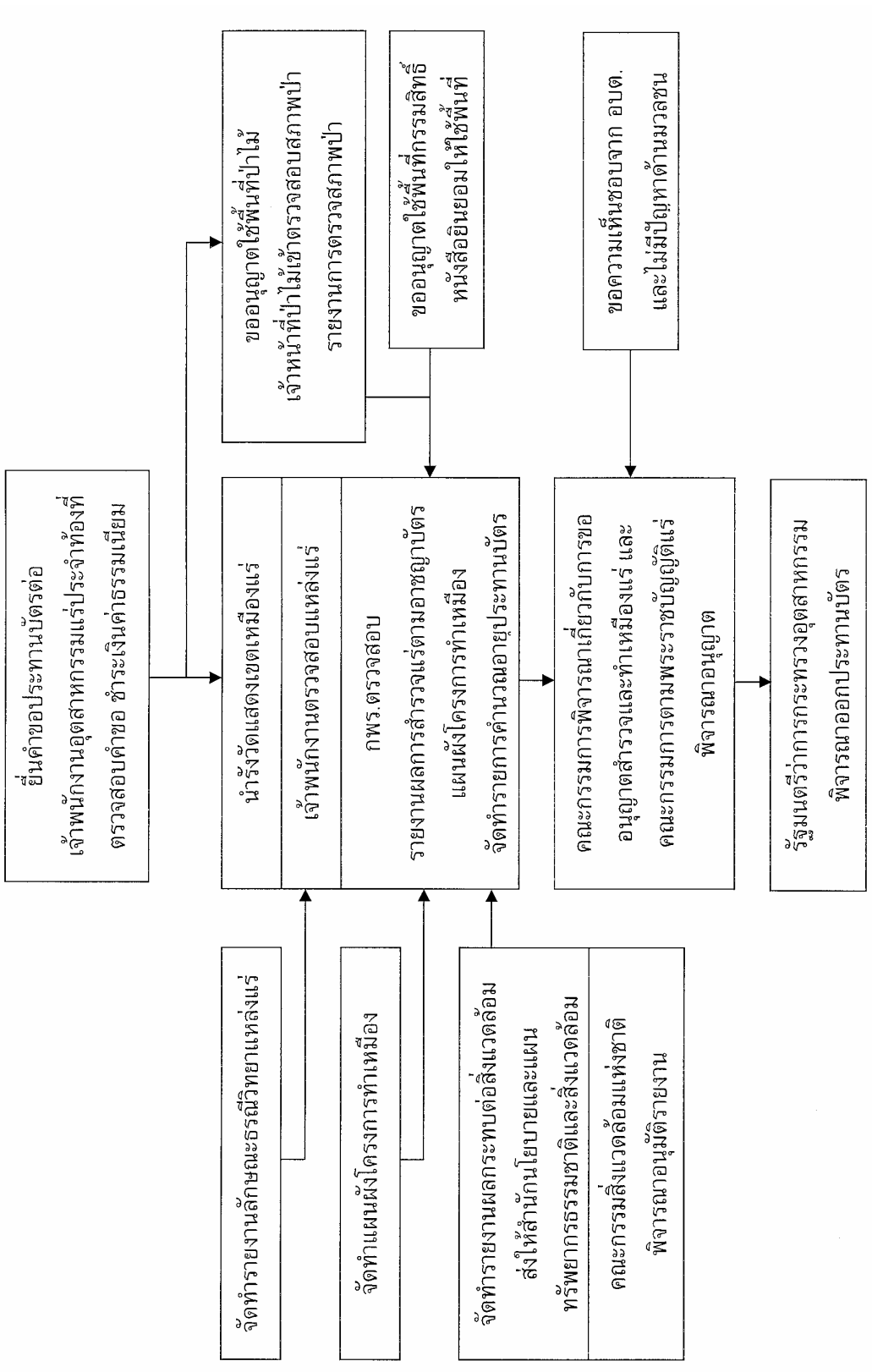
สำหรับผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขอประทานบัตรสำหรับทำเหมืองแร่ทองคำ จะมี 2 กรณีคือ *กรณีขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำในพื้นที่ที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด* และ*กรณีขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำนอกเขตพื้นที่ที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด* จะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2516) และแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2530) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอประทานบัตร

จะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก คือ

1. ขั้นตอนการยื่นคำขอ ประกอบด้วย

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมกับแนบเอกสารทั่วไปและเอกสารประกอบคำขอประทานบัตร
2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารประกอบคำขอ คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ตรวจสอบแผนที่แสดงเขตที่ขอทำเหมือง ว่าไม่เป็นพื้นที่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติแร่และกฎหมายอื่น และตรวจสอบหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่หรือแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขอ
3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าประทานบัตร 1,000 บาท ค่าธรรมเนียมล่วงหน้าหนึ่งปีเป็นค่าใช้เนื้อที่สำหรับแร่ดีบุก 5 บาทต่อไร่ต่อปี และแร่ชนิดอื่น 20 บาทต่อไร่ต่อปี ค่ารังวัดตามความยาวของการรังวัด 10 บาทต่อระยะ 40 เมตร ค่าไต่สวนเรื่องละ 100 บาท และค่าหลักหมายเขตเหมืองแร่หลักละ 100 บาท
4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ
5) ในกรณีที่ขอประทานบัตรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรจะต้องไปยื่นขอเข้าทำประโยชน์ และอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้แทนตน และผู้ขอนำหนังสือของธนาคารที่ใช้ค้ำประกันค่าธรรมเนียมป่าไม้ไปวางตามระเบียบของกรมป่าไม้

รูปที่ 3. ขั้นตอนการขอประทานบัตร

2. ขั้นตอนการดำเนินการคำขอ ประกอบด้วย

1) เจ้าพนักงานนัดผู้ยื่นคำขอให้มานำรังวัดกำหนดเขต และส่งผลการรังวัดและแผนที่ไปยัง กพร.

2) เจ้าพนักงานจัดทำประกาศการขอประทานบัตรเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปปิดประกาศ และขอหนังสือแสดงความเห็นว่าไม่ขัดข้องจากทางจังหวัด

3) ผู้ยื่นคำขอจัดทำและยื่นแผนผังโครงการทำเหมือง แจ้งปริมาณและมูลค่าแร่ รวมทั้งจัดทำรายการคำนวณอายุประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และนำเจ้าพนักงานเข้าตรวจสอบสภาพภูมิประเทศเพื่อประกอบการพิจารณาแผนผังโครงการทำเหมือง

4) ผู้ยื่นคำขอจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) ผู้ยื่นคำขอนำเจ้าพนักงานตรวจสอบแหล่งแร่ ในกรณีที่พื้นที่คำขอประทานบัตรที่มีพื้นที่ทั้งหมดหรือบางส่วนทับซ้อนกับพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้มีการรับรองแหล่งแร่ เจ้าพนักงานจะตรวจสอบความเป็นมาของประทานบัตร ความสำคัญของชนิดแร่ที่ยื่นขอ ธรณีวิทยาแหล่งแร่ ปริมาณแร่สำรองและมูลค่าแร่

6) ในกรณีขอประทานบัตรในพื้นที่ป่าไม้ ให้ผู้ยื่นคำขอแจ้งปริมาณมูลค่าแร่ในเขตนั้นและติดต่อให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าตรวจสอบสภาพป่า เสร็จแล้วให้ขอสำเนาหนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รายงานกรมป่าไม้เกี่ยวกับผลการตรวจสภาพป่า

7) ในกรณีที่จะทำเหมืองในหรือใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะในระยะ 50 เมตร ผู้ยื่นคำขอต้องขออนุญาตจากส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแลทางหลวงและทางน้ำสาธารณะ

8) ในกรณีที่จะทำเหมืองในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของผู้อื่น หรือในที่ดินที่อยู่ในการดูแลหรือพื้นที่หวงห้ามของส่วนราชการ ผู้ยื่นคำขอจะต้องขอความยินยอมจากเจ้าของที่ดินหรือขออนุญาตจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ถ้าเขตพื้นที่ซึ่งขอประทานบัตรไม่ได้เป็นที่ว่างทั้งหมด ผู้ยื่นคำขอต้องแสดงหลักฐานว่าผู้ขอมีสิทธิ์ทำเหมืองในเขตนั้นได้)

3. ขั้นตอนการอนุญาตประทานบัตร ประกอบด้วย

1) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เสนอคำขอ และเอกสารประกอบคำขอไปยัง กพร. หลังจากได้รับสำเนาหนังสือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่รายงานกรมป่าไม้เกี่ยวกับผลการตรวจสอบป่า (โดยไม่ต้องรอแจ้งการอนุญาตจากกรมป่าไม้)

2) กพร. ตรวจสอบหลักฐานเอกสารประกอบคำขอ ตรวจสอบแผนผังโครงการทำเหมืองและรายการคำนวณอายุประทานบัตร

3) หลังจาก กพร. ได้รับแจ้งจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และได้รับสำเนา

หนังสือจากกรมป่าไม้ ที่แจ้งผลการพิจารณาให้ป่าไม้เขตและป่าไม้จังหวัดทราบการอนุมัติการเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าแล้ว จะเสนอคำขอพร้อมด้วยเอกสารเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ และคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่พิจารณาให้ความเห็นชอบ

4) เมื่อคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่เห็นชอบแล้ว กพร. นำเรื่องเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาออกประทานบัตร

เอกสารประกอบคำขอประทานบัตรเพิ่มเติมจากเอกสารทั่วไป

1. แผนที่แสดงเขตที่จะขอประทานบัตร โดยจะต้องยื่นคำขอคัดแผนที่ และเจ้าพนักงานจะทำแผนที่แสดงเขตคำขอให้
2. หลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่ หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะทำเหมืองในเขตคำขอนี้
3. รายละเอียดเกี่ยวกับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตร แปลงอื่น ๆ ที่ผู้ขอได้ยื่นคำขอไว้ก่อนแล้ว หรือที่ผู้ขอถืออยู่ในขณะยื่นคำขอ
4. หลักฐานแสดงว่ามีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะใช้ในการทำเหมือง หลักฐานนี้จะใช้ในขั้นตอนก่อนรับมอบประทานบัตรภายหลังจากได้รับอนุญาตแล้ว

เอกสารประกอบการพิจารณาออกประทานบัตร

1. คำขอประทานบัตรและเอกสารประกอบคำขอ พร้อมความเห็นของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่
2. หนังสือนำส่งประกาศไปปิด พร้อมด้วยสำเนาประกาศการขอประทานบัตร และหนังสือความเห็นและตอบไม่ขัดข้องของทางจังหวัด
3. สำเนาหนังสือของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่รายงานกรมป่าไม้เกี่ยวกับผลการตรวจสภาพป่าในกรณีขอประทานบัตรในพื้นที่ป่าไม้
4. หนังสืออนุญาตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ขอทำเหมืองในหรือใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะในระยะ 50 เมตร พร้อมด้วยความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด
5. สำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของผู้ขอประทานบัตร หรือหนังสือยินยอมพร้อมสำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน
6. หนังสืออนุญาตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ขอทำเหมืองในพื้นที่ที่อยู่ในการดูแลหรือหวงห้ามของส่วนราชการอื่น
7. แผนผังโครงการทำเหมือง ซึ่งมีแผนที่แสดงเขตประทานบัตรหรือคำขอประทานบัตรข้างเคียง และรายงานผลการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน
8. รายการคำนวณและขอกำหนดอายุประทานบัตร และผลการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

9. หลักฐานที่แสดงว่าพบแร่หรือมีแร่ที่ประสงค์จะทำเหมือง และบันทึกการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน
10. รายการผลประโยชน์พิเศษที่จะให้แก่รัฐ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด คือ จะต้องจ่ายเป็นเงินเท่ากับร้อยละ 0.1 ของมูลค่าแหล่งแร่เฉพาะส่วนที่เกิน 50 ล้านบาท สำหรับประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรมจะต้องจ่ายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.1 ในอัตราก้าวหน้าในช่วงที่แหล่งหินมีมูลค่าเกิน 2,500 ล้านบาท และต้องจ่ายเป็นสองเท่าถ้าต้องการทำเหมืองในเขตลุ่มน้ำชั้น 1 สำหรับในกรณีที่ผ่อนชำระ กำหนดให้ปลอดจากการชำระ 2 ปีแรก

หลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดทำการเหมือง

1. รายงานผลการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ ซึ่งได้ระบุว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะทำเหมืองในเขตคำขอนี้
2. คำรับรองของผู้ขอประทานบัตรเดิมที่ขอในเขตพื้นที่คำขอนี้ ที่แสดงว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะทำเหมืองในเขตดังกล่าว
3. ข้อมูลการสำรวจแร่ของทางราชการ ในกรณีเป็นชนิดแร่ที่ทางราชการสำรวจไว้แล้วและกระทรวงอุตสาหกรรมมีนโยบายไม่ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ให้

หลักฐานแสดงทุนทรัพย์ในการทำเหมือง

ตามระเบียบ กพร. ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรจะต้องแสดงหลักฐานทุนทรัพย์ในการทำเหมืองในขั้นตอนก่อนรับมอบประทานบัตรภายหลังจากได้รับอนุญาตแล้ว โดยใช้หนังสือสัญญาค้ำประกันของธนาคารหรือสถาบันการเงิน และมีวงเงินค้ำประกันการทำเหมือง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 หลักฐานทุนทรัพย์หรือวงเงินค้ำประกันในการทำเหมือง

ที่	วิธีการทำเหมือง	วงเงินไม่น้อยกว่า (บาท)
1.	วิธีเหมืองสูบ และวิธีเหมืองฉีด	150,000
2.	วิธีเหมืองแล่น	40,000
3.	วิธีเหมืองหาบ	200,000
4.	วิธีเหมืองเรือขุด	1,000,000
5.	วิธีเหมืองเรือสูบ	200,000
6.	วิธีเหมืองอุโมงค์	200,000
7.	วิธีเหมืองเจาะงัน	30,000
8.	วิธีเหมืองละลายแร่	100,000

การรังวัดเขตประทานบัตร

เมื่อได้รับคำขอประทานบัตรแล้ว เจ้าพนักงานจะกำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตรโดยวิธีการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้นำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งเจ้าพนักงานกำหนดเป็นหนังสือ โดยในการรังวัดนั้น

- เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิ์ในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิ์ในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน
- เจ้าพนักงานมีอำนาจสร้างหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานในที่ของผู้ใดได้ตามความจำเป็น
- ในกรณีขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน เจ้าพนักงานจะสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่หรือหลักหมายเลขเหมืองแร่ให้ปรากฏชัดเจนบนผิวดิน

หลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ ที่เจ้าพนักงานได้ทำไว้ในการรังวัดเพื่อกำหนดเขตเหมืองแร่นั้น ถ้ามีการสูญหาย ผู้ถือประทานบัตรจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดเพื่อทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานใหม่

แผนผังโครงการทำเหมือง

แผนผังโครงการทำเหมืองจะต้องแสดงรายการละเอียดดังนี้

1. ลักษณะและสภาพพื้นที่ ที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ข้างเคียง การคมนาคม
2. ลักษณะธรณีวิทยาทั่วไปและธรณีวิทยาแหล่งแร่ และปริมาณสำรองที่จะทำเหมืองได้
3. วิธีการทำเหมือง การออกแบบและวางแผนทำเหมือง ลำดับการขุดแร่ แผนการผลิต
4. วิธีการแต่งแร่ แผนผังแสดงขบวนการและขั้นตอน
5. แผนที่ตามมาตราส่วน แสดงที่ตั้งอาคารต่าง ๆ ของเหมือง ทิศทางและการวางตัวของสายแร่ บริเวณตั้งต้นเปิดการทำเหมือง ทางเดินหน้าเหมือง บริเวณที่เก็บขังมูลดินทรายและน้ำขุ่นข้นจากการทำเหมืองและการแต่งแร่ ทำนบและประตูระบายน้ำ
6. ถ้าเป็นการทำเหมืองใต้ดิน ให้แสดงวิธีการค้ำยัน ปล่องและอุโมงค์ พร้อมแบบแปลนแสดงการค้ำยันอุโมงค์ วิธีการระบายอากาศ และการให้แสงสว่าง
7. ชนิด ขนาด และจำนวนเครื่องจักร รวมทั้งคนงานที่ใช้ในการทำเหมืองและแต่งแร่
8. การใช้น้ำในการทำเหมือง ปริมาณการใช้ แหล่งน้ำใช้ การขออนุญาต
9. วิธีเก็บขังน้ำขุ่นข้นและมูลดินทราย พร้อมแบบแปลนทำนบและประตูระบายน้ำ
10. วิธีการระบายน้ำจากการทำเหมือง พร้อมแผนที่แสดงการระบายน้ำ
11. วิธีการย้ายทางน้ำ ทางหลวง หรือทางสาธารณะ ภายในเขตประทานบัตร (ถ้ามี)
12. การเก็บกองเปลือกดินจากการทำเหมือง แสดงปริมาณ การออกแบบ และวิธีการ
13. การออกแบบและรักษาหน้าเหมืองให้มีความปลอดภัย พร้อมแบบแปลน
14. วิธีการรักษาความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิภาพคนงาน

15. การใช้และการเก็บรักษาวัตถุระเบิด แบบแปลนสถานที่เก็บวัตถุระเบิด
16. การฟื้นฟูและปรับสภาพพื้นที่ที่ทำเหมืองแล้ว
17. มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ในแผนผังโครงการทำเหมืองจะต้องมีแผนที่ภูมิประเทศ แผนที่แสดงการวางตัวของแหล่งแร่ จุดเริ่มต้นการทำเหมือง แผนการเดินหน้าเหมือง เขตขุมเหมือง ที่ตั้งอาคาร และแบบแปลนต่าง ๆ

ผู้ถือประทานบัตรต้องทำเหมืองและแต่งแร่ตามวิธีการทำเหมืองและแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาต ภายใต้การควบคุมของวิศวกรที่ลงนามรับรองในแผนผังโครงการดังกล่าว ถ้าจะเปลี่ยนตัววิศวกรควบคุมจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบ

ถ้าจะมีการเพิ่มเติมชนิดของแร่ที่จะทำเหมือง หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมืองและแผนผังโครงการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทานบัตร ผู้ถือประทานบัตรจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีก่อนจึงจะทำได้

การคำนวณและกำหนดอายุประทานบัตร

กพร. จะตรวจสอบรายการคำนวณอายุประทานบัตร ตามพื้นที่ประกอบแผนผังโครงการทำเหมืองที่สามารถทำเหมืองได้ โดยพิจารณาจากปริมาณสำรองแร่ ขนาดเครื่องจักรที่ใช้ และจากขนาดพื้นที่ซึ่งไม่รวมที่เก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทราย ที่เก็บกองแร่และหินดินทรายที่เกิดจากการทำเหมือง และเว้นพื้นที่ระยะห่างจากทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะออกจากพื้นที่ทำเหมือง

หลักเกณฑ์การคำนวณอายุประทานบัตร ตามระเบียบ กพร. คือ

1. อายุประทานบัตรที่กำหนด = อายุประทานบัตรที่คำนวณได้ + การเพิ่มเวลา
2. อายุประทานบัตรที่คำนวณได้ = $\frac{\text{ปริมาณสำรองของแหล่งแร่ที่สามารถทำเหมืองได้}}{\text{อัตราการผลิตต่อปี}}$
3. ปริมาณสำรองของแหล่งแร่ที่สามารถทำเหมืองได้ ให้คำนวณตามความเป็นจริงของลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะธรณีวิทยาแหล่งแร่ ประกอบกับเงื่อนไขในการทำเหมือง
4. อัตราการผลิตต่อปีจะต้องมีความเหมาะสม ซึ่งสามารถทำเหมืองได้คุ้มค่าในเชิงพาณิชย์ เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ตามที่ กพร. กำหนด
5. อัตราการผลิตต่อปีนำมาพิจารณาหาเครื่องจักรที่เหมาะสมตามหลักวิศวกรรม โดยดูจากคุณลักษณะเฉพาะ ประสิทธิภาพ และสมรรถนะของเครื่องจักรที่ใช้ในแต่ละวิธีการ
6. การเพิ่มเวลาสำหรับการเตรียมงานพื้นฐานและงานพัฒนาเหมือง 1 ปี ยกเว้นเหมืองใต้ดินที่จะต้องกำหนดและชี้แจงโดยละเอียด กรณีต่ออายุประทานบัตรให้เพิ่มระยะเวลาที่สิ้นสุดอายุประทานบัตรมาแล้ว

แต่ กพร. โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดอายุประทานบัตร ให้มีอายุ 10 ปี และไม่เกิน 25 ปี และเมื่อมีการต่ออายุประทานบัตรเมื่อรวมกำหนดเวลา

ทั้งหมดจะต้องไม่เกิน 25 ปี การขอประทานบัตรและการขอต่ออายุประทานบัตรในที่ดินของรัฐ โดยทั่วไปนั้นจะกำหนดอายุประทานบัตร 10 ปี เว้นแต่เป็นการขออนุญาตในที่ดินของรัฐสำหรับกรณีดังต่อไปนี้

- ประทานบัตรสำหรับแร่ที่ใช้ผลิตปูนซีเมนต์ และผู้ขอประทานบัตรเป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์
- ประทานบัตรสำหรับแร่ที่ใช้ผลิตสาธารณูปโภคของรัฐ ซึ่งผู้ขอประทานบัตรต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ
- ประทานบัตรสำหรับแร่ที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งมีอายุเครื่องจักรและเทคโนโลยีมากกว่า 10 ปี และ กพร. ให้การรับรองการนำแร่มาป้อนโรงงาน
- ประทานบัตรสำหรับแร่ที่ กพร. ส่งเสริมให้มีการผลิตในประเทศ โดยการประมูลแหล่งแร่หรืออนุมัติเป็นโครงการขนาดใหญ่
- ประทานบัตรสำหรับแร่ที่มีการสำรวจต่อเนื่องมาจากอาชญาบัตรพิเศษ

การยกคำขอประทานบัตร

อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขอประทานบัตรเสียได้เมื่อผู้ยื่นคำขอ

- ขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือ
- ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ซึ่งสั่งการตามความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อออกประทานบัตร หรือ
- ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับและบทบัญญัติในพระราชบัญญัติแร่ ในหมวด 3 ว่าด้วยการสำรวจและการผูกขาดสำรวจแร่ หรือหมวด 4 ว่าด้วยการทำเหมือง หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำดังกล่าว หรือ
- ปรากฏว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะทำเหมืองในเขตคำขอ มีไม่เพียงพอที่จะเปิดการทำเหมืองได้

ค่าใช้เนื้อที่และเงินบำรุงพิเศษ

นอกจากค่าธรรมเนียมการออกประทานบัตร ผู้ถือประทานบัตรจะต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อใช้พื้นที่ทำเหมืองทุกปีตามขนาดพื้นที่ในเขตเหมืองแร่ โดยต้องชำระเงินล่วงหน้าแต่ละปี และต้องเสียเงินบำรุงพิเศษในอัตราไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้ กพร. จะเก็บรักษาและจัดสรรเงินบำรุงพิเศษดังกล่าวไว้เพื่อ

- ใช้ในการฟื้นฟูพื้นที่ที่ทำเหมืองแล้ว
- ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติแร่ และ
- ใช้จ่ายในการบำรุงท้องถิ่นในจังหวัดที่มีการทำเหมือง

ประทานบัตรสิ้นอายุ

นอกจากการสิ้นอายุตามปกติแล้ว ประทานบัตรจะสิ้นได้อายุในกรณีที่

- ผู้ถือประทานบัตรซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย
- ผู้ถือประทานบัตรที่เป็นนิติบุคคลและสภาพนิติบุคคลสิ้นสุดลง
- ผู้ถือประทานบัตรขอเวนคืนประทานบัตร
- รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร
- ผู้ถือประทานบัตรตาย หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ และทายาทหรือผู้อนุบาลไม่ยื่นคำขอเพื่อรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายใน 90 วัน

การเวนคืนประทานบัตร

ผู้ถือประทานบัตรอาจขอเวนคืนประทานบัตรได้ โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรคืนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ในกรณีเช่นนี้ให้ประทานบัตรสิ้นอายุเมื่อครบกำหนด 180 วัน นับแต่วันที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้รับคำขอเวนคืน เว้นแต่ผู้ถือประทานบัตรจะตกลงกับเจ้าพนักงานให้ประทานบัตรสิ้นอายุในระยะเวลาน้อยกว่านั้น

ในการขอเวนคืนประทานบัตร ผู้ถือประทานบัตรจะต้องไม่มีหนี้สินค้างชำระหรือมีภาระผูกพันตามพระราชบัญญัติแร่ เช่น การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมือง เป็นต้น

การเพิกถอนประทานบัตร

รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรได้ในกรณีที่

- ประทานบัตรออกโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- ผู้ถือประทานบัตรไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ จนทำให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ไม่อาจติดต่อถึงได้
- ผู้ถือประทานบัตรไม่ชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติแร่ หลังจากได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และไม่ชำระเงินใน 90 วัน
- ผู้ถือประทานบัตรฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติแร่ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตรหรือใบอนุญาตที่เกี่ยวข้อง เมื่อศาลได้สั่งลงโทษหรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรืออธิบดีได้เปรียบเทียบความผิดตามแต่กรณีนั้นแล้ว

สิทธิของผู้ถือประทานบัตรที่มีในเขตเหมืองแร่

ผู้ถือประทานบัตรมีสิทธิ์ในเขตเหมืองแร่ได้เฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

1. ทำเหมืองและขายแร่ที่ระบุในประทานบัตร ส่วนแร่อื่นซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองนั้น จะขายได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี
2. ปลูกสร้างอาคาร หรือกระทำการอื่นเกี่ยวกับการทำเหมือง รวมทั้งการแต่งแร่หรือการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทราย
3. ใช้ที่ดินในเขตเหมืองแร่ ที่ขุดเอาแร่แล้วหรือที่มีแร่ไม่สมบูรณ์พอที่จะเปิดการทำเหมือง เพื่อทำเกษตรกรรมในระหว่างอายุประทานบัตร
4. นำคดีขึ้นสู่ศาลในกรณีที่มีผู้โต้แย้งหรือขัดขวางสิทธิในการทำเหมือง

หมายเหตุ ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินไม่สามารถใช้สิทธิ์ตามความในข้อ 2. และ 3. ได้ เว้นแต่เป็นการกระทำในเขตพื้นที่ที่ตนมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

3.2 ประทานบัตรชั่วคราว

*ประทานบัตรชั่วคราว*คือหนังสือสำคัญที่อนุญาตให้ทำเหมืองเป็นการชั่วคราวก่อนได้รับประทานบัตร ซึ่งมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติแร่ กำหนดไว้ว่าเมื่อได้มีการรังวัดกำหนดเขตเหมืองแร่ตามคำขอแล้ว หากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องการจะลงมือทำเหมืองภายในเขตดังกล่าวก่อนได้รับประทานบัตร และทางราชการยังไม่พร้อมที่จะออกประทานบัตรได้เนื่องจากมีกระบวนการหลายขั้นตอน แต่เอกสารหลักฐานสำคัญ เช่น แผนผังโครงการทำเหมือง รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถยื่นคำขอประทานบัตรชั่วคราวต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้

รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นผู้ออกประทานบัตรชั่วคราว ซึ่งจะมีอายุ 1 ปี

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอประทานบัตรชั่วคราว

ผู้ที่จะยื่นคำขอประทานบัตรชั่วคราว ได้แก่ผู้ยื่นขอประทานบัตรในเขตเหมืองแร่ที่ต้องการจะทำเหมืองก่อนได้รับประทานบัตรตัวจริง และจะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ขอประทานบัตร

ขั้นตอนและวิธีการขอประทานบัตรชั่วคราว

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารประกอบคำขอ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าประทานบัตรชั่วคราว 1,000 บาท และค่าธรรมเนียมล่วงหน้าเป็นค่าใช้เนื้อที่ 5 บาทต่อไร่ต่อปี

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ รวบรวมเอกสารหลักฐานที่จำเป็นในการนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อส่งคำขอไป กพร.

6) คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่พิจารณาเห็นชอบ

7) กพร. เสนอรัฐมนตรีพิจารณาออกประทานบัตรชั่วคราว

สิทธิหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตรชั่วคราวและความเกี่ยวข้องกับประทานบัตร

- ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราวมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร
- การโอนประทานบัตรชั่วคราวจะกระทำมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราวตายหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ทายาทหรือผู้อนุบาลจะเป็นผู้ถือประทานบัตรชั่วคราวต่อไป และเมื่อมีการออกประทานบัตรก็ให้ออกในนามของทายาทหรือผู้อนุบาล
- ในกรณีที่ผู้ขอประทานบัตรได้รับประทานบัตรชั่วคราวอยู่ก่อนแล้ว จะนับอายุประทานบัตรเริ่มต้นแต่วันออกประทานบัตรชั่วคราวฉบับแรก และถ้าอายุของประทานบัตรชั่วคราวที่ได้ออกให้แล้วรวมกันมากกว่ากำหนดอายุของประทานบัตรที่จะให้ จะมีผลทำให้ไม่มีการออกประทานบัตรรายนั้น
- รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย มีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรชั่วคราวได้ เมื่อมีการเพิกถอนประทานบัตรชั่วคราวรายใดแล้ว คำขอประทานบัตรรายนั้นจะถูกยกเลิกไป
- ในกรณีที่มีการสั่งยกคำขอประทานบัตร ประทานบัตรชั่วคราวจะสิ้นอายุในวันที่มีคำสั่งยกคำขอดังกล่าว

3.3 การต่ออายุประทานบัตร

ประทานบัตรเดิมที่จะขอต่ออายุได้ ต้องมีอายุน้อยกว่า 25 ปี และจะต้องยื่นคำขอต่ออายุก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่า 180 วัน รัฐมนตรีเป็นผู้อนุญาตการต่ออายุประทานบัตร ซึ่งอายุของประทานบัตรใหม่เมื่อรวมกับอายุประทานบัตรเดิมต้องไม่เกิน 25 ปี การกำหนดอายุประทานบัตรที่ต่ออายุจะมีหลักเกณฑ์เหมือนกับการยื่นขอประทานบัตร

ตามนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม ประทานบัตรที่จะขอต่ออายุได้จะต้องเคยเปิดการทำเหมืองและมีการผลิตแร่ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามแผนผังโครงการทำเหมืองและมาตรการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนและวิธีการขอต่ออายุประทานบัตร

การต่ออายุประทานบัตร จะมีขั้นตอนการดำเนินการคล้ายกับการขอประทานบัตร ดังนี้

1. ขั้นตอนการยื่นคำขอต่ออายุ ประกอบด้วย

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอต่ออายุประทานบัตร

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารประกอบคำขอทั้งหมด คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ และความถูกต้องของเงื่อนไขต่าง ๆ

3) เจ้าพนักงานตรวจสอบรายงานการทำเหมืองที่ผ่านมา ว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนผังโครงการทำเหมืองและมาตรการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าธรรมเนียมการต่ออายุประทานบัตรแปลงละ 1,000 บาท และค่าหนี้สินที่ค้างชำระตามพระราชบัญญัติแร่ (ถ้ามี)

5) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

6) ในกรณีที่ขอต่ออายุประทานบัตรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ขอประทานบัตรต้องยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ และนำหนังสือของธนาคารที่ใช้ค้ำประกันการชำระเงินค่าธรรมเนียมป่าไม้ไปวางตามระเบียบของกรมป่าไม้

2. ขั้นตอนการดำเนินการคำขอต่ออายุ ประกอบด้วย

1) เจ้าพนักงานตรวจสอบการทำเหมืองของผู้ถือประทานบัตร และทำรายงานว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนผังโครงการทำเหมืองและมาตรการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2) ในกรณีที่จำเป็นต้องรังวัดตรวจสอบเขตทำเหมือง เจ้าพนักงานจะนัดผู้ยื่นคำขอเพื่อนำรังวัดตรวจสอบเขตพื้นที่ที่ทำเหมืองแล้วและบริเวณที่ยังไม่มีการทำเหมือง

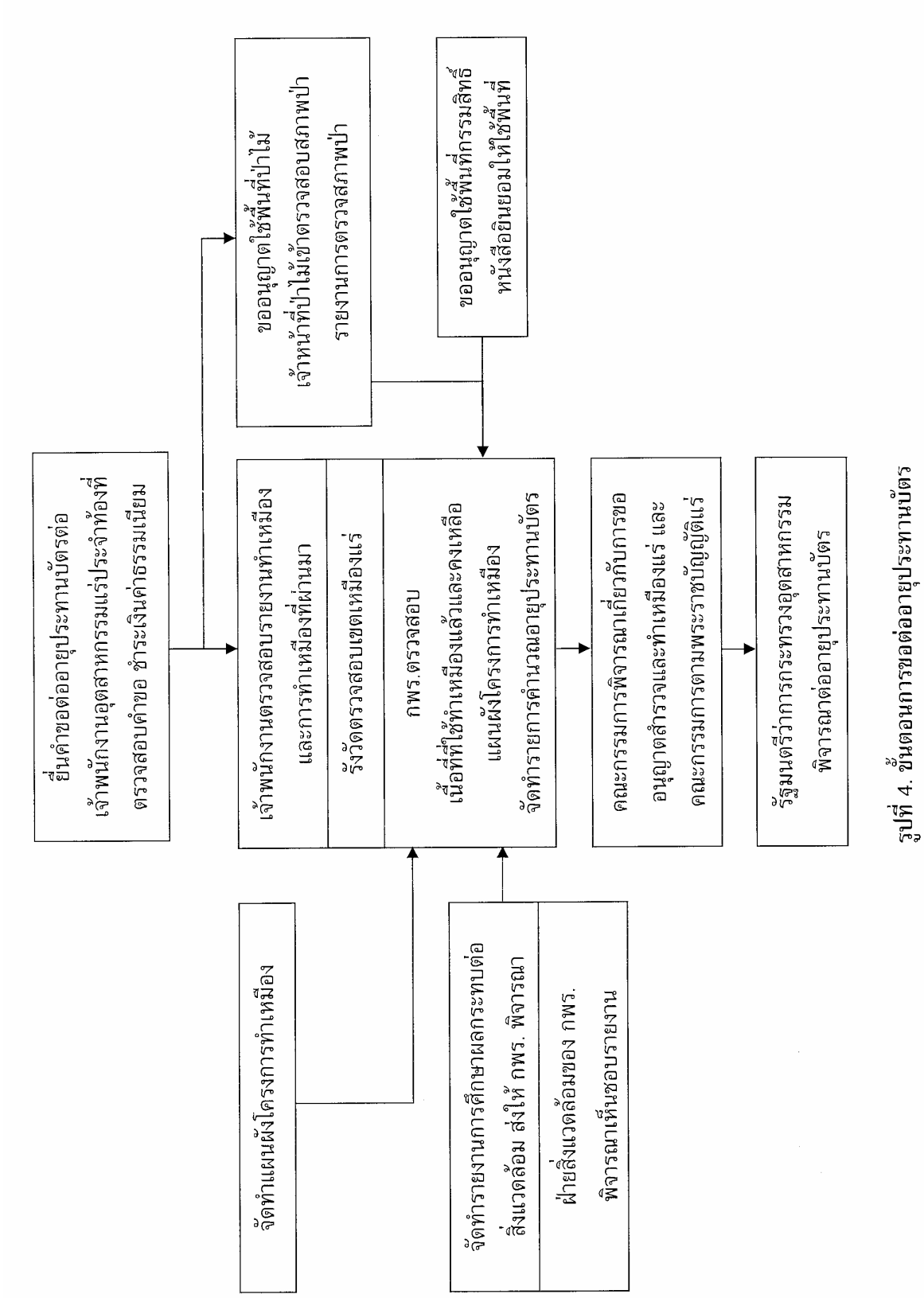
3) ในกรณีขอต่ออายุประทานบัตรในพื้นที่ป่าไม้ ผู้ยื่นคำขอจะต้องแจ้งปริมาณมูลค่าแร่ในเขตนั้น และติดต่อให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าตรวจสอบสภาพป่า เมื่อเสร็จแล้วให้ขอหนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัดที่รายงานกรมป่าไม้เกี่ยวกับผลการตรวจสภาพป่า

4) ผู้ยื่นคำขอจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการป้องกันแก้ไขสำหรับคำขอต่ออายุประทานบัตร เพื่อเสนอให้ กพร.พิจารณา

5) ผู้ยื่นคำขอจัดแผนผังโครงการทำเหมือง รายการคำนวณอายุประทานบัตร และปริมาณและมูลค่าแร่

6) ในกรณีที่จะทำเหมืองในหรือใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะในระยะ 50 เมตร ผู้ยื่นคำขอติดต่อขออนุญาตจากส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแลทางหลวงและทางน้ำสาธารณะ

7) ในกรณีที่เขตทำเหมืองอยู่ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของผู้อื่น หรืออยู่ในที่ดินในการดูแลหรือพื้นที่หวงห้ามของส่วนราชการ ผู้ยื่นคำขอจะต้องขอความยินยอมจากเจ้าของที่ดินหรือขออนุญาตจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

รูปที่ 4. ขั้นตอนการขอต่ออายุประทานบัตร

3. ขั้นตอนการอนุญาตต่ออายุประทานบัตร ประกอบด้วย

1) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เสนอคำขอและเอกสารประกอบไปยัง กพร. หลังจากได้รับสำเนาหนังสือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่รายงานกรมป่าไม้เกี่ยวกับผลการตรวจสอบสภาพป่า โดยไม่ต้องรอรับแจ้งการอนุญาตจากกรมป่าไม้

2) กพร. ตรวจสอบหลักฐานเอกสารประกอบคำขอ เนื้อที่ที่ใช้ทำเหมืองแล้วและบริเวณที่ยังไม่ได้ทำเหมือง แผนผังโครงการทำเหมือง และการคำนวณอายุประทานบัตรเพื่อใช้ในการต่ออายุ

3) หลังจาก กพร. ได้พิจารณาเห็นชอบเกี่ยวกับรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และได้รับสำเนาหนังสือจากกรมป่าไม้ ที่แจ้งผลการพิจารณาให้ป่าไม้เขตและป่าไม้จังหวัดทราบการอนุมัติการเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าแล้ว จะเสนอคำขอพร้อมด้วยเอกสารเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่และคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่พิจารณาให้ความเห็นชอบ

4) เมื่อคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่เห็นชอบแล้ว กพร. นำเรื่องเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร

เอกสารประกอบคำขอต่ออายุประทานบัตร

1. แผนที่แสดงเขตที่ทำเหมืองไปแล้ว และบริเวณที่จะทำเหมืองต่อไป
2. แผนผังโครงการทำเหมือง
3. บันทึกคำชี้แจงเหตุผลการขอต่ออายุประทานบัตร
4. บันทึกคำชี้แจงเหตุผลในการกำหนดอายุประทานบัตร
5. สำเนาหนังสือมอบอำนาจตามแบบที่กำหนด ในกรณีมอบหมายให้บุคคลอื่นยื่นคำขอแทน
6. รายละเอียดเกี่ยวกับคำขออาญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตรที่ผู้ขอได้ยื่นขอไว้ก่อนแล้ว หรือที่ผู้ขอถืออยู่ในขณะยื่นคำขอ
7. ประทานบัตรฉบับของผู้ถือ ซึ่งจะขอต่ออายุ

เอกสารประกอบการพิจารณาต่ออายุประทานบัตร

1. คำขอต่ออายุประทานบัตรและเอกสารประกอบคำขอ พร้อมความเห็นของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และความเห็นที่ไม่ขัดข้องของผู้ว่าราชการจังหวัด
2. สำเนาหนังสือของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่รายงานกรมป่าไม้เกี่ยวกับผลการตรวจสภาพป่าในกรณีขอต่ออายุประทานบัตรในพื้นที่ป่าไม้
3. หนังสืออนุญาตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ขอทำเหมืองในหรือใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะในระยะ 50 เมตร พร้อมด้วยความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด

4. สำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ครอบครองในที่ดินของผู้ขอต่ออายุประทานบัตร หรือหนังสือยินยอมพร้อมสำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน
5. หนังสืออนุญาตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ขอทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่อยู่ในการดูแลหรือหวงห้ามของส่วนราชการอื่น
6. แผนผังโครงการทำเหมือง และรายงานผลการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน
7. รายการคำนวณกำหนดอายุประทานบัตร และผลการตรวจสอบของเจ้าพนักงาน

ใบอนุญาตอุปกรณ์การทำเหมืองที่จะต้องขอใบอนุญาตใหม่

เนื่องจากใบอนุญาตอุปกรณ์การทำเหมืองบางอย่างต้องสิ้นสุดลงตามการสิ้นอายุของประทานบัตร ดังนั้นในการขอต่ออายุประทานบัตรควรจะยื่นขอรับใบอนุญาตอุปกรณ์การทำเหมืองใบใหม่ (รายละเอียดในบทที่ 6) แล้วแต่กรณีที่จำเป็น เพื่อให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่รับคำขอไว้รอดำเนินการต่อเนื่องไปหลังจากได้รับการต่ออายุประทานบัตรแล้ว

สิทธิทำเหมืองเมื่อประทานบัตรสิ้นอายุ

เมื่อผู้ถือประทานบัตรเดิม*ได้ยื่นคำขอต่ออายุแล้ว* แม้ประทานบัตรจะสิ้นอายุ ก็ให้ผู้นั้นทำเหมืองต่อไปได้ แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 180 วัน นับแต่วันสิ้นอายุ

3.4 การรับช่วงการทำเหมือง

ผู้ถือประทานบัตรที่ประสงค์จะให้ผู้อื่นรับช่วงดำเนินการทำเหมืองแทนตนจะต้องมี ***ใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง*** โดยรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง

การรับช่วงการทำเหมืองอาจจะทำเฉพาะบางส่วนหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ก็ได้ ในการยื่นคำขอใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมืองจะต้องระบุบุคคลผู้รับช่วงการทำเหมือง ระยะเวลารับช่วงทำเหมืองที่อยู่ภายในอายุของประทานบัตร และส่วนของเขตเหมืองแร่ที่จะให้รับช่วงการทำเหมือง *ผู้ถือประทานบัตรที่ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองคงมีหน้าที่และความรับผิดตามกฎหมาย และผู้รับช่วงการทำเหมืองนั้นมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายเสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตรด้วย*

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตและผู้รับช่วงการทำเหมือง

ผู้ถือประทานบัตรที่ประสงค์จะให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองในเขตเหมืองแร่ที่กำหนดในประทานบัตรนั้น *เป็นผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง*

ส่วนผู้ที่รับช่วงการทำเหมืองจะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ขอรับใบอนุญาตตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 19 แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 52 (พ.ศ. 2526) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารของผู้รับช่วงการทำเหมือง

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสารประกอบคำขอ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอ 20 บาท และค่าใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง 1,000 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พิจารณาดำเนินการออกใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง เนื่องจากรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เป็นผู้ออกใบอนุญาต

เอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง

ผู้ขอต้องแนบเอกสารของผู้รับช่วงการทำเหมืองดังต่อไปนี้

1. เอกสารทั่วไปประกอบคำขอ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1
2. รายละเอียดเกี่ยวกับคำขออาญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตรที่ผู้รับช่วงการทำเหมืองได้ยื่นขอไว้ หรือที่ผู้รับช่วงการทำเหมืองถืออยู่ในขณะยื่นคำขอ

3.5 การโอนประทานบัตร

การโอนประทานบัตรจะทำได้เมื่อรัฐมนตรีสั่งอนุญาต และผู้ถือประทานบัตรจะต้องไม่มีหนี้สินค้างชำระตามพระราชบัญญัติแร่ ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้รับโอนยื่นคำขอเพื่อจดทะเบียนการโอนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

การโอนประทานบัตรมี 3 ประเภท คือ

1. การโอนโดยทั่วไป
2. การโอนให้โดยเสน่หา ให้แก่บิดามารดา สามีภรรยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอน
3. การรับโอนโดยการตกทอด เมื่อผู้ถือประทานบัตรตาย หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ทายาทหรือผู้อนุบาลจะต้องยื่นคำขอภายใน 90 วัน

ตามนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรม ประทานบัตรที่จะขอโอนได้จะต้องเคยเปิดการทำเหมืองและมีการผลิตแร่ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามแผนผังโครงการทำเหมืองและมาตรการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยกเว้นในกรณีการโอนโดยการตกทอดและการโอนโดยเสน่หา

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอโอนประทานบัตร

ผู้โอนประทานบัตรจะต้องเป็นผู้ถือประทานบัตรแปลงที่จะทำการโอน ส่วนผู้ที่ขอรับโอนประทานบัตรจะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ขอประทานบัตร

ขั้นตอนและวิธีการขอโอนประทานบัตร

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอโอน เอกสารใบอนุญาตของผู้ถือประทานบัตร และเอกสารเพิ่มเติมตามประเภทของการโอน

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสารประกอบคำขอทั้งหมด คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ และความถูกต้องของเงื่อนไขต่าง ๆ ในการโอน

3) เจ้าพนักงานตรวจสอบรายงานการทำเหมืองที่ผ่านมา ว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนผังโครงการทำเหมืองและมาตรการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าธรรมเนียมการโอนแปลงละ 500 บาท และค่าธรรมเนียมล่วงหน้าเป็น***ค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมือง***ตามประทานบัตร ในอัตราร้อยละ 3 (การโอนโดยเสน่หาแก่บิดา มารดา สามี ภรรยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอน และการรับโอนโดยการตกทอด ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมือง)

5) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

6) จัดทำเอกสารเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการโอนประทานบัตร เช่น บันทึกเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นในการขอโอน บันทึกเกี่ยวกับความผิดในหนี้สินของผู้โอน เป็นต้น

7) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ จัดทำบันทึกและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการประเมินค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมือง แล้วเสนอเอกสารทั้งหมดพร้อมความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดไปที่ กพร.

8) กพร. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานทั้งหมด แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ และคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่พิจารณาให้ความเห็นชอบ

9) เมื่อคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่เห็นชอบแล้ว กพร. นำเรื่องเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้โอนประทานบัตร

เอกสารประกอบคำขอโอนประทานบัตร

1. เอกสารทั่วไปของผู้รับโอนประทานบัตร ดังที่ระบุไว้ในบทที่ 1
2. รายงานการประชุมของที่ประชุมกรรมการบริษัท หรือที่ประชุมของผู้ถือหุ้น ทั้งในส่วนของผู้โอนและผู้รับโอน ซึ่งมีมติเห็นชอบให้โอนหรือรับโอนประทานบัตร (กรณีเป็นนิติบุคคล)
3. แผนที่แสดงเขตที่ทำเหมืองแล้ว และบริเวณที่จะทำเหมืองต่อไป
4. รายละเอียดเกี่ยวกับคำขออาญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตรที่ผู้ขอรับโอนได้ยื่นขอไว้ก่อนแล้ว หรือที่ผู้ขอรับโอนถืออยู่ในขณะยื่นคำขอ
5. ถ้าพื้นที่ประทานบัตรอยู่ในเขตป่าสงวน ผู้รับโอนจะต้องขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติก่อน โดยจะต้องมีเอกสารคำขอรับอนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวน และคำเสนอขอของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นชอบ
6. บันทึกต่าง ๆ ของผู้ขอโอนและผู้รับโอน ดังนี้
    - บันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขอโอนประทานบัตร
    - บันทึกเกี่ยวกับการขอรับโอนประทานบัตรในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ถ้ามี)
    - บันทึกของผู้รับโอนเกี่ยวกับความผิดในหนี้สินของผู้โอน
    - บันทึกการยินยอมและการรับทราบเกี่ยวกับการรับช่วงทำเหมือง

เอกสารใบอนุญาตของผู้ถือประทานบัตรที่ต้องนำมาแสดงประกอบการโอน

1. ประทานบัตร
2. แผนผังโครงการทำเหมือง
3. ใบอนุญาตอุปกรณ์ของการทำเหมือง (ดังรายละเอียดในบทที่ 6) ถ้ามี

เอกสารเพิ่มเติมตามประเภทของการโอน

กรณีการโอนประทานบัตรโดยเสน่หา จะต้องมีเอกสารเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี ดังนี้

1. หลักฐานการเป็นบิดา มารดา หรือผู้สืบสันดาน เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สูติบัตร หรือคำรับรองของนายทะเบียนท้องถิ่น
2. หลักฐานแสดงการเป็นสามี ภรรยา ได้แก่ ทะเบียนสมรส

กรณีการโอนประทานบัตรโดยการตกทอด จะต้องมีเอกสารเพิ่มเติมดังนี้

1. หลักฐานแสดงการเป็นสามี ภรรยา ได้แก่ ทะเบียนสมรส
2. หลักฐานแสดงการเป็นบุตรบุญธรรม ได้แก่ ใบแสดงการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

3. หลักฐานแสดงการเป็นบุตรนอกสมรส เช่น หลักฐานการรับรองบุตร หรือคำสั่งศาล กรณีที่บิดาไม่ได้รับรอง
4. หลักฐานแสดงการเป็นทายาทอื่น จะอนุโลมตามกรณีการโอนโดยเสน่หา

กรณีผู้ขอโอนมีหนี้สินค้างชำระตามพระราชบัญญัติแร่

กรณีผู้ถือประทานบัตรที่เป็นผู้ขอโอนมีหนี้สินค้างชำระตามพระราชบัญญัติแร่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะดำเนินการดังนี้

1) แจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้ขอรับโอน จ่ายเงินหนี้สินที่ค้างชำระให้เสร็จสิ้นก่อน
2) ให้ผู้ขอรับโอนทำ*บันทึกยินยอมรับผิดชอบหนี้สินที่ค้างชำระ* หรือที่อาจตรวจพบในภายหลัง และใช้เป็นเอกสารแนบคำขอโอน

กรณีมีการรับช่วงการทำเหมืองในระหว่างการโอนประทานบัตร

ในกรณีที่ประทานบัตรอยู่ในระหว่างการรับช่วงการทำเหมือง และผู้ขอรับโอนต้องการให้มีการรับช่วงการทำเหมืองต่อไป ให้ดำเนินการดังนี้

1) ให้ผู้รับโอนทำบันทึกแสดงความยินยอมให้ผู้รับช่วงการทำเหมือง ทำเหมืองต่อไปจนครบกำหนดการรับช่วงทำเหมือง และใช้เป็นเอกสารแนบคำขอโอน
2) ให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองทำบันทึกรับทราบการโอนประทานบัตร และยอมรับการโอนสิทธิประโยชน์จากผู้ถือประทานบัตรไปยังผู้ขอรับโอน และใช้เป็นเอกสารแนบคำขอ

ถ้าผู้ขอรับโอนหรือผู้รับช่วงการทำเหมืองไม่ยินยอมตามข้อใดข้อหนึ่ง หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการขอยกเลิกการรับช่วงการทำเหมือง ก็จะไม่สามารถทำการโอนประทานบัตรได้

ค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมือง

ค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมือง ให้เรียกเก็บเฉพาะแต่ในส่วนที่เป็นค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมืองตามประทานบัตร โดยไม่รวมถึงค่าตอบแทนการโอนทรัพย์สินอื่น

ในกรณีที่ไม่มีค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมือง หรือในกรณีค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมืองที่แจ้งเป็นจำนวนเงินน้อยกว่าที่ควร ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ประเมินและเรียกเก็บค่าตอบแทนนี้ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

การโอนประทานบัตรโดยเสน่หาแก่บิดา มารดา สามี ภรรยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอน และการรับโอนโดยการตกทอด ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิ์ทำเหมือง

การรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอด

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ทายาทสามารถยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เพื่อรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายใน 90 วัน มิฉะนั้นประทานบัตรจะสิ้นอายุเมื่อครบกำหนด 90 วันนั้น

เมื่อทายาทของผู้ถือประทานบัตรยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดแล้ว ก็ให้ผู้ยื่นคำขอนั้นทำเหมืองต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตร แต่ถ้ารัฐมนตรีมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ทายาทเป็นผู้รับโอนประทานบัตร ให้ถือว่าประทานบัตรนั้นสิ้นอายุนับแต่วันรับแจ้งคำสั่ง

3.6 การขอประทานบัตรในเขตลุ่มน้ำชั้นที่ 1

เนื่องจากการทำเหมืองแร่บางโครงการมีความสำคัญด้านความมั่นคงและมีความจำเป็นในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าขอประทานบัตรในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ และ 1 บี ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำ และการขอใช้พื้นที่ดังกล่าวจะมีผลกระต่อคุณภาพลุ่มน้ำและสภาพแวดล้อม ทำให้ต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบและคำนึงถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นให้ครอบคลุมทั้งระบบ

มติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดมาตรการใช้พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำไว้ดังนี้คือ

- ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ส่วนใหญ่ไม่ให้ใช้พื้นที่เพื่อทำเหมืองแร่ ยกเว้นลุ่มน้ำในภาคตะวันตก ภาคกลาง ลุ่มน้ำป่าสัก และบางลุ่มน้ำในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ต้องการขอประทานบัตรใหม่ และขอต่ออายุประทานบัตรจะต้องนำเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรีเป็นราย ๆไป
- ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 บี จะต้องขออนุมัติใช้พื้นที่เพื่อทำเหมืองแร่จากคณะรัฐมนตรี

และได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการต่ออายุการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ในเขตลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ในพื้นที่ป่าไม้เดิมที่เคยได้รับอนุญาตมาก่อน เพื่อการทำเหมืองแร่หรือการต่ออายุประทานบัตร จะต้องนำเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรีเป็นราย ๆไป สำหรับการขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ใหม่ จะพิจารณาให้เฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เท่านั้น

อย่างไรก็ตามคณะรัฐมนตรีได้มีมติผ่อนผันการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าสงวนในเขตลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ได้เฉพาะในกรณีที่ได้มีการอนุญาตให้สำรวจแร่หรือทำเหมืองแร่ในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงหรือเศรษฐกิจ จึงได้กำหนดให้ดำเนินการต่อไปจนสิ้นสุดการอนุญาต และเมื่อหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่สิ้นสุดลง แต่อายุอาชญาบัตรหรือประทานบัตรยังคงเหลืออยู่ ให้ผ่อนผันต่อหนังสือการอนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ได้ แต่ต้องทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจากการทำเหมืองแร่แล้ว ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอนุมัติก่อนเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรี

สำหรับพื้นที่ใหม่ ซึ่งจะขออนุญาตใช้ประโยชน์เพื่อสำรวจแร่หรือทำเหมืองแร่ที่เกี่ยวกับความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นการขอในพื้นที่เพื่อการพัฒนาโครงการทรัพยากรธรณีตามมติคณะรัฐมนตรี หรือตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมนั้น สามารถขอผ่อนผันการใช้ประโยชน์จากคณะรัฐมนตรีได้ตามเหตุผลความจำเป็น สำหรับการทำเหมืองแร่ต้องจัดทำรายงานการประเมินศักยภาพการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอนุมัติก่อนเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรี

ข้อมูลที่ต้องใช้ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

1. ข้อมูลประกอบการขอประทานบัตร ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ และ 1 บี เพื่อจัดส่งให้ กพร. ประกอบด้วย

- รายละเอียดเกี่ยวกับคำขอประทานบัตร พร้อมแผนที่มาตราส่วน 1:50,000
- เหตุผลความจำเป็นและการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์และสังคม
- ข้อมูลโครงการทำเหมือง เกี่ยวกับแหล่งแร่ และรายละเอียดการทำเหมืองและแต่งแร่
- รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมือง
- ในกรณีขอประทานบัตรใหม่ซ้ำในที่ประทานบัตรเดิม ให้ระบุผลการผลิตแร่ที่ผ่านมาและมาตรการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้จัดทำ
- ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การชำระค่าภาคหลวงแร่ ในกรณีขอประทานบัตรใหม่ซ้ำในที่ประทานบัตรเดิม และการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

2. รายงานการประเมินศักยภาพการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ จัดส่งให้สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอนุมัติประกอบด้วย

- ความเป็นมาและหลักพื้นฐานในการประเมินศักยภาพลุ่มน้ำ แสดงปัญหาลุ่มน้ำ การจัดการคุณภาพลุ่มน้ำ ขอบเขตการศึกษา
- รายละเอียดโครงการ แสดงลักษณะกิจกรรม แผนการศึกษา
- การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพลุ่มน้ำ รวมทั้งการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการทางเศรษฐศาสตร์
- การวิเคราะห์ผลของพื้นที่โครงการทำเหมืองที่มีต่อคุณภาพลุ่มน้ำ
- มาตรการป้องกันผลกระทบและการปรับปรุงสภาพพื้นที่หลังการทำเหมือง

ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อนำเรื่องเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรี

1) ประชุมพิจารณาร่วมโดยหน่วยงานภายใน กพร.

2) สำหรับการขอใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ คณะอนุกรรมการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำ ประชุมพิจารณารายงานประเมินศักยภาพการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ (สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 บี ไม่มีขั้นตอนการประเมินศักยภาพการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำ จึงไม่ต้องจัดทำรายงานนี้ แต่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และได้รับความเห็นชอบ) แล้วนำเข้าพิจารณาร่วมกันระหว่างกรมป่าไม้และสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายงานผลการพิจารณาเห็นชอบรายงานการประเมินศักยภาพการใช้เนื้อที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ให้คณะรัฐมนตรีทราบ จากนั้น กพร. ประมวลเรื่องทั้งหมดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อนำเรื่องเข้าประชุมในคณะรัฐมนตรี

4) คณะรัฐมนตรีพิจารณา หากได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่แล้ว จะต้องดำเนินการยื่นคำขอประทานบัตรต่อไปตามขั้นตอนปกติ

3.7 การประมูลสิทธิพัฒนาแหล่งแร่ในโครงการขนาดใหญ่

กระทรวงอุตสาหกรรมมีนโยบายให้สิทธิในการสำรวจและพัฒนาแหล่งแร่ โดยจะประกาศกำหนดพื้นที่เพื่อการพัฒนาแหล่งแร่ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้สิทธิและการยื่นข้อเสนอทางเทคนิคและผลประโยชน์พิเศษตอบแทนเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ซึ่งจะมีประกาศเป็นครั้ง ๆ เมื่อมีแหล่งแร่ขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการประมูลและให้สิทธิ

รายละเอียดต่อไปนี้ เป็นแนวทางและวิธีการที่กระทรวงอุตสาหกรรมเคยประกาศให้สิทธิและอนุมัติทำสัญญาสำรวจและพัฒนาแหล่งแร่ขนาดใหญ่

คุณสมบัติของผู้ยื่นประมูล

ผู้ยื่นประมูลสิทธิสำรวจและทำเหมืองแร่ตามโครงการ จะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับเป็นผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษและประทานบัตร ตามที่ระบุในบทที่ 1 และต้องมีประสบการณ์ในการสำรวจและทำเหมืองแร่ชนิดนั้น ๆ

ขั้นตอนการยื่นประมูล

1) กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดพื้นที่เพื่อการพัฒนาแหล่งแร่ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้สิทธิในการสำรวจและพัฒนาแหล่งแร่

2) ผู้ที่สนใจลงทะเบียนกับ กพร. เพื่อขอรับรายงานและแผนที่เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น

3) ยื่นข้อเสนอทางเทคนิค พร้อมเอกสารหลักฐาน ให้คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน และมีข้อเสนอทางเทคนิคตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

4) ยื่นข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษตอบแทนแก่รัฐ ให้คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก

5) กระทรวงอุตสาหกรรมให้ความเห็นชอบและอนุมัติการทำสัญญา

6) ทำสัญญาว่าด้วยการสำรวจและทำเหมืองแร่กับ กพร.

7) บริษัทผู้ได้รับการพิจารณายื่นขออาชญาบัตรพิเศษ ตามพื้นที่ในสัญญา และดำเนินการสำรวจตามข้อผูกพันและแผนงานสำรวจ

8) ถ้าสำรวจพบมีแร่เพียงพอสำหรับการลงทุนทำเหมือง บริษัทยื่นขอประทานบัตร

รายละเอียดข้อเสนอทางเทคนิค

1. หลักฐานประกอบ เพื่อแสดงคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ กรณีเป็นบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย จะต้องมีหนังสือรับรองจากสถานทูตในประเทศไทยหรือสถานกงสุล
2. แผนงานสำรวจแร่ตามโครงการ ประกอบด้วยขั้นตอนการสำรวจขั้นต้น การสำรวจแร่ขั้นละเอียด การประเมินศักยภาพแหล่งแร่ และการประเมินความเป็นไปได้ในการลงทุน
3. ข้อผูกพันการสำรวจ กำหนดเป็นปริมาณงานและวงเงินค่าใช้จ่าย ตามขั้นตอนของแผนงานสำรวจแร่ และจำแนกงบประมาณค่าใช้จ่ายสำรวจแร่เป็นรายปี
4. แผนการทำเหมือง แต่งแร่ และโลหกรรม
5. ข้อเสนออื่น ๆ เช่น การให้สิทธิคนไทยในการเข้าร่วมลงทุนและทำงาน

รายละเอียดข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษตอบแทนแก่รัฐ

1. ข้อเสนอเป็นจำนวนเงินตอบแทนแก่รัฐ ในวันทำสัญญา
2. ข้อเสนอเป็นจำนวนเงินตอบแทนแก่รัฐ ในวันได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่
3. ข้อเสนอในรูปของการแบ่งผลผลิตตามมูลค่าแร่ ในขั้นตอนการผลิตแร่
4. ข้อเสนออื่น ๆ เช่น มอบหุ้นของบริษัทสำหรับถือหุ้นโดยรัฐ จัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น หรือทุนการศึกษา เป็นต้น

ข้อกำหนดในการดำเนินการตามสัญญา

- การยื่นคำขอและการออกอาชญาบัตรพิเศษและประทานบัตร จะเป็นไปตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติแร่ และไม่สามารถโอนสิทธิในการสำรวจแร่และการทำเหมืองให้แก่ผู้อื่น
- บริษัทจะต้องทำการสำรวจตามแผนงานและข้อผูกพันการสำรวจ และจัดทำรายงานผลการสำรวจตามแบบรายงานที่กำหนด ยื่นแก่ กพร. ตามกำหนดระยะเวลา
- ถ้าสำรวจพบแร่ชนิดอื่น และประสงค์จะผลิตแร่ชนิดนั้น จะต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษตอบแทนแก่รัฐเพิ่มเติม

3.8 กระบวนการรับฟังความคิดเห็นโครงการทำเหมืองใต้ดิน

เนื่องจากการทำเหมืองใต้ดินจะมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์และสภาพแวดล้อมที่ผิวดิน รวมทั้งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ดังนั้นการออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

1. ผู้ขอประทานบัตรเสนอคำขอโดยถูกต้องตามเงื่อนไข
2. รัฐมนตรีได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น
3. รัฐมนตรีได้กำหนดเงื่อนไขในประทานบัตร

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงข้อกำหนดและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียในการทำเหมืองใต้ดิน

ข้อกำหนดทั่วไปในการทำเหมืองใต้ดิน

การทำเหมืองใต้ดิน เป็นการทำเหมืองด้วยวิธีการเจาะเป็นปล่องหรืออุโมงค์ลึกลงไปใต้ผิวดินเพื่อขุดเจาะให้ได้มาซึ่งแร่ใต้ผิวดิน พระราชบัญญัติแร่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำเหมืองใต้ดินดังนี้

- การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางธรณีวิทยาและวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่
- การขุดแร่ผ่านใต้ดินของที่ดินที่มิใช่ที่ว่าง ถ้าอยู่ในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกิน 100 เมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานการมีสิทธิ์ทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น
- เขตเหมืองแร่ตามประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รุกล้ำเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- ในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตเหมืองแร่ จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยไม่อาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ รัฐมนตรีจะกำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตรไม่ให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น

ข้อมูลประกอบคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

รัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้คำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องมีรายละเอียดการทำเหมือง แผนผังโครงการที่ครบถ้วน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลโดยสังเขปแสดงความลึก และมาตรการทางเทคนิค
2. แผนที่แสดงเขตเหมืองแร่
3. ข้อมูลการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณต่าง ๆ
4. ข้อมูลทางเทคนิคของวิธีการทำเหมืองและแต่งแร่โดยสังเขป พร้อมทั้งทางเลือกต่าง ๆ ด้านวิศวกรรมเหมืองแร่ และทางเลือกที่จะนำมาใช้พร้อมเหตุผล

5. แผนผัง ขั้นตอน และวิธีการในการทำเหมือง และการแต่งแร่
6. วิธีการฟื้นฟูพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองใต้ดิน ซึ่งแสดงมาตรการลดผลกระทบหรือรักษาไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง
7. ข้อเสนอของผู้ขอประทานบัตรในการให้ตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดิน ระบุกองทุนสนับสนุน และระเบียบการเข้าร่วมตรวจสอบ
8. เส้นทางขนส่ง และแหล่งน้ำที่จะใช้ในโครงการ ทั้งที่มีอยู่แล้วและจะพัฒนาขึ้น พร้อมกับรายละเอียดการใช้สอยตลอดโครงการ
9. ข้อเสนอเอาประกันภัยความเสียหาย ที่ได้ระบุวงเงินและระยะเวลาเอาประกันไว้

กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เมื่อรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว รัฐมนตรีจะประมวลข้อมูลต่อไปนี้เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อใช้กำหนดเงื่อนไขในประทานบัตร

1. ข้อมูลโครงการที่ยื่นประกอบคำขอประทานบัตร
2. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และความเห็นของผู้พิจารณารายงาน

หลักเกณฑ์การพิจารณารายงานเพื่อกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตร

เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นสิ้นสุดลงและได้รับรายงานการรับฟังแล้ว รัฐมนตรีจะพิจารณารายงานแล้ววินิจฉัยกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรตามเกณฑ์ดังนี้

- เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมโครงการในทุกรายการตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงที่ออกประกาศตามมาตรา 88/6 แห่งพระราชบัญญัติแร่
- ในกรณีที่มีความแตกต่างของข้อมูลหรือความคิดเห็นจากการรับฟังความคิดเห็น รัฐมนตรีจะเป็นผู้วินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ
- เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมรายละเอียดของโครงการ ตามที่ได้ระบุไว้ในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และรายงานประกอบคำขอประทานบัตร

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสีย

ในการจัดให้มีการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดินนั้น ผู้ขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจะต้องยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการรับไปดำเนินการจัดประชุมปรึกษา ซึ่งมีกฎเกณฑ์และขั้นตอนดังนี้

1) ความสมบูรณ์ของรายงานเบื้องต้นที่จะนำเข้าสู่การปรึกษาจะต้องประกอบด้วยข้อมูลอันจำเป็น และประเด็นปัญหาโดยชัดเจน

2) หลักเกณฑ์รับรองกลุ่มหรือองค์กรอันเกิดจากการรวมตัวของผู้มีส่วนได้เสีย และการได้มาซึ่งตัวแทนที่จะเข้าร่วมปรึกษา ที่ครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ

3) องค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการประชุมปรึกษาเบื้องต้นจะต้องมีตัวแทนราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐร่วมอยู่ด้วย

4) ให้กำหนดขั้นตอนการประชุม การประกาศให้ผู้มีส่วนได้เสียส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม และระยะเวลาให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ศึกษาข้อมูล

กองทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยของผู้มีส่วนได้เสียในโครงการ

ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น อพร. จะต้องจัดตั้งกองทุนขึ้นสนับสนุนโครงการศึกษาวิจัยของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในโครงการทำเหมืองใต้ดิน โดยมีแหล่งเงินทุนมาจาก

1. ค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากผู้ขอประทานบัตรตามอัตราที่กำหนดในประกาศกระทรวง
2. เงินอุดหนุนจากกองทุนต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน

การกำหนดผู้มีสิทธิ์ตรวจสอบการทำเหมืองและกองทุน

- อพร. จะเป็นผู้เรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน เพื่อตกลงกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิ์ตรวจสอบการทำเหมืองตามระเบียบที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร
- ผู้ถือประทานบัตรจะต้องสนับสนุนเงินกองทุนสำหรับการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิ์ตรวจสอบ ตามอัตราที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร
- กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้ประกาศกำหนดวาระการทำงานของผู้มีสิทธิ์ตรวจสอบ เงื่อนไขและวิธีการเพิกถอนผู้มีสิทธิ์ตรวจสอบ การเก็บรักษากองทุน คุณสมบัติมาตรฐานของผู้เชี่ยวชาญ สัญญาจ้างผู้เชี่ยวชาญ และระเบียบการเบิกจ่าย

การคุ้มครองสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

การทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตเหมืองแร่ในลักษณะดังต่อไปนี้

- ทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน และลึกไม่เกิน 100 เมตร
- การทำเหมืองใต้ดินที่มีวิธีการทำเหมืองไม่เป็นไปตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่เพื่อประกันความมั่นคงของชั้นดิน ตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร

ถือเป็นการทำให้เสียหายซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น ผู้เสียหายสามารถเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรระงับการกระทำและจัดการแก้ไขตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้

ในกรณีที่พื้นดินในเขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายขึ้น กฎหมายแร่กำหนดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการทรุดตัวนั้นเกิดจากการทำเหมืองใต้ดิน และเมื่อเป็นที่ยุติว่าการทำเหมืองใต้ดินเป็นต้นเหตุของการทรุดตัวนั้น ผู้ถือประทานบัตรและหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบการทำเหมือง จะต้องร่วมกันรับผิดต่อผู้เสียหายในทุกกรณี และเมื่อได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายแล้ว หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจะสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยต่อผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต่อไป

4. เหมืองหินอุตสาหกรรมและกิจการโรงโม่หิน

การประกอบกิจการเหมืองหินเพื่อระเบิดและย่อยหิน จะต้องดำเนินการขอ*ประทานบัตรหินอุตสาหกรรม* แต่เนื่องจากการทำเหมืองหินอุตสาหกรรมจะมีลักษณะที่แตกต่างจากเหมืองแร่ทั่วไป เพราะมีการระเบิดและย่อยหินในปริมาณมาก ตามความต้องการใช้งานทั้งในด้านอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง รวมทั้งมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้ต้องมีข้อกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอประทานบัตรในลักษณะที่ต่างออกไป จึงได้แยกออกมาเป็นบทหนึ่งต่างหาก ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงขั้นตอนการขออนุญาตประกอบกิจการโรงโม่หินไว้ด้วย

4.1 ประทานบัตรหินอุตสาหกรรม

หินอุตสาหกรรม คือหินที่ใช้ในอุตสาหกรรม ซึ่งมีคุณภาพไม่เหมาะสมที่จะทำเป็นหินประดับที่สามารถถูกตัดเป็นแผ่นใช้ในการประดับตกแต่งได้ ได้แก่ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมอื่น หินโดโลมิติคไลม์สโตน หินดินดาน เป็นต้น เป็นชนิดหินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแร่ว่าด้วย การซื้อ การขาย และการเก็บ แต่ต้องเป็นแร่ที่ได้รับการชำระค่าภาคหลวงแร่แล้ว

หลักเกณฑ์การขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้าง

การดำเนินการเกี่ยวกับการขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรม จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในทำนองเดียวกับการยื่นคำขอประทานบัตรทั่วไป ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 และมีหลักเกณฑ์เพิ่มเติมดังนี้

1) คำขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรม จะต้องระบุชื่อหินและวัตถุประสงค์ในการใช้หินนั้น

2) การขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้าง จะต้องอยู่ในเขตที่กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดเป็นพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม หรือพื้นที่กรรมสิทธิ์ หรือพื้นที่ซึ่งบุคคลมีสิทธิครอบครอง

3) โดยผู้ยื่นคำขอจะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติม (ดูหัวข้อถัดไป) จากคุณสมบัติของผู้ขอประทานบัตรทั่วไป และจะต้องยื่นหลักฐานว่ามีโครงการประกอบกิจการโรงโม่หินซึ่งมีรายละเอียดที่ตั้ง เส้นทางคมนาคม เครื่องจักรอุปกรณ์ แหล่งผลิต เพื่อแสดงความสามารถในการดำเนินงาน

4) การจัดสรรพื้นที่แหล่งหินให้แก่ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้าง สำหรับพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่กรรมสิทธิ์ จะจัดสรรตามกำลังการผลิตซึ่งประเมินจากขนาดปากโม่ของโรงโม่หิน โดยกำหนดให้มีปริมาณสำรองแหล่งหินเพียงพอสำหรับทำเหมืองได้ไม่เกิน 10 ปี โดยมีวิธีการคำนวณตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงกำลังการผลิตของโรงโม่หินและหลักเกณฑ์การคำนวณ

ขนาดปากโม่ (กว้าง x ยาว – นิ้ว)	ความสามารถในการโม่หิน (ตัน/ชม.)
40x30	150
42x30	180
42x32	200
41x33	200
42x36	230
46x36	270
48x36	290
47x39	300
48x42	300
48x44	320
51x45	430
54x45	450
60x48	500
60x50	500
59x51	500

หมายเหตุ

1. ขนาดปากโม่ที่ไม่ปรากฏในตารางนี้ ให้ใช้การเปรียบเทียบกับขนาดปากโม่ในตารางตามความเหมาะสม
2. คำนวณกำลังการผลิตจากการทำงานปีละ 300 วัน วันละ 24 ชั่วโมง ใช้ค่าประสิทธิภาพการทำงานร้อยละ 85
3. สามารถเว้นพื้นที่ไม่ทำเหมืองใกล้ถนนหรือทางน้ำสาธารณะ หรือตามเงื่อนไขที่จำเป็นว่าไม่ควรมีการทำเหมือง
4. การเปลี่ยนน้ำหนักหินเป็นปริมาตรจะใช้ค่าความหนาแน่นของหินปูน 2.5 เมตริกตันต่อลูกบาศก์เมตร หินแกรนิต 2.7 เมตริกตันต่อลูกบาศก์เมตร และหินอื่นๆ ตามความเป็นจริง
5. สามารถหักปริมาณดินหรือโพรงหินในเขตพื้นที่คำขอประทานบัตร ออกจากปริมาตรหินได้ไม่เกินร้อยละ 10 หรือค่าตามความเป็นจริงที่สามารถพิสูจน์ได้

คุณสมบัติเพิ่มเติมของผู้ยื่นคำขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่แหล่งหิน

ผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่แหล่งหิน นอกจากจะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 แล้ว จะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมดังนี้

1. เป็นผู้รับใบอนุญาตระเบิดและย่อยหิน หรือโรงโม่หิน หรือ
2. เป็นผู้ประกอบการหรือผู้ที่ได้ทำสัญญากับราชการในโครงการก่อสร้างซึ่งต้องใช้หิน หรือ
3. เป็นผู้ที่ดำเนินงานระเบิดและย่อยหิน หรือโรงโม่หิน และ
4. มีทุนทรัพย์ไม่น้อยกว่า 2 แสนบาท โดยมีธนาคารหรือสถาบันการเงินค้ำประกัน

การเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษในการขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรม

ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดให้ผู้ขอประทานบัตรเพื่อทำเหมืองหินอุตสาหกรรมทุกชนิด ต้องเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐในอัตราก้าวหน้า ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 อัตราผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐในการขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรม

ช่วงมูลค่าแหล่งหินอุตสาหกรรม (ล้านบาท)	**อัตราผลประโยชน์พิเศษในแต่ละช่วง (ร้อยละของมูลค่า)**
ไม่เกิน 50	-
50-2,500	0.1
2,500-7,500	0.2
7,500-20,000	0.5
20,000-50,000	1.0
50,000 ขึ้นไป	2.0

ถ้าพื้นที่ตามคำขอประทานบัตรอยู่ในเขตลุ่มน้ำ 1 เอ หรือ 1 บี จะต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษเพิ่มเป็นสองเท่าของอัตราในตาราง

แผนผังโครงการทำเหมืองหินอุตสาหกรรม

แผนผังโครงการทำเหมืองหินอุตสาหกรรมจะต้องแสดงรายการละเอียดในทำนองเดียวกับการขอประทานบัตรทั่วไปดังที่อธิบายไว้ในบทที่ 3 เว้นแต่ถ้าต้องการจะโม่และย่อยหิน จะต้องขออนุญาตประกอบกิจการโรงโม่และย่อยหิน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และในการจัดทำแผนผังโครงการให้แจ้งรายละเอียดของโรงโม่และย่อยหินแทนโรงแต่งแร่

การเพิ่มชนิดแร่หินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้าง

หลักเกณฑ์สำหรับผู้ถือประทานบัตรแร่ชนิดอื่น ที่ประสงค์จะขอเพิ่มชนิดแร่สำหรับทำเหมืองหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้าง มีดังนี้

1) ในกรณีของประทานบัตรเหมืองแร่ชนิดอื่น ที่ผลิตหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างเป็นผลผลิตพลอยได้ จะไม่อนุญาตให้เพิ่มชนิดแร่หินอุตสาหกรรม แต่จะอนุญาตให้ขายหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างในรูปของผลผลิตพลอยได้

2) ในกรณีของประทานบัตรเหมืองแร่ชนิดอื่น ที่ต้องการจะผลิตหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างเป็นแร่หลักอีกชนิดหนึ่ง สามารถขอเพิ่มชนิดแร่ได้โดยกำหนดพื้นที่ตามกำลังการผลิตและอายุประทานบัตรที่เหลืออยู่

3) ในกรณีของประทานบัตรเหมืองแร่หินประดับ สามารถขอเพิ่มชนิดแร่หินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างได้ แต่จะต้องพิสูจน์ว่าหินประดับในบริเวณที่ขอเพิ่มชนิดแร่นั้นมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมสำหรับทำเป็นหินประดับ และมีคุณสมบัติเชิงกลเหมาะสมต่อการก่อสร้าง

4) ในกรณีของประทานบัตรเหมืองแร่หินอ่อนและแคลไซต์ สามารถขอเพิ่มชนิดแร่หินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างได้ แต่จะต้องพิสูจน์ว่าหินในบริเวณที่ขอเพิ่มชนิดแร่นั้นมีคุณสมบัติเชิงกลเหมาะสมต่อการก่อสร้าง

การขอประทานบัตรหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมอื่น

การดำเนินการขอประทานบัตร จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในทำนองเดียวกับการยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ทั่วไป และมีหลักเกณฑ์เพิ่มเติมดังนี้

1) ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรจะต้องระบุชนิดหินและวัตถุประสงค์การใช้หินให้ชัดเจน

2) ต้องแสดงหลักฐานเกี่ยวกับโรงงาน เช่น ที่ตั้ง วิธีการผลิต กำลังการผลิต แผนผังแสดงขั้นตอนการผลิต และแผนการก่อสร้างโรงงาน เพื่อใช้ในการจัดสรรพื้นที่ประทานบัตร

3) พื้นที่ที่ขอประทานบัตรต้องไม่อยู่ในเขตแหล่งหินที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม

4) เมื่อได้รับประทานบัตรแล้วจะไม่สามารถขอเพิ่มชนิดหินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างได้

4.2 การประกอบกิจการโรงโม่หิน

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มอบหมายให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงโม่หิน เพื่อให้มีการดำเนินการต่อเนื่องกับการขอประทานบัตรทำเหมืองหินอุตสาหกรรม พร้อมกับได้กำหนดแนวปฏิบัติในการขออนุญาตประกอบกิจการโรงโม่หิน

ขั้นตอนและวิธีการขออนุญาตประกอบกิจการโรงโม่หิน

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่ออุตสาหกรรมจังหวัดในท้องที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งโรงโม่หิน พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงโม่หิน

2) พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วน ของเอกสารประกอบคำขอรับใบอนุญาต

3) พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่ตั้งโรงงาน ลักษณะอาคารโรงงาน และแผนผังการติดตั้งเครื่องจักร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และจัดทำรายงานการตรวจสอบ

4) พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อลงนามในหนังสือถึงอำเภอท้องที่ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นประกอบคำขออนุญาต

5) จังหวัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำขอรับใบอนุญาต มายังกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เพื่อให้วิศวกรเหมืองแร่ของฝ่ายเหมืองหินและโรงโม่หิน ตรวจสอบความถูกต้อง

6) วิศวกรเหมืองแร่พิจารณาตรวจสอบรายละเอียดต่าง ๆ ของเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 6.1 รายงานการตรวจสถานที่ตั้ง และความเห็นของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และอุตสาหกรรมจังหวัด เกี่ยวกับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและสถานที่ตั้ง
- 6.2 รายงานการประชุมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีความเห็นชอบให้ตั้งโรงงาน
- 6.3 เอกสารยินยอมให้ใช้ที่ดินจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 6.4 ตรวจสอบเอกสารแสดงความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด
- 6.5 ตรวจสอบเอกสารแสดงแหล่งที่มาของหิน ว่ามีแหล่งที่มาถูกต้องและชัดเจน
- 6.6 ตรวจสอบรายละเอียดเครื่องจักรในคำขอและในแบบแปลน
- 6.7 ตรวจสอบแบบแปลนการติดตั้งเครื่องจักรและระบบกำจัดฝุ่นละออง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

7) เมื่อเอกสารมีรายละเอียดถูกต้องครบถ้วน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นอนุญาต วิศวกรเหมืองแร่จะจัดทำหนังสือพร้อมทั้งใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน เสนอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามลำดับชั้น ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มวิศวกรรมและความปลอดภัย ผู้อำนวยการสำนักเหมืองแร่และสัมปทาน

8) เมื่อผ่านการพิจารณาเห็นชอบแล้ว อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ลงนามในหนังสือใบอนุญาตที่เสนอ และส่งเรื่องมายังวิศวกรเหมืองแร่เพื่อขึ้นทะเบียนโรงงาน ก่อนจัดส่งใบอนุญาตให้จังหวัดเพื่อนำส่งให้ผู้ยื่นคำขอต่อไป

เอกสารประกอบคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงโม่หิน

1. เอกสารทั่วไปประกอบคำขอ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1
2. คำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (แบบ รง.3)
3. รายงานการตรวจการขออนุญาตตั้งโรงงานของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ พร้อมทั้งความเห็นของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และอุตสาหกรรมจังหวัด
4. รายงานการประชุมแสดงมติที่ประชุมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
5. เอกสารยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินในกรณีสถานที่ตั้งโรงโม่หินนั้นมิใช่ของผู้ขอ
6. เอกสารแสดงความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับการขออนุญาต
7. เอกสารระบุเกี่ยวกับแหล่งที่มาของหินอย่างชัดเจน
8. แบบแปลนการติดตั้งเครื่องจักรและระบบกำจัดฝุ่นละออง พร้อมวิศวกรผู้ออกแบบระบบลงนามรับรองประสิทธิภาพการใช้งาน ตามระเบียบของ กพร.

หลักเกณฑ์การพิจารณาสถานที่ตั้งโรงโม่หิน

กำหนดตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งมีข้อห้ามตั้งโรงงาน โม่ บด หรือย่อยหินในบริเวณดังต่อไปนี้

1. บ้านจัดสรร อาคารชุด และบ้านแถว เพื่อการพักอาศัย
2. ภายในระยะ 100 เมตร จากเขตติดต่อสาธารณสถาน ได้แก่ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา วัดหรือศาสนสถาน โรงพยาบาล โบราณสถาน สถานที่ราชการ และแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
3. สถานที่ราชการในข้อ 2. ไม่รวมถึงสถานที่ทำงานโดยเฉพาะเพื่อการควบคุม กำกับดูแล อำนวยความสะดวก หรือให้บริการแก่การประกอบกิจการของโรงโม่หินนั้น ๆ

นอกจากไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ข้างต้นแล้ว โรงโม่หินจะต้องอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามขนาดของโรงงาน โดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ หรือความเสียหาย ต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

หลักเกณฑ์การติดตั้งเครื่องจักรและระบบกำจัดฝุ่นของโรงโม่หิน

แบบแปลนของโรงโม่หิน เกี่ยวกับการติดตั้งเครื่องจักรและระบบกำจัดฝุ่นละออง จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ก) โรงโม่หินต้องจัดสร้างเป็นระบบปิด ได้แก่

- ให้สร้างอาคารปิดคลุม 3 ด้านและหลังคาสำหรับเครื่องบดชุดแรก (Primary crusher) ยุ้งรับหินใหญ่ (Hopper) และตะแกรงร่อนคัดเศษหิน ดินทราย (Scalping screen) พร้อมทั้งต้องติดตั้งเครื่องฉีดสเปรย์น้ำบริเวณปากยุ้งรับหินใหญ่
- เครื่องบดชุดที่ 2 (Secondary Crusher) เครื่องบดชุดที่ 3 (Tertiary Crusher) ตะแกรงร่อนคัดเศษหิน ดิน ทราย และตะแกรงร่อนคัดขนาดหิน จะต้องมีฝาครอบหรือที่ปิดคลุมป้องกันฝุ่น และต้องสร้างอาคารปิดคลุมเครื่องจักรอุปกรณ์ทั้งหมดอย่างมิดชิด
- ระบบสายพานลำเลียง ต้องสร้างอุปกรณ์ปิดคลุมโดยตลอด พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องฉีดสเปรย์น้ำบริเวณจุดต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองภายนอกอาคารทุกจุด
- ในการเทกองหินคัดขนาดแล้ว จะต้องติดตั้งเครื่องฉีดสเปรย์น้ำหรือเครื่องป้องกันฝุ่น บริเวณปลายสายพานลำเลียงที่เทกองหิน

ข) ถนนภายในโรงโม่หิน ต้องเป็นถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีต และพื้นที่กองหินต้องเป็นลานลาดยางหรือคอนกรีตหรือหินบดอัดแน่น พร้อมทั้งมีระบบทำความสะอาดและระบายน้ำที่ดี

ค) มีการสร้างคูระบายน้ำโดยรอบโรงโม่หิน และมีบ่อดักตะกอน

ง) จัดทำแนวคันดิน และแนวต้นไม้ทรงสูงหนาแน่นทึบ ปิดกั้นทิศทางลมและเสียงตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

จ) โรงโม่หินต้องมีเขตกันชน (Buffer Zone) โดยรอบไม่น้อยกว่า 10 เมตร และมีระยะห่างระหว่างโรงโม่หินถึงทางหลวงแผ่นดินหรือทางน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 50 เมตร

หมายเหตุ ในกรณีขออนุญาตตั้งโรงโม่หินที่มีกำลังการผลิตรวมน้อยกว่า 150 ตัน/ชั่วโมง หรือมีขนาดปากโม่ชุดแรก (Primary Crusher) เล็กกว่า 40x30 นิ้ว และตั้งอยู่ในรัศมีเกินกว่า 1 กิโลเมตร จากแหล่งชุมชน โรงเรียน หรือสถานศึกษา วัดหรือศาสนสถาน โรงพยาบาล โบราณสถาน สถานที่ราชการหรือหน่วยงานของรัฐ และแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อ ก) ข) และ ค) แต่ต้องติดตั้งเครื่องฉีดสเปรย์น้ำในจุดที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองทุกจุด

5. การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการขอประทานบัตร

ในการขอประทานบัตร หรือการต่ออายุประทานบัตร จะมีขั้นตอนที่ต้องจัดเตรียมรายงานและเอกสารที่เป็นผลจากติดต่อขออนุญาตกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การขอความเห็นชอบจากสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล การขอใช้พื้นที่ป่าไม้ หรือที่ดินในความดูแลของส่วนราชการต่าง ๆ และการขอรับการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น ซึ่งการเหล่านี้มีรายละเอียดดังนี้

5.1 การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดให้การทำเหมืองแร่ทุกขนาด ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินโครงการ

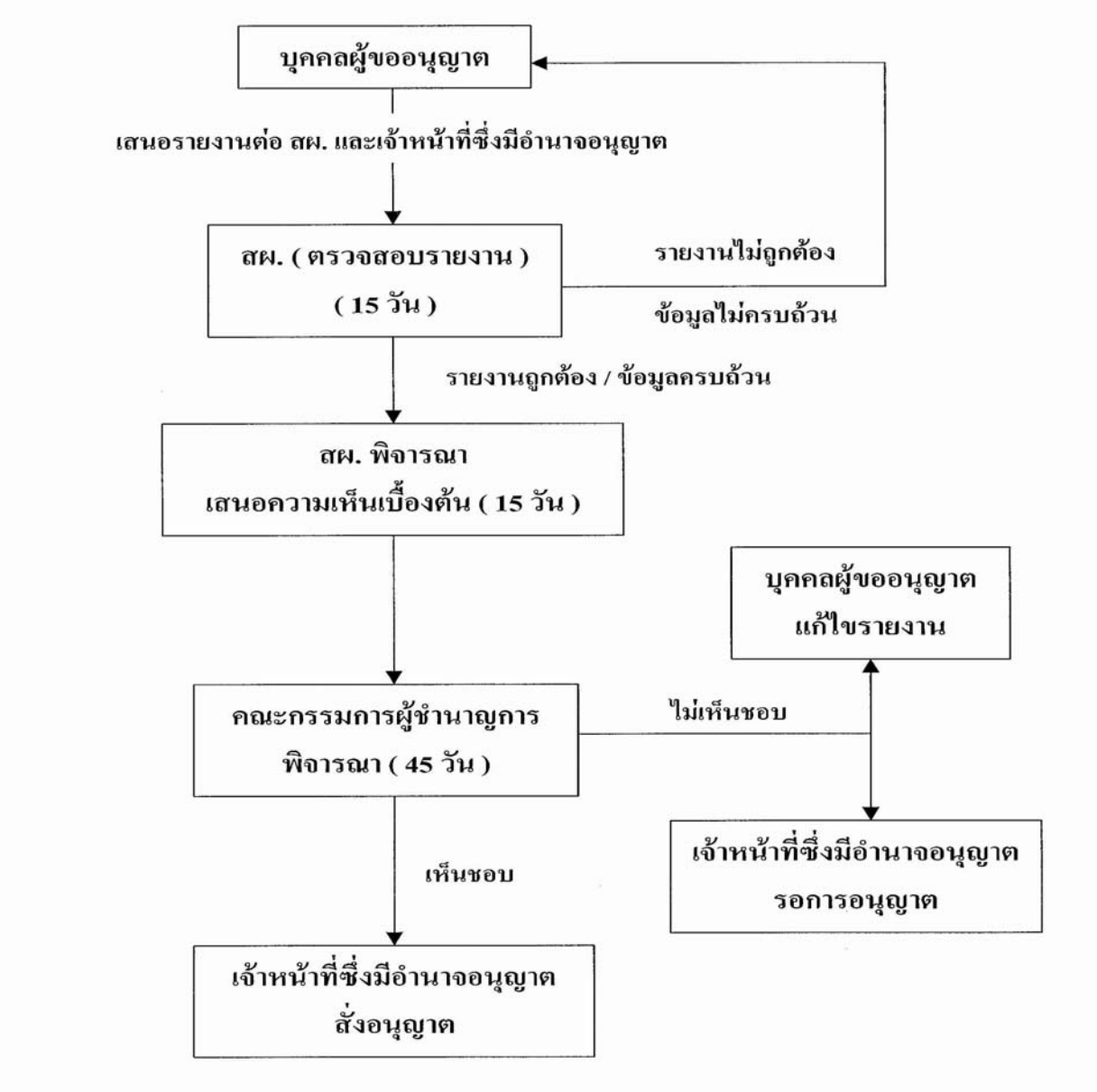
ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ ทั้งเอกชน หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมระหว่างรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจกับเอกชน ต้องว่าจ้างผู้มีสิทธิ์ทำรายงานที่ได้รับใบอนุญาตจาก สผ. ให้เป็นผู้จัดทำรายงาน หลังจากจัดทำรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำรายงานไปยื่นต่อ สผ. เพื่อตรวจสอบพิจารณา พร้อมทั้งต้องส่งสำเนารายงานฉบับย่อ และฉบับสมบูรณ์ ให้แก่ กพร. เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการขออนุญาตประทานบัตร

การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการของเอกชน

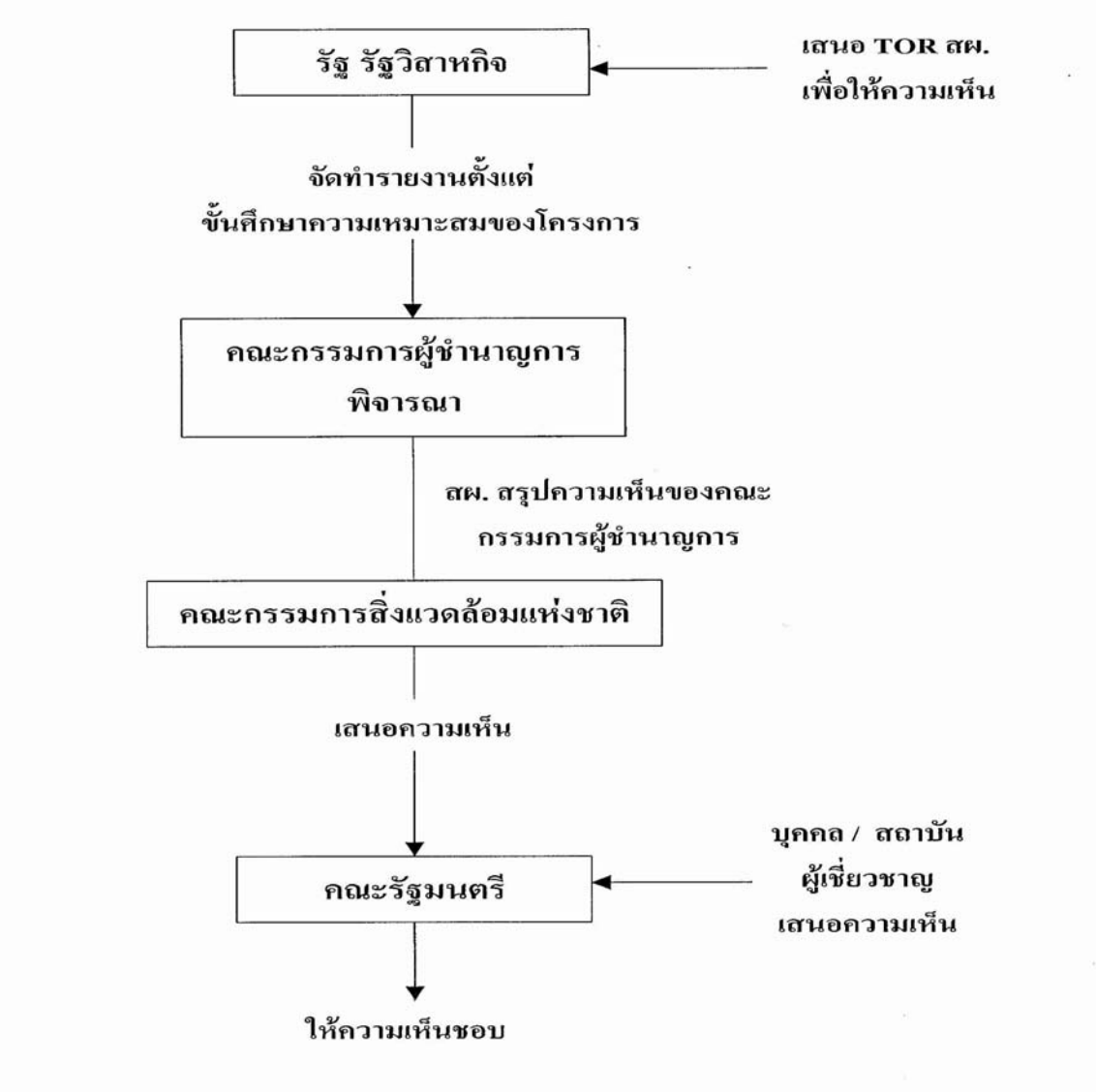
สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สผ. จะพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของรายงาน ภายใน 15 วัน ถ้ารายงานไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ จะถูกส่งกลับไปให้เจ้าของโครงการแก้ไข แต่ถ้าถูกต้องสมบูรณ์ สผ. จะเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงาน ภายใน 15 วัน เพื่อให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาเหมืองแร่ ตัวแทนจาก กพร. ซึ่งมีอำนาจพิจารณาอนุญาตประทานบัตร ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง พิจารณาต่อไปให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน

ในกรณีที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบในรายงาน หน่วยงานผู้อนุญาตของ สผ. จะแจ้ง กพร. เพื่อดำเนินการอนุญาตประทานบัตรต่อไป แต่หากไม่เห็นชอบกับรายงาน สผ. จะแจ้งให้ กพร. ทราบผลการพิจารณา และให้เจ้าของโครงการแก้ไขรายงาน แล้วยื่นรายงานที่แก้ไขเพิ่มเติม

หรือที่จัดทำใหม่ ให้ สผ.ตรวจสอบ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการ พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน ทั้งนี้ถ้าคณะกรรมการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา ให้ถือว่าคณะกรรมการเห็นชอบกับรายงานฉบับแก้ไขนั้น

รูปที่ 5. ขั้นตอนการพิจารณารายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
สำหรับโครงการทำเหมืองแร่ของเอกชน

รูปที่ 6. ขั้นตอนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการทำเหมืองแร่ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมระหว่างรัฐกับเอกชน

การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการของรัฐ

สำหรับโครงการของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และโครงการร่วมกับเอกชน จะต้องจัดทำรายงานตั้งแต่ขั้นศึกษาความเหมาะสมของโครงการ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดย สผ. ซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีหน้าที่เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีอาจขอรับความเห็นเพิ่มเติมจากบุคคลหรือสถาบัน เพื่อประกอบการพิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อโครงการได้ การพิจารณารายงานของโครงการประเภทนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาไว้ในกฎหมาย

5.2 การขอความเห็นชอบจากองค์การบริหารส่วนตำบล

กระทรวงอุตสาหกรรมโดยรัฐมนตรีได้มีนโยบายตามหนังสือถึงกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2538 ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ส่งข้อมูลคำขอประทานบัตรใหม่ทุกรายให้สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อทราบและให้ความเห็นชอบ รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบข้อเท็จจริงและผลกระทบจากการทำเหมืองต่อสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของชุมชน หากสภาตำบลหรือ อบต. ในเขตที่คำขอประทานบัตรตั้งอยู่มีความเห็นคัดค้านการทำเหมือง กพร. จะนำความเห็นมาพิจารณาประกอบการออกประทานบัตร ดังนั้นจึงเป็นภาระของผู้ยื่นคำขอประทานบัตรที่จะต้องให้ข้อมูลและชี้แจงข้อเท็จจริงในการทำเหมืองต่อ อบต. รวมทั้งทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่

กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบังคับให้การทำเหมืองแร่เป็นกิจการควบคุม

ในกรณีการทำเหมืองแร่ที่อยู่ในเขตการปกครองของ อบต. ที่ได้ออกข้อบังคับตำบลกำหนดให้การทำเหมืองแร่เป็นกิจการที่ต้องควบคุมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 31 ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ออกประกาศกระทรวงที่ 5/2538 เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งได้จัดให้การทำเหมืองแร่เป็นกิจการที่ต้องควบคุม) แต่ในปัจจุบัน อบต. ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ออกข้อบังคับดังกล่าว

ผู้ประกอบกิจการเหมืองแร่ที่อยู่ในเขต อบต. ซึ่งได้ออกข้อบังคับตำบลดังกล่าว จะต้องดำเนินการขออนุญาตประกอบกิจการต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือประธานกรรมการบริหาร อบต. ภายใน 90 วัน ซึ่งในการพิจารณาอนุญาตของเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้นจะมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้ประกอบการยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อประธานกรรมการบริหาร อบต. ตามแบบคำขอ พร้อมหลักฐานตามที่กำหนด
2) เมื่อได้รับคำขอ ประธานกรรมการบริหาร อบต. อาจจะขอให้เจ้าพนักงานสาธารณสุข (หัวหน้าสถานีอนามัยตำบล หรือหัวหน้าส่วนสาธารณสุข) ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการด้านสุขลักษณะ อุปกรณ์เครื่องมือ ระบบการป้องกันอันตรายหรืออุบัติภัย ระบบการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมลพิษอื่น เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดเหตุที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในเขตท้องถิ่น อบต. นั้น
    - หากพบว่าสถานประกอบกิจการนั้นมีความถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาการ เจ้าพนักงานสาธารณสุขจะเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาอนุญาตได้
    - หากพบว่าไม่ถูกต้องแต่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ ก็อาจให้เวลาในการปรับปรุงแก้ไขก่อน จึงจะพิจารณาอนุญาต

- ส่วนกรณีที่พิจารณาเห็นว่าไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง และไม่อาจแก้ไขได้ หรือผู้ประกอบกิจการไม่แก้ไขตามข้อแนะนำ เจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจจะเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการในเขตท้องถิ่นนั้น

3) ผู้ประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาตต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตให้แก่ อบต. ตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับตำบล

การพิจารณาออกใบอนุญาตดังกล่าวข้างต้น อบต. จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน นับแต่วันรับคำขอใบอนุญาต กรณีที่จำเป็นอาจขยายเวลาได้อีก 2 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 15 วัน ทั้งนี้เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องแจ้งเป็นหนังสือพร้อมเหตุผลให้ผู้ประกอบกิจการทราบ และใบอนุญาตนี้จะมีอายุเพียง 1 ปี ซึ่งผู้ประกอบกิจการต้องต่ออายุใบอนุญาตก่อนหมดอายุ

5.3 การขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวน

อธิบดีกรมป่าไม้โดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ไว้ดังต่อไปนี้

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออนุญาต

- ในกรณีผู้ขออนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีสัญชาติไทยและบรรลุนิติภาวะแล้ว
- ในกรณีผู้ขออนุญาตเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ นิติบุคคลนั้นต้องจดทะเบียนในประเทศไทย และผู้ถือหุ้นต้องมีสัญชาติไทยเกินสองในสามของจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้ที่เป็นหุ้นส่วน และต้องถือหุ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมด

ขั้นตอนและวิธีการขออนุญาต

1) บุคคลที่ประสงค์จะขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอ หรือหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ซึ่งป่านั้นตั้งอยู่ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอ และให้จัดทำคำชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องขออนุญาต

2) นายอำเภอหรือหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ จัดทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเบื้องต้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำขอ

3) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเจ้าพนักงานป่าไม้ออกไปตรวจสภาพป่า พร้อมทั้งขอให้ป่าไม้เขตท้องที่ออกไปร่วมตรวจสภาพป่าภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่รับรายงาน

4) คณะเจ้าหน้าที่รายงานผลการตรวจสภาพป่า พร้อมทั้งให้ความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและป่าไม้เขต ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ตรวจสภาพป่าเสร็จสิ้น

5) ผู้ว่าราชการจังหวัดและป่าไม้เขตพิจารณาและจัดทำความเห็นเสนออธิบดีกรมป่าไม้ภายใน 15 วัน ในกรณีที่เป็นการขออนุญาตเพื่อการทำเหมืองแร่ จะมีการส่งสำเนาเอกสารทั้งหมดที่รายงานอธิบดีกรมป่าไม้ไปให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบด้วย

ในกรณีของการขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อทำเหมืองแร่ จะกำหนดอายุหนังสืออนุญาตตามอายุประทานบัตรนั้น แต่ไม่เกิน 10 ปี และในการใช้พื้นที่จะกำหนดเงื่อนไขปฏิบัติแนบท้ายหนังสืออนุญาต

เอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาต

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาบัตรประจำตัวตามที่กฎหมายกำหนด
2. สำเนาทะเบียนบ้าน
3. สำเนาหลักฐานการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล
4. กรณีพื้นที่ที่ขออนุญาตมีเนื้อที่เกิน 20 ไร่ ให้แนบรายละเอียดของโครงงานที่ขออนุญาต พร้อมทั้งแผนผังแสดงการใช้พื้นที่
5. แผนที่ระวางของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน 1: 50,000 แสดงพื้นที่ที่ขออนุญาต และพื้นที่ใกล้เคียงที่ติดต่อกับพื้นที่ที่ขอ
6. หนังสือรับมอบอำนาจให้ดำเนินการแทน (ถ้ามี)

หลักเกณฑ์การตรวจสอบสภาพป่าและพื้นที่ที่จะพิจารณาอนุญาต

ในกรณีที่เป็นการขออนุญาตเพื่อทำเหมืองแร่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดเป็นเขตคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 หรือในพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน 35 องศา เจ้าพนักงานป่าไม้ผู้ตรวจสภาพป่าจะต้องรายงานผลเพิ่มเติมตามหัวข้อรายงานการตรวจสอบพื้นที่ซึ่งขอประทานบัตรทับซ้อนพื้นที่ป่าไม้ตามที่กำหนดไว้

พื้นที่ที่จะพิจารณาอนุญาตต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ไม่เป็นพื้นที่ป่าซึ่งใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการป่าไม้
2. ไม่ขัดมาตรการใช้ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี
3. ไม่เป็นบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงามอันควรรักษาไว้
4. ไม่เป็นบริเวณที่ควรรักษาไว้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
5. ไม่มีปัญหากับราษฎรในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง *และต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่*

6. มีไม้ขนาดวัดโดยรอบลำต้น 50–100 ซม. ขึ้นกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ไม่เกินไร่ละ 2 ต้น
7. มีลักษณะและขนาดพื้นที่ เหมาะสมกับกิจการตามวัตถุประสงค์ที่ขอและแผนการใช้
8. ไม่ขัดกับหลักการในการพิจารณาอนุญาตในกรณีอื่น

การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

พื้นที่ที่จะพิจารณาอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ได้ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และจะพิจารณาอนุญาตในกรณีดังต่อไปนี้

1) การทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ให้พิจารณาจำนวนพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่การใช้พื้นที่ตามวัตถุประสงค์และโครงการที่เสนอ แต่ละคำขอไม่เกิน 300 ไร่ และมีกำหนดระยะเวลาคราวละไม่เกิน 10 ปี

2) การสร้างทางขนแร่ออกจากเขตพื้นที่ประทานบัตร ให้มีความกว้างของทางไม่เกิน 6 เมตร และต้องสร้างทางกับบำรุงรักษาทางตามมาตรการที่กรมป่าไม้กำหนด โดยมีกำหนดระยะเวลาคราวละไม่เกิน 10 ปี

3) กิจการอันเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมืองแร่ ได้แก่ ที่ทิ้งมูลดินทราย ที่พักคนงาน ที่กองเก็บแร่ ที่ตั้งโรงโม่หรือแต่งแร่ ที่เก็บเครื่องมือ และอื่น ๆ ให้พิจารณาในพื้นที่ที่ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจาก กพร. และจะอนุญาตให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม และมีกำหนดระยะเวลาคราวละไม่เกิน 10 ปี

4) ในกรณีที่มีการโอนประทานบัตรหรือรับช่วงการทำเหมือง ผู้รับโอนประทานบัตรหรือรับช่วงการทำเหมืองจะต้องยื่นคำขออนุญาต และได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติก่อน จึงจะเข้าทำเหมืองแร่ต่อไปได้

5.4 การขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตนิคมสร้างตนเอง

ผู้ที่จะสำรวจแร่ ทำเหมือง ขุดหาแร่รายย่อย และร่อนแร่ ในเขตนิคมสร้างตนเองซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมประชาสงเคราะห์ ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาสังคม(กรมประชาสงเคราะห์เดิม) โดยยื่นคำขออนุญาตต่อผู้ปกครองนิคมเพื่อขอใช้พื้นที่ในนิคมสร้างตนเอง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- ที่ดินที่จะอนุญาตให้ทำแร่จะต้องเป็นที่ดินสงวนของนิคมที่ยังไม่ได้จัดสรรกับสมาชิกนิคมสร้างตนเอง แต่ไม่รวมที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน และถ้าที่ดินสงวนดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ กรมพัฒนาสังคมจะเป็นผู้ขออนุมัติต่อคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติก่อนทำสัญญาผูกพันกับผู้ได้รับอนุญาต
- ผู้ได้รับอนุญาตจะโอนสิทธิ์ให้แก่บุคคลอื่นไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาสังคม

- ผู้ได้รับอนุญาตต้องเป็นผู้ออกค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง ค่าภาษีอากร และค่าใช้จ่ายอื่นตามที่กฎหมายในการดำเนินกิจการนั้นกำหนดไว้
- ผู้ได้รับอนุญาตต้องรายงานผลการดำเนินกิจการให้ผู้ปกครองนิคมทราบทุกเดือน
- พื้นที่สงวนของนิคมมีกำหนดระยะเวลาให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำแร่ดังนี้
  - สำรวจแร่คราวละไม่เกิน 1 ปี
  - ทำเหมืองแร่ คราวละไม่เกิน 3 ปี
  - ขุดแร่รายย่อย และร่อนแร่ คราวละไม่เกิน 1 ปี

คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต

ผู้ขออนุญาตขุดทำแร่รายย่อยและร่อนแร่ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ไม่เคยถูกยกเลิกการอนุญาต หรือถูกยกเลิกสัญญาอนุญาตทำแร่ในนิคมสร้างตนเอง เว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นไปแล้ว 1 ปี นับตั้งแต่วันถูกยกเลิก
2. มีทุนทรัพย์เพียงพอในการดำเนินกิจการที่ขออนุญาต

ผู้ขออนุญาตที่เป็นนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนและมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยผู้มีสัญชาติไทยเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51
2. ไม่เคยถูกยกเลิกการอนุญาตทำแร่ในนิคมสร้างตนเอง
3. มีทุนทรัพย์เพียงพอในการดำเนินกิจการที่ขออนุญาตตามที่กำหนดไว้

เอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาต

1. โครงการ แผนการดำเนินงาน แผนผัง แผนที่ และภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร หรือกรมที่ดิน ซึ่งมีมาตราส่วน 1:50000 หรือ 1:250000 หรือใหญ่กว่า
2. สำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนสมรส (ถ้ามี) กรณีเป็นนิติบุคคลต้องนำหลักฐานใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท และหนังสือมอบอำนาจ
3. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. มีหนังสือยินยอมของราษฎรที่ครอบครองและทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ขออนุญาต (ถ้ามี)
5. หลักฐานว่ามีทุนทรัพย์เพียงพอในการดำเนินงานที่ขออนุญาตโดยธนาคารรับรองดังนี้
   - การสำรวจแร่และทำเหมืองตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป
   - การทำแร่ทองคำตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป
   - การขุดทำแร่รายย่อย และการร่อนแร่ตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป

การทำสัญญาและการจ่ายเงินค่าบำรุงนิคมในการทำแร่

ผู้ได้รับอนุญาตต้องทำสัญญาและจ่ายเงินค่าบำรุงนิคมตามอัตราที่กำหนด

- ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องทำสัญญากับกรมพัฒนาสังคม โดยนำเงินสดหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารมาเป็นหลักประกันในวันที่ทำสัญญาเป็นจำนวนเงินตามที่กำหนด
- ก่อนการทำสัญญา ผู้ได้รับอนุญาตต้องชำระเงินค่าบำรุงกิจการนิคมในการใช้พื้นที่สงวนของนิคมเป็นการล่วงหน้าให้แก่กรมพัฒนาสังคมตามจำนวนที่กำหนด
- เมื่อจะสิ้นอายุสัญญาและผู้ได้รับอนุญาตประสงค์จะต่ออายุสัญญา ให้ยื่นคำร้องต่ออธิบดีกรมพัฒนาสังคม ก่อนจะหมดอายุสัญญาภายใน 90 วัน

การทำไม้ในเขตที่ได้รับอนุญาต

ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการสำรวจแร่ ทำเหมืองแร่ ขุดหาแร่รายย่อย และร่อนแร่ ถ้าหากมีการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการตัดไม้ต้องห้าม จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยป่าไม้ของกรมประชาสงเคราะห์ และการนำไม้ออกจากเขตพื้นที่นิคมให้ปฏิบัติตามระเบียบกรมป่าไม้

ผู้ได้รับอนุญาตที่ทำไม้ด้วย ต้องทำสัญญาในการทำไม้ โดยแบ่งงวดการทำไม้ออกเป็นงวด ๆ ไม่เกิน 3 งวด และให้จ่ายเงินค่าบำรุงกิจการนิคมในการทำไม้ ตามอัตราที่ผู้ได้รับอนุญาตจะเสนอแต่ต้องไม่ต่ำกว่าอัตราปานกลางที่กำหนด

5.5 การขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การขออนุญาตใช้ที่ดินที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อสำรวจหรือทำเหมืองแร่ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541

ขั้นตอนการขออนุญาตเพื่อใช้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1) บุคคลที่ประสงค์จะขอใช้พื้นที่ในการปฏิรูปที่ดิน เพื่อการสำรวจหรือทำเหมืองแร่ต้องยื่นคำขออนุญาตต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดในท้องที่ พร้อมเอกสารประกอบคำขอดังนี้

- สำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน (กรณีผู้ขอเป็นบุคคลธรรมดา)
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจลงนามหรือทำการแทนนิติบุคคล (กรณีผู้ขอเป็นนิติบุคคล)
- โครงการที่ขอใช้พื้นที่ พร้อมแผนที่ และแผนการใช้พื้นที่

2) ผู้ที่ยื่นคำขอต้องไปให้ข้อเท็จจริงกับสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดในการตรวจสภาพพื้นที่

3) อำนาจอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อสำรวจแร่เป็นของเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม และอำนาจอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อทำเหมืองแร่เป็นของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาเห็นว่าผลจากการขอใช้พื้นที่นั้นไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการทำเกษตรกรรมในที่ดิน ก็จะแจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ออกหนังสือแจ้งไม่ขัดข้องในการให้ใช้พื้นที่ หากกรณีที่ได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่หรือประทานบัตรแล้ว ก็จะออกหนังสือยินยอมให้ใช้พื้นที่ต่อไป

การตรวจสภาพที่ดิน

ในการตรวจสภาพพื้นที่ที่จะพิจารณาให้ใช้ประโยชน์ จะมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นพื้นที่ซึ่งกรมป่าไม้และ ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบตามข้อตกลงว่าไม่อยู่ในบริเวณต้องห้ามที่จะนำไปใช้ประโยชน์
2. ไม่เป็นบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงามอันควรรักษาไว้
3. ไม่มีปัญหาผลกระทบที่สำคัญต่อความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง
4. ต้องมีลักษณะ และขนาดเนื้อที่เหมาะสมกับกิจการตามวัตถุประสงค์และแผนการใช้งานตามโครงการที่ขออนุญาต

ข้อกำหนดและหน้าที่ของผู้ได้รับหนังสือยินยอม

- ไม่ให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับความยินยอม เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยถูกต้อง
- ชำระเงินค่าตอบแทนการใช้ที่ดิน ตามที่ ส.ป.ก. กำหนด เพื่อนำเข้ากองทุนปฏิรูปที่ดิน
- ต้องใช้ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนดในหนังสือยินยอมเท่านั้น จะนำไปใช้การอื่นไม่ได้ และไม่ทำให้ดินบริเวณนั้นเสื่อมสภาพเกินไป
- ไม่ทำกิจการอันเป็นการรบกวนผู้อื่น เช่น กีดขวางทางสาธารณะ ทำกิจการในเวลาวิกาล
- การใช้เส้นทางและความเร็วของรถ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. กำหนด
- ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่ไม่เหมาะสมต่อทัศนียภาพ
- ยินยอมให้เจ้าพนักงานเข้าไปตรวจสอบการทำงานได้ทุกเวลา โดยผู้ได้รับการยินยอมหรือตัวแทนต้องเป็นผู้นำตรวจ และปฏิบัติตามที่เจ้าพนักงานสั่งมาเป็นหนังสือ
- ถ้ากรณีที่เจ้าพนักงานต้องการหลักฐานหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม ผู้ได้รับการยินยอมต้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือเอกสารได้
- ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข และข้อบังคับตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

การสิ้นสุดของหนังสือยินยอมและการต่ออายุ

การยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน จะสิ้นสุดลงเมื่อ

- ครบกำหนดเวลาตามหนังสือยินยอมให้เข้าใช้พื้นที่ตามเขตปฏิรูปที่ดิน
- ผู้ได้รับหนังสือยินยอมตาย หรือ สภาพนิติบุคคลสิ้นสุดลง
- ไม่ปฏิบัติตามหนังสือตักเตือนของสำนักงานปฏิรูปที่ดินโดยไม่มีเหตุอันควร
- ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการนั้นสิ้นสุดลง

ในการขอต่ออายุหนังสือยินยอม จะต้องยื่นคำร้องขอต่ออายุ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดก่อนครบกำหนดเวลาตามหนังสือยินยอมไม่น้อยกว่า 30 วัน ในกรณีไม่อาจยื่นคำร้องขอต่ออายุได้ทันภายในเวลาที่กำหนด โดยมีเหตุอันสมควร อาจจะยื่นคำร้องขอต่ออายุหนังสือยินยอมภายในเวลาไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันสิ้นสุดเวลาตามหนังสือยินยอม

5.6 การขอรับการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์จากรัฐ

บทบัญญัติที่กำหนดสิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่มีความสำคัญ ได้กำหนดไว้โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 โดยมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนทำหน้าที่บริหารและกำกับดูแล ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเหมืองแร่

ลักษณะของสิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับในการส่งเสริมการลงทุนจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเขตการลงทุนในกิจการเหมืองแร่ ซึ่งสามารถจำแนกประเภทของสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

ข้อ 1) ได้ลดหย่อนภาษีอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร

ข้อ 2) ได้รับการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุที่จำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออก เป็นระยะเวลา 1 หรือ 5 ปี

ข้อ 3) ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 หรือ 5 หรือ 8 ปี ทั้งนี้ผู้ที่มีเงินลงทุน 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินและเงินลงทุนหมุนเวียน) ต้องได้รับใบรับรองระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9000 หรือเทียบเท่าภายใน 2 ปี หากไม่สามารถทำได้จะถูกเพิกถอนการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 1 ปี

ข้อ 4) ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปีนับจากช่วงเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

ข้อ 5) อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

ข้อ 6) อนุญาตให้หักค่าติดตั้ง หรือค่าก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิร้อยละ 25 จากเงินลงทุน โดยจะเลือกหักจากกำไรในปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ภายในระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมนอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ

การส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ตามเขตการลงทุน

โครงการทางด้านเหมืองแร่ที่จะได้รับการส่งเสริมจะต้องอยู่ในเขต 2 และ เขต 3 และต้องได้รับประทานบัตรจาก กพร. สำหรับเขตการลงทุนนั้นมีรายละเอียดดังนี้

เขต 1 กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 5 จังหวัด คือ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ได้รับสิทธิประโยชน์พื้นฐาน ดังนี้

ข้อ 1) ได้ลดหย่อนกึ่งหนึ่งเฉพาะเครื่องจักรที่มีอากรขาเข้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10

ข้อ 2) ได้รับการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าเป็นระยะเวลา 1 ปี และ

ข้อ 3) ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปี สำหรับโครงการที่ตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือในเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม

เขต 2 ประกอบด้วย 12 จังหวัด คือ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต ระยอง ราชบุรี สมุทรสงคราม สระบุรี สุพรรณบุรี และ อ่างทอง ได้รับสิทธิประโยชน์พื้นฐาน ดังนี้

ข้อ 1) ได้ลดหย่อนกึ่งหนึ่งเฉพาะเครื่องจักรที่มีอากรขาเข้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10

ข้อ 2) ได้รับการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าเป็นระยะเวลา 1 ปี และ

ข้อ 3) ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปี *และเพิ่มเป็น 5 ปี หากประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม*

เขต 3 ประกอบด้วย 58 จังหวัดที่เหลือ ได้รับสิทธิประโยชน์พื้นฐาน ดังนี้

ข้อ 1) ได้รับยกเว้นภาษีอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรทั้งหมด

ข้อ 2) ได้รับการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าเป็นระยะเวลา 5 ปี

ข้อ 3) ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี

การลงทุนในเขต 3 จะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมอีกดังนี้

ก) สำหรับการลงทุนใน 18 จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ นครพนม นราธิวาส น่าน บุรีรัมย์ ปัตตานี พะเยา แพร่ มหาสารคาม ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สตูล สุรินทร์ หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ จะได้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม ข้อ 4) 5) และ ข้อ 6)

ข) สำหรับการลงทุนใน 40 จังหวัดที่เหลือในเขต 3 ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมดังนี้

- โครงการที่ตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจะได้รับสิทธิประโยชน์ข้อ 4) และ ข้อ 5)
- โครงการที่ตั้งนอกนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตที่ได้รับการส่งเสริมจะได้รับสิทธิประโยชน์ข้อ 6)

ขั้นตอนและวิธีการขอรับการส่งเสริมการลงทุน

1) ผู้ลงทุนรับแบบพิมพ์คำขอการลงทุน ที่ศูนย์บริการการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

2) ยื่นแบบพิมพ์คำขอรับการส่งเสริม และชี้แจงโครงการกับเจ้าหน้าภายใน 15 วัน นับตั้งแต่รับแจ้ง สำหรับโครงการลงทุนมากกว่า 500 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและเงินลงทุนหมุนเวียน) ต้องยื่นรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

3) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายใน 60 หรือ 90 วันทำการและแจ้งผลให้ผู้ลงทุนทราบ ไม่ว่าจะอนุมัติหรือไม่ หรือส่งคืนเนื่องจากต้องการเอกสารเพิ่มเติมภายใน 15 วัน

4) ผู้ลงทุนตอบรับมติให้การส่งเสริมภายใน 30 วัน ซึ่งสามารถขอขยายเวลาได้

5) ผู้ลงทุนส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการออกบัตรส่งเสริม ภายใน 180 วันนับตั้งแต่วันตอบรับมติ

6) ผู้ลงทุนได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนภายใน 10 วันหลังจากยื่นเอกสารประกอบ

หลักเกณฑ์การอนุมัติโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

ในการพิจารณาโครงการ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- มูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้
- อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนจดทะเบียนไม่เกิน 3 ต่อ 1
- กรรมวิธีการผลิตที่ทันสมัยและใช้เครื่องจักรใหม่
- มีระบบป้องกันสภาพแวดล้อมที่เพียงพอ

หลักเกณฑ์การถือหุ้นของคนต่างด้าว

มีแนวทางการพิจารณาสำหรับกิจการเหมืองแร่ ดังนี้

- โครงการในกิจการสำรวจแร่และการทำเหมืองแร่ ซึ่งปรากฏใน**บัญชีที่** 2 ในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน

- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอาจจะกำหนดสัดส่วนผู้ถือหุ้นของคนต่างด้าวเป็นการเฉพาะสำหรับกิจการส่งเสริมบางประเภท เมื่อมีเหตุผลสมควร

5.7 การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 “คนต่างด้าว” หมายถึง

1) บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือ
2) บุคคลธรรมดาซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย หรือ
3) นิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทยและมีบุคคลตาม 1) หรือ 2) ลงทุนโดยมีมูลค่าหุ้นตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมด หรือเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการเป็นบุคคลตาม 1) หรือ
4) นิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งมีบุคคลตาม 1) 2) หรือ 3) ลงทุนโดยมีมูลค่าหุ้นตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมด

บัญชีประเภทธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการ

แบ่งออกเป็น 3 บัญชี ดังนี้

บัญชีที่ 1 ธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษ

บัญชีที่ 2 ธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย 3 หมวด

หมวด 1 ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ คือ

หมวด 2 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและหัตถกรรมพื้นบ้าน

หมวด 3 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่ง*การทำเหมือง รวมทั้งการระเบิดหรือย่อยหิน* และการทำเกลือหิน จะถูกกำหนดอยู่ในหมวดนี้

บัญชีที่ 3 ธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้า โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เนื่องจากเป็นธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันกับคนต่างด้าว

คณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวจะพิจารณาทบทวนประเภทธุรกิจตามบัญชีอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกรอบระยะเวลาหนึ่งปี

ข้อกำหนดและข้อยกเว้นในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

- การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตาม*สนธิสัญญา*ที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี จะได้รับการยกเว้นจากการบังคับใช้เฉพาะบทบัญญัติที่ได้กำหนดไว้ และให้เป็นไปตามเงื่อนไขของสนธิสัญญานั้น คนต่างด้าวที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจตามบัญชี จะต้องแจ้งต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าเพื่อขอ*หนังสือรับรอง* ซึ่งจะใช้เวลาในการออกหนังสือ*ไม่เกิน 30 วัน*
- ในกรณีที่ธุรกิจของคนต่างด้าวซึ่งได้รับการ*ส่งเสริมการลงทุน*ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือให้*ประกอบอุตสาหกรรมหรือประกอบการค้าเพื่อส่งออก*ตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เป็นธุรกิจตาม*บัญชีที่ 2* หรือ*บัญชีที่ 3* นั้น คนต่างด้าวจะต้องแจ้งต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าเพื่อขอ*หนังสือรับรอง* ซึ่งจะใช้เวลาในการออกหนังสือ*ไม่เกิน 30 วัน*
- ทุนขั้นต่ำที่คนต่างด้าวใช้ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทยจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้อง*ไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท* ในกรณีเป็นธุรกิจที่ต้องได้รับอนุญาตตามบัญชีจะต้องมีทุนขั้นต่ำ*ไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท*
- คนต่างด้าวที่จะประกอบธุรกิจตาม*บัญชีที่ 2* ได้ จะต้องมีคนไทยหรือนิติบุคคลที่มิใช่คนต่างด้าวถือหุ้นอยู่*ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40* ของทุนของคนต่างด้าว รัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีอาจผ่อนผันสัดส่วนให้น้อยลงได้ แต่*ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 25* และต้องมีกรรมการที่เป็นคนไทย*ไม่น้อยกว่า 2 ใน 5* ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

คุณสมบัติของคนต่างด้าวที่จะขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับ*ใบอนุญาตประกอบธุรกิจ*ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
2. มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
3. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
5. ไม่เคยต้องโทษในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่พ้นโทษมาแล้ว*ไม่น้อยกว่า 5 ปี* ก่อนวันขอรับใบอนุญาต
6. ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาในความผิดฐานฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก ความผิดเกี่ยวกับการค้า หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน หรือในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่พ้นโทษมาแล้ว*ไม่น้อยกว่า 5 ปี* ก่อนวันขอรับใบอนุญาต

7. ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ในระยะเวลา 5 ปีก่อนวันขอใบอนุญาต

คนต่างด้าวต่อไปนี้ห้ามประกอบธุรกิจในราชอาณาจักร

- คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือรอการเนรเทศตามกฎหมาย
- คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น

ขั้นตอนและวิธีการขออนุญาตประกอบธุรกิจ

1) คนต่างด้าวยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจต่อรัฐมนตรีในกรณีธุรกิจตาม*บัญชีที่ 2* หรือยื่นต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในกรณีธุรกิจตาม*บัญชีที่ 3*

2) คณะรัฐมนตรีหรืออธิบดีพิจารณาอนุญาตภายใน*กำหนด 60 วัน*นับตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ ในกรณีคณะรัฐมนตรีไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาออกไปตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้*ไม่เกิน 60 วัน*นับตั้งแต่วันครบกำหนดเวลาดังกล่าว

3) รัฐมนตรีหรืออธิบดีออกใบอนุญาตให้*ภายใน 15 วัน* นับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติหรืออธิบดีอนุญาต โดยมีเงื่อนไขที่คนต่างด้าวต้องปฏิบัติประกอบการอนุญาตแล้วแต่กรณี

การยื่นคำขอรับใบอนุญาต สามารถยื่นได้ที่

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร หรือ
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด

6. การทำเหมืองและงานเสริมการทำเหมือง

การเตรียมการเพื่อการทำเหมือง เช่น การปลูกสร้างอาคาร ขุดทางระบายน้ำ สร้างทำนบการทดน้ำ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนที่เรียกว่า***อุปกรณ์ของการทำเหมือง*** และการดำเนินการใด ๆ ในเขตเหมืองแร่เพื่อประโยชน์แก่การทำเหมือง รวมถึงการติดตั้งเครื่องทุ่นแรง จะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำเหมือง

ในการทำเหมืองจะต้องมีใบอนุญาตหลักคือประทานบัตรที่กำหนดให้ทำเหมืองได้ แต่ในการดำเนินการบางอย่างที่อาจมีผลกระทบต่อผู้อื่น เช่น การทดน้ำจากทางน้ำสาธารณะ การปล่อยน้ำขุ่นข้นออกนอกเขต การร่วมโครงการทำเหมือง เป็นต้น จึงต้องมีการควบคุมการกระทำดังกล่าวผ่านการขอ***ใบอนุญาตอุปกรณ์ของการทำเหมือง*** ดังนั้นถึงจะได้รับประทานบัตรแล้วก็ยังไม่สามารถทำเหมืองได้ จะต้องขอใบอนุญาตดังต่อไปนี้ แล้วแต่กรณีที่จำเป็น

- ♦ ใบอนุญาตร่วมโครงการทำเหมืองเป็นเหมืองเดียวกัน
- ♦ ใบอนุญาตหยุดการทำเหมือง
- ♦ ใบอนุญาตปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมือง หรือจัดตั้งสถานที่เพื่อการแต่งแร่นอกเขตเหมืองแร่
- ♦ ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่
- ♦ ใบอนุญาตทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ
- ♦ ใบอนุญาตปิดกั้น ทำลาย หรือทำให้เสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ
- ♦ ใบอนุญาตทดน้ำหรือชักน้ำ
- ♦ ใบอนุญาตทำทางผ่านเขตเหมืองแร่ของผู้ถือประทานบัตรรายอื่น
- ♦ ใบอนุญาตปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายเพื่อเก็บขังในเขตเหมืองแร่ของผู้ถือประทานบัตรรายอื่น
- ♦ ใบอนุญาตปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่
- ♦ ใบอนุญาตนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตอุปกรณ์ของการทำเหมือง

กฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2516) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 52 (พ.ศ. 2526) ได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตอุปกรณ์ของการทำเหมืองจะต้องเป็นผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับช่วงการทำเหมือง หรือผู้ขอประทานบัตร โดยจะต้องมีคุณสมบัติของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่จะยื่นคำขอใบอนุญาต ดังที่ระบุไว้ในบทที่ 1

6.1 การร่วมโครงการทำเหมือง

มาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติแร่ กำหนดไว้ว่าผู้ถือประทานบัตรรายเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับที่มีเขตเหมืองแร่ติดต่อกัน หรือผู้ถือประทานบัตรหลายรายที่มีเขตเหมืองแร่เหล่านั้นติดต่อกัน อาจร่วมโครงการทำเหมืองเป็นเหมืองเดียวกันได้ โดยขอรับ***ใบอนุญาตร่วมโครงการทำเหมืองเป็นเหมืองเดียวกัน***จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

เมื่อได้รับอนุญาตให้ร่วมโครงการทำเหมืองเดียวกันแล้ว เขตเหมืองแร่เหล่านั้นจะถือเป็นเขตเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการครอบครองและขนแร่ และสามารถใช้เกณฑ์มีคนงานและเวลาทำการเสมือนเป็นเหมืองเดียวกัน

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตร่วมโครงการทำเหมืองเป็นเหมืองเดียวกัน

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่
2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ และเงื่อนไขการร่วมโครงการทำเหมือง เช่น การมีเขตเหมืองแร่ติดต่อกัน
3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 200 บาท
4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ
5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาต

6.2 การขอหยุดการทำเหมือง

มาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติแร่ กำหนดไว้ว่าถ้าผู้ถือประทานบัตรไม่สามารถทำเหมืองตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีเหตุขัดข้องอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 53 (พ.ศ. 2526) ก็ให้ยื่นคำขอรับ***ใบอนุญาตหยุดการทำเหมือง***ตลอดทั้งเขตหรือบางส่วนของเขตเหมืองแร่ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ซึ่งจะออกใบอนุญาตหยุดการทำเหมืองให้ผู้ถือประทานบัตรได้คราวละไม่เกินหนึ่งปี

การทำเหมืองต้องมีคนงานและเวลาทำการตามที่กำหนด

มาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติแร่ กำหนดไว้ว่าผู้ถือประทานบัตรต้องทำเหมืองโดยมีคนงานและเวลาทำการ ดังนี้

- ต้องมีคนงานทำงานทุกรอบระยะเวลา 12 เดือน เมื่อเฉลี่ยเป็นรายเดือนแล้วไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งคนต่อพื้นที่ 2 ไร่ แต่สำหรับกรณีที่การทำเหมืองใช้เครื่องกลทุ่นแรง

ให้คำนวณกำลังของเครื่องกลทุ่นแรงนั้นแทนคนงานที่ต้องมีตามเนื้อที่ได้โดยใช้อัตราหนึ่งแรงม้าต่อคนงาน 8 คน

- ต้องมีเวลาทำการรวมกันไม่น้อยกว่า 120 วัน ทุกรอบระยะเวลา 12 เดือน

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรรายเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับ และประทานบัตรเหล่านั้นมีเขตติดต่อกัน ให้ถือเป็นเหมืองเดียวกันในการมีคนงานทำการและเวลาทำการตามเกณฑ์ดังกล่าว

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตหยุดการทำเหมือง

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด พร้อมเอกสารบันทึกชี้แจงเหตุผลในการขอหยุดการทำเหมือง และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสารบันทึกชี้แจงเหตุผล และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าใบอนุญาตฉบับละ 200 บาท และค่าธรรมเนียม 20 บาทต่อไร่ต่อปี

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) ในกรณีขอหยุดการทำเหมืองเนื่องจากเหตุขัดข้องทางกายภาพหรือทางกฎหมาย เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะเป็นผู้ออกใบอนุญาตได้โดยตรง แต่ในกรณีขอหยุดการทำเหมืองเนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ จะต้องส่งคำขอพร้อมเอกสารไปให้อธิบดีพิจารณาเห็นชอบก่อนแจ้งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาตต่อไป

เอกสารบันทึกชี้แจงเหตุผลในการขอหยุดการทำเหมือง

- กรณีขอหยุดการทำเหมืองด้วยเหตุขัดข้องทางกายภาพ เช่น ไม่มีเครื่องจักรเนื่องจากอยู่ในระหว่างการจัดซื้อ จะต้องส่งหลักฐานแสดงการจัดซื้อเครื่องจักรนั้น หรือ
- กรณีขอหยุดการทำเหมืองด้วยเหตุขัดข้องทางกฎหมาย เช่น ส่วนราชการสั่งการไม่ให้เข้าทำเหมืองในพื้นที่เพื่อความปลอดภัยของคนงานหรือชุมชน ให้แนบหนังสือคำสั่งนั้น หรือ
- กรณีขอหยุดการทำเหมืองด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เช่น ราคาแร่ตกต่ำ จะต้องแนบหลักฐานสถิติราคาแร่ของหน่วยงานที่สามารถอ้างอิงได้

6.3 การปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมือง

การปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมือง และการจัดสร้างสถานที่เพื่อการแต่งแร่ จะกระทำนอกเขตเหมืองแร่มิได้ เว้นแต่จะได้รับ***ใบอนุญาตปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมืองหรือจัดตั้งสถานที่เพื่อการแต่งแร่นอกเขตเหมืองแร่*** จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมือง

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และแนบเอกสารซึ่งเป็นแผนที่แสดงเขตปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมือง หรือเขตจัดตั้งสถานที่เพื่อการแต่งแร่นอกเขตเหมืองแร่ ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารแผนที่แสดงเขตปลูกสร้าง และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าธรรมเนียมการใช้เนื้อที่ 20 บาทต่อไร่ต่อปี ค่ารังวัดตามระยะความยาวของการรังวัด 40 บาทต่อระยะ 40 เมตร และค่าใบอนุญาตฉบับละ 400 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาต

6.4 การจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขต

การจัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายจะกระทำนอกเขตเหมืองแร่มิได้ เว้นแต่จะได้รับ***ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่*** จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขต

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และแนบเอกสารซึ่งเป็นแผนที่แสดงเขตจัดตั้งสถานที่เพื่อการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองแร่ ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารแผนที่แสดงเขตที่จะขอ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าธรรมเนียมการใช้เนื้อที่ 20 บาทต่อไร่ต่อปี ค่ารังวัดตามระยะความยาวของการรังวัด 10 บาทต่อระยะ 40 เมตร และค่าใบอนุญาตฉบับละ 400 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาต

6.5 การทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ

ผู้ถือประทานบัตรจะทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะภายในระยะ 50 เมตร ไม่ได้ เว้นแต่ประทานบัตรกำหนดไว้ให้ทำได้ และได้รับ***ใบอนุญาตทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ*** จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และแนบเอกสารซึ่งเป็นแผนที่แสดงการทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารแผนที่แสดงการทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 200 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาต

6.6 การปิดกั้นหรือทำลายทางหลวงและทางน้ำสาธารณะ

ผู้ถือประทานบัตรไม่สามารถปิดกั้น ทำลาย หรือกระทำให้เป็นการเสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับ***ใบอนุญาตปิดกั้น ทำลาย หรือทำให้เสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ*** จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาต

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และแนบเอกสารซึ่งเป็นแผนที่แสดงเขตที่จะขอ ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ เอกสารแผนที่แสดงเขตที่จะขอ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 200 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาต

6.7 การทดน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะ

ผู้ถือประทานบัตรจะทดน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะไม่ได้ ไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือภายนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับ***ใบอนุญาตทดน้ำหรือชักน้ำ*** จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตทดน้ำหรือชักน้ำ

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด แนบแผนที่แสดงการทดน้ำหรือชักน้ำ และเอกสารอธิบายวิธีการทดน้ำหรือชักน้ำโดยละเอียด ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ตรวจสอบแผนที่และวิธีการทดน้ำหรือชักน้ำ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท ค่าธรรมเนียมล่วงหน้าหนึ่งปีเป็นค่าทดน้ำหรือชักน้ำตามอัตรา 50 บาทต่อลูกบาศก์เมตรต่อนาทีในแต่ละปี ค่ารังวัดตามระยะความยาวของการรังวัด 10 บาทต่อระยะ 40 เมตร และค่าใบอนุญาตฉบับละ 200 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาต

6.8 การทำทางผ่านเขตเหมืองแร่ของผู้ถือประทานบัตรรายอื่น

เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจอนุญาตให้ผู้ถือประทานบัตรทำทางบกทางน้ำ ทางถ่ายน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทราย ผ่านเขตเหมืองแร่ของบุคคลอื่นได้ แต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจะต้องรับผิดชอบค่าทดแทนถ้าการทำทางดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตทำทางผ่านเขตเหมืองแร่ของผู้ถือประทานบัตรรายอื่น

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด แนบแผนที่แสดงเขตที่จะทำทางผ่านเขตเหมืองแร่ของบุคคลอื่น ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ตรวจสอบแผนที่แสดงเขตที่จะทำทางผ่าน และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 500 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาต

6.9 การเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายในเขตเหมืองแร่ของบุคคลอื่น

รัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ถือประทานบัตรปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายเพื่อเก็บขังในเขตเหมืองแร่ของบุคคลอื่นได้ เขตเหมืองแร่ดังกล่าวจะต้องเป็นที่ที่ไม่มีแร่เพียงพอในการทำเหมืองหรือผ่านการขุดแร่ออกหมดแล้ว ผู้ที่ได้รับ***ใบอนุญาตปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายเพื่อเก็บขังในเขตเหมืองแร่ของผู้ถือประทานบัตรรายอื่น***จะต้องรับผิดชอบค่าทดแทน ถ้าการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาต

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด แนบแผนที่แสดงเขตการปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายเพื่อเก็บขังในเขตเหมืองแร่ของบุคคลอื่น ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ตรวจสอบแผนที่แสดงเขตการปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทราย และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 400 บาท นอกจากนี้ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ที่ใช้เก็บขังน้ำขุ่นข้นและมูลดินทรายแทนผู้ถือประทานบัตรเจ้าของพื้นที่

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ส่งคำขอทั้งหมดให้ กพร. พิจารณา

6) อธิบดีนำเสนอรัฐมนตรีเพื่อออกใบอนุญาต

6.10 การปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่

ผู้ถือประทานบัตรจะปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายอันเกิดจากการทำเหมืองออกนอกเขตเหมืองแร่ไม่ได้ เว้นแต่น้ำนั้นมีความขุ่นข้นหรือมูลดินทรายไม่เกิน 6 กรัม ในน้ำขุ่นข้น 1 ลิตร ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2513) และผู้ถือประทานบัตรที่ปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ จะต้องจัดการป้องกันไม่ให้น้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายนั้นไปทำให้ทางน้ำสาธารณะตื้นเขินหรือเสื่อมประโยชน์

ในกรณีจำเป็น รัฐมนตรีมีอำนาจออก***ใบอนุญาตปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่*** เพื่อให้ผู้ถือประทานบัตรปล่อยน้ำที่มีความขุ่นข้นหรือมูลดินทรายเกิน 6 กรัม ในน้ำขุ่นข้น 1 ลิตร ออกนอกเขตเหมืองแร่ได้ โดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติตาม

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด แนบบันทึกแสดงแหตุผลและความจำเป็นในการปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายซึ่งมีความขุ่นข้นเกินอัตราที่กำหนดออกนอกเขตเหมืองแร่ ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ตรวจสอบบันทึกแสดงแหตุผลและความจำเป็นในการปล่อยน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทราย และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 500 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ส่งคำขอทั้งหมดให้ กพร. พิจารณา

6) อธิบดีนำเสนอรัฐมนตรีเพื่อออกใบอนุญาต

6.11 การนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่

ผู้ถือประทานบัตรจะนำ หรือให้ผู้อื่นนำมูลแร่ หรือมูลดินทรายออกจากเขตเหมืองแร่ไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับ***ใบอนุญาตนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่*** จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่

1) ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมกับแนบบันทึกแสดงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ตรวจสอบบันทึกแสดงแหตุผลและความจำเป็นในการนำมูลแร่หรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 400 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ออกใบอนุญาต

6.12 การตรวจเหมือง

เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าไปในเขตเหมืองแร่เพื่อตรวจการทำเหมืองได้ทุกเวลา ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้ครอบครองเขตเหมืองแร่จะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควรแก่กรณี

กรณีที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เห็นว่าการทำเหมืองหรือการแต่งแร่จะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือ ทรัพย์สิน เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ถือประทานบัตรให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขวิธีการทำเหมืองตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายนั้นได้ และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้หยุดการทำเหมือง หรือส่วนหนึ่งส่วนใดได้ตามที่เห็นสมควร

ในการทำเหมือง ได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก ดังรายละเอียดในกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2513) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

6.13 การฟื้นฟูปรับสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมือง

พื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว ผู้ถือประทานบัตรจะต้องจัดการถมขุมเหมือง หลุม ปล่อง ฟื้นฟูปรับสภาพกองหินและมูลดินทรายที่เกิดจากการทำเหมือง และจัดรูปที่ดินให้กลับคืนสภาพเดิม จัดการปรับลดความลาดชันให้เป็นที่ปลอดภัย ลดการกัดเซาะตามโดยธรรมชาติ มีการปลูกพืชคลุมดินตลอดพื้นที่ ไม่ว่าประทานบัตรนั้นจะสิ้นอายุแล้วหรือไม่ เว้นแต่เงื่อนไขในประทานบัตรหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

การดำเนินงานฟื้นฟูพื้นที่จะต้องจัดทำเป็นช่วง ๆ ตามแผนงานที่กำหนดในแผนผังโครงการทำเหมือง และเมื่อจะเลิกการทำเหมืองจะต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆให้หมดก่อน ไม่ว่าประทานบัตรจะสิ้นอายุหรือไม่ เว้นแต่เป็นที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

นอกจากนี้การฟื้นฟูพื้นที่ที่ทำเหมืองดังกล่าวแล้ว จะต้องดำเนินการฟื้นฟูให้เป็นไปตามมาตรการอนุรักษ์และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ตามเงื่อนไขที่เสนอในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับอนุญาตจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือใบอนุญาตร่อนแร่

7.1 การขุดหาแร่รายย่อย

การขุดหาแร่รายย่อย เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ โดยใช้แรงงานคนแต่ละคน ตามชนิดแร่ ภายในท้องที่ และวิธีการขุดหาแร่ที่กำหนด

เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย เป็นผู้พิจารณาออก ***ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย*** ซึ่งจะออกให้เฉพาะการขุดหาแร่รัตนชาติ ในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี จันทบุรี เชียงราย ตราด เพชรบูรณ์ แพร่ ศรีสะเกษ สุโขทัย และอุบลราชธานีเท่านั้น ตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2516) ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยมีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออก

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย

ผู้ขอรับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่มีคุณสมบัติดังรายละเอียดที่ระบุไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด แนบรูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรง ขนาด 3X4 ซม. จำนวน 2 ใบ ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ที่ประสงค์จะขุดหาแร่รายย่อย (ในท้องที่ที่กำหนดเท่านั้น)

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ รูปถ่าย และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 20 บาท

4) นายอำเภอท้องที่ส่งเรื่องไปให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย เป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาต

7.2 การร่อนแร่

การร่อนแร่ เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ โดยใช้แรงคนแต่ละคน ตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่ และวิธีการร่อนแร่ที่กำหนด

เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย เป็นผู้พิจารณาออก ***ใบอนุญาตร่อนแร่*** ซึ่งจะมีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออก และจะออกให้เฉพาะการร่อนแร่ ตามชนิดแร่ และท้องที่ ตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2516) ดังนี้

- ***การร่อนแร่ดีบุก*** เฉพาะในท้องที่จังหวัดกระบี่ กาญจนบุรี ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ประจวบคีรีขันธ์ พะเยา พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง ราชบุรี ลำปาง สงขลา สุราษฎร์ธานี และอุทัยธานีเท่านั้น โดยกำหนดให้ร่อนแร่ได้รายละไม่เกิน 12 กิโลกรัมต่อเดือน
- ***การร่อนแร่ทองคำ*** เฉพาะในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท ชุมพร เชียงราย ตาก นราธิวาส น่าน ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พะเยา เพชรบูรณ์ แพร่ ระยอง เลย หนองคาย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานีเท่านั้น โดยกำหนดให้ร่อนแร่ได้รายละไม่เกิน 15 กรัมต่อเดือน

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตร่อนแร่

กฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2516) ได้กำหนดไว้ว่าผู้ขอรับใบอนุญาตร่อนแร่ จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1 และ

1. มีภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะขออนุญาตร่อนแร่
2. มีร่างกายและสุขภาพสมบูรณ์ที่สามารถจะทำการร่อนแร่ได้
3. เป็นผู้มีฐานะยากจน ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง รวมทั้งคู่สมรสก็ไม่มีอาชีพด้วย

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตร่อนแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด แนบรูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรง ขนาด 3X4 ซม. จำนวน 2 ใบ ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ที่ประสงค์จะร่อนแร่ (เฉพาะในท้องที่ที่กำหนดเท่านั้น)

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ รูปถ่าย และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าใบอนุญาตฉบับละ 20 บาท

4) อำเภอท้องที่ส่งคำขอพร้อมค่าธรรมเนียมไปให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เพื่อเสนอกรรมการระดับอำเภอและกรรมการระดับจังหวัดพิจารณาผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย จดทะเบียนรับคำขอและออกใบอนุญาต และส่งใบอนุญาตไปให้นายอำเภอท้องที่เพื่อมอบให้แก่ผู้ที่ได้รับอนุญาต

8. การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

น้ำเกลือใต้ดิน *คือน้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติและมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง*

การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำเกลือใต้ดิน ในพื้นที่ที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ แต่ไม่รวมถึงการทำเหมืองแร่เกลือหินด้วยวิธีเหมืองละลายแร่

8.1 การขอใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

ตามมาตรา 91 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแร่ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินลึกกว่าระดับที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยส่วนตัวของประชาชนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดระดับความลึกของการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินให้ลึกกว่าระดับที่กำหนดไว้ได้ โดยจะต้องระบุเขตท้องที่และระดับความลึกให้ชัดเจน และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขออนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

ผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย ซึ่งจะเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน และอาจจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในใบอนุญาตก็ได้ โดยใบอนุญาตจะมีอายุไม่เกิน 3 ปี

คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ จำนวนเนื้อที่ของแต่ละคำขอ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน การออกใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินจะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

8.2 เขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

เพื่อป้องกันไม่ให้มีการทรุดตัวของดินและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

พร้อมทั้งกำหนดระดับความลึกขั้นต่ำที่จะอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินในเขตควบคุมดังกล่าวได้

ผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินในเขตควบคุม ให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย ซึ่งจะเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินในเขตควบคุมดังกล่าว ใบอนุญาตจะมีอายุไม่เกิน 5 ปี

8.3 การตรวจสอบและการป้องกันความเสียหาย

เจ้าพนักงานมีอำนาจเขาไปในเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินได้ทุกเวลาเพื่อตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด

ในกรณีที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เห็นว่าการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตอาจเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือหยุดการกระทำนั้นได้ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายนั้น

8.4 การจ่ายเงินค่าภาคหลวงแร่สำหรับน้ำเกลือใต้ดิน

ผู้รับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินจะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ ก่อนที่จะขนน้ำเกลือใต้ดิน หรือเกลือที่ได้มาจากน้ำเกลือใต้ดิน ออกจากเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน เว้นแต่จะเป็นการขนไปยังสถานที่ตามที่ได้รับอนุญาต แต่ต้องวางเงินประกัน หรือจัดให้ธนาคารเป็นผู้ค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงไว้ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

9. การซื้อขายแร่และการเก็บแร่

ผู้ซื้อแร่เพื่อใช้ประกอบธุรกิจจะต้องมีใบอนุญาตซื้อแร่ ซึ่งในใบอนุญาตจะกำหนดสถานที่ซื้อแร่และสถานที่เก็บแร่ไว้อย่างชัดเจน ถ้าผู้รับใบอนุญาตต้องการจะซื้อแร่นอกสถานที่ที่ระบุไว้จะต้องมีใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่เพิ่มเติม

ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับช่วงการทำเหมือง ซึ่งต้องการจะเก็บแร่ที่ได้จากการทำเหมืองไว้นอกเขตเหมืองแร่ หรือเป็นผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ซึ่งต้องการจะเก็บแร่ที่ซื้อไว้นอกสถานที่ซื้อแร่จะต้องขอรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

9.1 การซื้อแร่

การซื้อแร่ เป็นการรับโอนแร่จากบุคคลอื่นในทุกลักษณะนอกจากการตกทอดทางมรดก ผู้ซื้อแร่เพื่อประกอบธุรกิจจะต้องได้รับ***ใบอนุญาตซื้อแร่***จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ยกเว้นการซื้อแร่ในกรณีต่อไปนี้

- การซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย
- การซื้อโลหะที่ได้จากโลหกรรม
- การซื้อแร่ตามชนิดและสภาพของแร่ที่แต่งจนสามารถนำไปผสมกับวัตถุอื่น หรือนำไปประกอบกิจการสำเร็จรูปได้ตามที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ใบอนุญาตซื้อแร่จะมีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออก

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตซื้อแร่

กฎกระทรวงฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2516) ได้กำหนดไว้ว่าผู้ขอรับใบอนุญาตซื้อแร่ จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตซื้อแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ที่จะตั้งสถานที่ซื้อแร่ พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสารประกอบคำขอ คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ตรวจแผนที่แสดงจุดที่ตั้งสถานที่ซื้อแร่

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 1,000 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ตรวจสอบพื้นที่และลักษณะของสถานที่ซื้อแร่ รวมทั้งสถานที่เก็บแร่ ในกรณีที่ประสงค์จะเก็บแร่นอกสถานที่ที่ขอไว้

6) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาตซื้อแร่ โดยจะกำหนดสถานที่ซื้อแร่ และเงื่อนไขในใบอนุญาต

เอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตซื้อแร่

1. เอกสารทั่วไปตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1
2. บันทึกชี้แจงเหตุผลในการขอใบอนุญาตรับซื้อแร่ และเหตุผลในการเก็บแร่นอกสถานที่ซื้อแร่ในกรณีที่ไม่ประสงค์จะเก็บแร่ไว้ในสถานที่ที่ขอไว้
3. แผนที่แสดงจุดที่ตั้งของสถานที่ซื้อแร่
4. สำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในสถานที่ซื้อแร่ หรือหนังสือยินยอมพร้อมสำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ของเจ้าของสถานที่

ลักษณะที่เหมาะสมของสถานที่ซื้อแร่

- สถานที่ตั้งต้องมีความสะดวกในการควบคุมตรวจสอบ
- อาคารสถานที่ซื้อแร่ และสถานที่เก็บแร่ต้องมีความมั่นคงแข็งแรงเหมาะสมกับชนิดแร่
- สถานที่ซื้อแร่ต้องไม่อยู่ในบริเวณเดียวกับเขตแต่งแร่ หรือสถานที่ซื้อและเก็บแร่ของบุคคลอื่น เว้นแต่เป็นสถานที่ซื้อแร่หินอ่อนหรือหินประดับ

9.2 การซื้อแร่นอกสถานที่

ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่จะซื้อแร่ในที่อื่นนอกสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตซื้อแร่ไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับ***ใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่***จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ถ้าผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องการจะให้ผู้อื่นรับซื้อแร่นอกสถานที่ให้แก่ตน จะต้องระบุชื่อผู้รับซื้อแร่นั้นในการยื่นขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่จะสิ้นอายุพร้อมกับใบอนุญาตซื้อแร่

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่

ผู้ขอรับใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่จะต้องมีใบอนุญาตซื้อแร่ และจะต้องมีคุณสมบัติของผู้รับซื้อแร่ตามที่กล่าวมาแล้ว

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมกับแนบรูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรง ขนาด 3X4 ซม. ของผู้ที่จะซื้อแร่นอกสถานที่ จำนวน 2 ใบ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 1,000 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่

ข้อกำหนดสำหรับผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่

- ในการซื้อแร่ต้องแสดงใบอนุญาตทุกครั้ง ทั้งในสถานที่ซื้อแร่ และการซื้อแร่นอกสถานที่
- ต้องซื้อแร่ตามชนิด จำนวน และน้ำหนักที่กำหนดในใบอนุญาต
- การซื้อแร่ทั้งในและนอกสถานที่ซื้อแร่ จะทำได้ต่อเมื่อผู้ขายแร่แสดงเอกสาร ดังนี้
  - เอกสารราชการแสดงว่าแร่ที่ขายนั้นเป็นแร่ที่ได้มาโดยประทานบัตรทำเหมือง หรือ
  - ใบอนุญาตซื้อแร่ของผู้ขายแร่ เพื่อแสดงว่าเป็นแร่ซึ่งได้มาจากการซื้อแร่โดยใบอนุญาตนั้น หรือ
  - เอกสารราชการแสดงว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากอธิบดีเฉพาะกรณีที่ขายนั้น หรือ
  - ใบอนุญาตร่อนแร่ เพื่อแสดงว่าเป็นแร่ที่ได้จากการร่อนแร่ตามใบอนุญาต
- ต้องกรอกรายการในบัญชีตามที่กำหนดทุกครั้งที่ซื้อแร่ และบันทึกการรับมอบแร่ที่ซื้อและลงนามกำกับในใบอนุญาตขนแร่หรือใบอนุญาตร่อนแร่ แล้วส่งคืนให้ผู้ขาย
- ต้องเก็บแร่ในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น
- ต้องรายงานการซื้อแร่และจำนวนแร่ที่เหลือในแต่ละเดือน ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบ
- ต้องเก็บเอกสารเกี่ยวกับการซื้อแร่ไว้ที่สถานที่ซื้อแร่ หรือสถานที่เก็บแร่ที่ได้รับอนุญาต
- ใบอนุญาตซื้อแร่จะโอนให้กันไม่ได้
- ใบอนุญาตซื้อแร่จะถือว่าหมดอายุลงเมื่อผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ที่เป็นนิติบุคคลสิ้นสุดสภาพของนิติบุคคล หรือเป็นบุคคลธรรมดาที่ถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย และในกรณีที่เจ้าของใบอนุญาตซื้อแร่ตาย ทายาทผู้ที่มีสิทธิ์ตามกฎหมายสามารถซื้อแร่ต่อไปได้ แต่ต้องยื่นคำขอซื้อแร่ตามใบอนุญาตของผู้ตายภายใน 30 วัน

9.3 การตั้งสถานที่เก็บแร่

การเก็บแร่ในทางธุรกิจจะต้องขอรับ***ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่***จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ มิฉะนั้นจะต้องเป็นแร่ที่อนุญาตให้มีไว้ในครอบครองได้ ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่จะมีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออก

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

ผู้ขอรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- เป็นผู้ถือประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราว หรือผู้รับช่วงการทำเหมือง ซึ่งต้องการจะเก็บแร่ที่ได้จากการทำเหมืองไว้นอกเขตเหมืองแร่
- เป็นผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ซึ่งต้องการจะเก็บแร่ที่ซื้อไว้นอกสถานที่ซื้อแร่

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสาร แผนที่แสดงที่ตั้งสถานที่เก็บแร่และแผนผังแสดงการเก็บแร่ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 1,000 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่เก็บแร่

6) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ และอาจจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในใบอนุญาต

เอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

1. แผนที่แสดงที่ตั้งสถานที่เก็บแร่ และแผนผังแสดงวิธีการเก็บแร่
2. สำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในสถานที่เก็บแร่ หรือหนังสือยินยอมพร้อมสำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ของเจ้าของสถานที่
3. สำเนาหนังสือแสดงการมีสิทธิ์เก็บแร่ เช่น ประทานบัตร หรือใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง หรือใบอนุญาตซื้อแร่
4. บันทึกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการขอตั้งสถานที่เก็บแร่
5. สำเนาหนังสือมอบอำนาจตามแบบที่กำหนด กรณีมอบหมายให้บุคคลอื่นยื่นคำขอแทน

ลักษณะที่เหมาะสมของสถานที่เก็บแร่

- สถานที่ตั้งต้องมีความสะดวกในการควบคุมตรวจสอบ
- อาคารสถานที่เก็บแร่ต้องมีความมั่นคงแข็งแรงเหมาะสมกับชนิดแร่
- สถานที่เก็บแร่ต้องไม่อยู่ในบริเวณเดียวกับเขตแต่งแร่

ข้อกำหนดในการเก็บแร่

- จะต้องจัดให้มีป้ายข้อความระบุชนิดแร่ ผู้ที่เป็นเจ้าของ แสดงไว้ในบริเวณกองเก็บแร่
- สถานที่เก็บแร่ไม่สามารถใช้ร่วมกันได้ นอกจากจะได้รับอนุญาต
- ทุกครั้งที่นำแร่มาเก็บ จะต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ที่กำหนดไว้
- จะต้องส่งรายงานการนำแร่เข้ามาเก็บ การนำแร่ออก และจำนวนแร่ที่เหลือ ตามแบบพิมพ์ที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นประจำทุกเดือน
- จะต้องเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเก็บแร่ไว้ที่สถานที่ที่ได้รับอนุญาต เพื่อให้เจ้าพนักงานตรวจสอบได้ตลอดเวลา

การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่ และใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ เมื่อปรากฏว่าได้มีการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัติแร่ หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือมีเหตุอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกของประชาชน

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้แจ้งไปยังผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นเป็นอันสิ้นอายุลงนับแต่วันรับแจ้งคำสั่งนั้น ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิ์อุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนต่อรัฐมนตรี โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน 15 วัน นับแต่วันรับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สิ้นสุด

9.4 การขายแร่

การขายแร่ *คือการโอนแร่ในทุกลักษณะไปยังบุคคลอื่น* ตามมาตรา 99 ของพระราชบัญญัติแร่ ผู้ที่มีสิทธิ์ขายแร่จะต้องมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. ผู้ถือประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราว หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าวซึ่งได้จดทะเบียนไว้ ขายแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองตามประทานบัตรนั้น
2. ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือตัวแทนซึ่งได้จดทะเบียนไว้

3. ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือเป็นเจ้าของแร่ซึ่งได้มาจากผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย
4. ผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่
5. ผู้รับใบอนุญาตจากอธิบดีเฉพาะกรณีที่ขายนั้น
6. ผู้ขายโลหะที่ได้จากโลหกรรม

ผู้มีสิทธิ์ขายแร่จะต้องจำหน่ายแร่ให้แก่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่ได้เท่านั้น ยกเว้นในกรณีที่

- เป็นแร่ที่ได้มาจากการขุดหาแร่รายย่อย หรือ
- เป็นโลหะที่ได้จากโลหกรรม หรือ
- เป็นแร่ที่ส่งขายนอกราชอาณาจักรโดยตรง

ในการซื้อขายแร่ทุกครั้ง ผู้ขายแร่จะต้องมอบเอกสาร เช่น ใบอนุญาตขนแร่ หรือเอกสารการอนุญาตให้ซื้อขายแล้วแต่กรณี ให้ผู้รับซื้อแร่ หรือแสดงใบอนุญาตร่อนแร่ และให้ผู้ซื้อลงนามกำกับในใบอนุญาตนั้น

9.5 แร่ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการซื้อขายและเก็บแร่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 103 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ออกประกาศกระทรวงและประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดชนิดและปริมาณแร่ ที่จะให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย หรือผู้เก็บ ได้รับยกเว้น ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยการซื้อแร่ การขายแร่ และการเก็บแร่ แต่ต้องเป็นแร่ที่ได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว

ชนิดและปริมาณแร่ที่ได้รับการยกเว้นตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม มี 16 ชนิด โดยไม่จำกัดว่าจะมีปริมาณเท่าใด ดังนี้

- แร่ยิบซั่ม แร่ฟลูออไรต์ แร่แบไรต์ ถ่านหิน (ลิกไนต์) ดินมาร์ล และแร่รัตนชาติ
- แร่โดโลไมต์ และแร่โซเดียมเฟลด์สปาร์
- หินอ่อน และหินประดับ
- แร่เบนทอไนต์ ดินทนไฟ ดินเบา (Diatomite/Diatomaceous earth) ดินขาว และบอลเคลย์
- หินอุตสาหกรรม

ในการผลิตและการขนแร่ดังกล่าว จะมีการตรวจสอบการทำเหมือง บัญชีการขุดแร่ประจำวัน และสถิติการจำหน่ายแร่เป็นประจำทุกเดือน การขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่จะต้องขออนุญาตพร้อมกับชำระค่าภาคหลวง

10. การแต่งแร่และการประกอบโลหกรรม

10.1 การแต่งแร่

การแต่งแร่ *เป็นการกระทำให้แร่สะอาด หรือเพื่อให้แร่ที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และรวมถึงการบดแร่ หรือคัดขนาดแร่* จะแบ่งวิธีการแต่งแร่ออกเป็น 2 หมวด คือ

หมวด 1 ประกอบด้วย การย่อยแร่ บดแร่ หรือคัดขนาดแร่ ที่ใช้สินแร่ไม่เกิน 25 ตันต่อวัน และการล้างแร่ด้วยน้ำ การเลือกแร่ด้วยมือ การแยกแร่โดยอาศัยความถ่วงจำเพาะ (เช่น ใช้รางล้างแร่ จิ๊ก โต๊ะแยกแร่ หรือไซโคลน เป็นต้น) การแยกแร่ด้วยแม่เหล็ก หรือการแยกแร่ด้วยไฟฟ้าสถิตย์หรือไฟฟ้าแรงสูง

หมวด 2 ประกอบด้วย การย่อยแร่ บดแร่ หรือคัดขนาดแร่ ที่ใช้สินแร่เกิน 25 ตันต่อวัน และการลอยแร่ หรือใช้วิธีการทางเคมี หรือวิธีการอื่นที่อธิบดีเห็นชอบ

บุคคลที่ต้องการประกอบกิจการแต่งแร่จะต้องได้รับ***ใบอนุญาตแต่งแร่***จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ยกเว้นเป็นผู้ถือประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราวซึ่งแต่งแร่ภายในเขตเหมืองแร่ของตน ในใบอนุญาตแต่งแร่จะระบุ*เขตแต่งแร่* ซึ่งคือเขตพื้นที่ซึ่งอนุญาตให้แต่งแร่ได้ ใบอนุญาตแต่งแร่มีอายุตามที่กำหนดแต่ไม่เกิน 3 ปี และจะต่ออายุได้ครั้งละไม่เกิน 3 ปี

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตแต่งแร่

ผู้ขอรับใบอนุญาตแต่งแร่อาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตแต่งแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสารประกอบ แผนที่แสดงเขตแต่งแร่ แผนผังและกรรมวิธีการแต่งแร่ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 1,000 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานตรวจสอบสภาพที่ดินในเขตแต่งแร่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบ และทำการรังวัดพื้นที่เขตแต่งแร่ เขตแต่งแร่จะต้องไม่อยู่ในเขตเหมืองแร่ ไม่อยู่ในเขตแต่งแร่หรือเขตโลหกรรมอื่น และไม่อยู่ภายในสถานที่รับซื้อแร่

6) ในกรณีขออนุญาตแต่งแร่ตามวิธีการในหมวดที่ 1 เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตแต่งแร่ได้โดยตรง แต่ถ้าขออนุญาตแต่งแร่ตามวิธีการในหมวดที่ 2 จะต้องขอความเห็นชอบจากอธิบดีก่อนออกใบอนุญาต ทั้งสองกรณีทาง กพร. จะตรวจสอบแผนผังและกรรมวิธีแต่งแร่ให้เป็นไปตามหลักวิชาการเพื่อป้องกันอันตรายและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

เอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตแต่งแร่

1. เอกสารทั่วไปตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1
2. แผนที่แสดงเขตแต่งแร่
3. แผนผังและกรรมวิธีแต่งแร่ โดยมีวิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรควบคุมเป็นผู้ลงนามรับรอง
4. สำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในสถานที่แต่งแร่ หรือหนังสือยินยอมพร้อมสำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ของเจ้าของสถานที่

เอกสารแผนผังและกรรมวิธีการแต่งแร่

1. ข้อมูลชื่อผู้ขออนุญาต ชื่อโรงแต่งแร่ และสถานที่ตั้ง
2. ชนิดแร่ที่จะแต่งแร่ ระบุชื่อแร่ทุกชนิด
3. แหล่งที่มาของแร่ และวิธีการได้มา
4. วิธีการแต่งแร่ ระบุประเภทตามที่กำหนด
5. ข้อมูลของเครื่องจักรกลอุปกรณ์ และคนงานที่จะใช้
6. ขั้นตอนการทำงานและแผนผังแสดงขั้นตอนการแต่งแร่
7. ที่เก็บขังมูลดินทราย น้ำขุ่นข้น ที่กองแร่ กองมูลแร่ และกองมูลดินทราย
8. ข้อมูลแหล่งที่มาของน้ำใช้ และการระบายน้ำออกจากเขตแต่งแร่
9. วิธีการที่ใช้ควบคุมหรือกำจัดของเสีย เช่น ฝุ่นและมลพิษ ที่เกิดจากการแต่งแร่

ข้อกำหนดในการแต่งแร่

- เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตมีความพร้อมจะเปิดดำเนินการแต่งแร่ จะต้องยื่นหนังสือขอเปิดการแต่งแร่ต่อ กพร. เพื่อส่งเจ้าพนักงานไปตรวจสอบความพร้อมก่อนเริ่มการแต่งแร่
- การแต่งแร่ต้องเป็นไปตามแผนผังและกรรมวิธีที่ได้รับอนุญาต และมีวิศวกรควบคุมที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมาย ถ้าจะเปลี่ยนตัววิศวกรจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบ

- ในการแต่งแร่ ห้ามกระทำหรือละเว้นกระทำการใด อันเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน
- เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าไปในเขตแต่งแร่เพื่อตรวจการแต่งแร่ได้ทุกเวลา และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขวิธีการแต่งแร่ตามที่จำเป็น และอาจจะสั่งให้หยุดการแต่งแร่ทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตามสมควร เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้น
- จะต้องจัดทำรายงานการแต่งแร่ ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่ทราบเป็นประจำทุกเดือน
- การเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิธีการแต่งแร่ ให้แจ้งเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบ แต่ถ้าเกี่ยวข้องกับการแต่งแร่ให้ยื่นแผนผังและกรรมวิธีใหม่เพื่อขออนุญาต
- อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแต่งแร่ได้ เมื่อปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติหรือเงื่อนไขในใบอนุญาต ผู้ที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิ์อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน 15 วัน ผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้วจะขอรับใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนด 2 ปี นับแต่วันถูกเพิกถอน

การต่อใบอนุญาตแต่งแร่

ผู้ได้รับใบอนุญาตแต่งแร่จะต้องยื่นคำขอต่ออายุก่อนใบอนุญาตจะสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 60 วัน โดยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมด้วยแผนผังและกรรมวิธีการแต่งแร่ การขอต่ออายุใบอนุญาตจะมีขั้นตอนคล้ายกับการขอใบอนุญาต แต่จะมีการพิจารณาว่าผู้รับใบอนุญาตได้ปฏิบัติตามข้อบังคับและเงื่อนไขการแต่งแร่โดยถูกต้องมาตลอด

10.2 การประกอบโลหกรรม

การประกอบโลหกรรม *เป็นการถลุงแร่ หรือการทำแร่ให้เป็นโลหะด้วยวิธีต่าง ๆ และรวมถึงการทำโลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่น* การประกอบโลหกรรมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 25 (พ.ศ. 2517) มีหลายวิธีคือ

- ♦ วิธีการใช้ความร้อน
- ♦ วิธีการใช้สารละลายเคมี แล้วแยกโลหะออกมาหรือทำให้โลหะตกตะกอน
- ♦ วิธีการอื่นที่อธิบดีเห็นชอบ

กฎกระทรวงฉบับที่ 26 (พ.ศ. 2517) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ กำหนดให้การประกอบโลหกรรมที่อยู่ในความควบคุม คือการประกอบโลหกรรมแร่ทุกชนิด โดยกรรมวิธีถลุงแร่หรือการทำแร่ให้เป็นโลหะด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งการทำให้โลหะบริสุทธิ์ หรือการผลิตเหล็กกล้าทุกขนาดกำลังผลิต

บุคคลที่ต้องการประกอบโลหกรรมที่อยู่ในความควบคุม ต้องได้รับ***ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม***จากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ใบอนุญาตประกอบโลหกรรมจะระบุ***เขตโลหกรรม*** ซึ่งคือเขตพื้นที่ซึ่งอนุญาตให้ประกอบโลหกรรมได้ ใบอนุญาตประกอบโลหกรรมมีอายุตามที่กำหนดแต่ไม่เกิน 25 ปี และจะต่ออายุก็ได้ครั้งละไม่เกิน 25 ปี

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมอาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสารประกอบ คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ แผนที่แสดงเขตโลหกรรม แผนผังและกรรมวิธีประกอบโลหกรรม และประเภทของการประกอบโลหกรรมในความควบคุม

3) ในกรณีที่การประกอบโลหกรรมมีกำลังการผลิตตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (อุตสาหกรรมเหล็กกล้าที่มีกำลังผลิต 100 ตันต่อวัน และอุตสาหกรรมถลุงแร่หรือหลอมโลหะขนาดตั้งแต่ 50 ตันต่อวัน) จะต้องมีรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 1,000 บาท

5) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

6) เจ้าพนักงานตรวจสอบสภาพที่ดินในเขตโลหกรรมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมใกล้เคียง ทำการรังวัดพื้นที่เขตโลหกรรม เขตโลหกรรมจะต้องไม่อยู่ในเขตเหมืองแร่ หรือเขตแต่งแร่

7) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ส่งคำขอพร้อมเอกสารและแผนผังและกรรมวิธีประกอบโลหกรรมไปให้ กพร.เพื่อตรวจสอบแผนผังและกรรมวิธีประกอบโลหกรรม

8) อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาออกใบอนุญาต

เอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

1. เอกสารทั่วไปตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1
2. แผนที่แสดงเขตที่จะขอให้เป็นเขตโลหกรรม
3. สำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในสถานที่ประกอบโลหกรรม หรือหนังสือยินยอมพร้อมสำเนาหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ของเจ้าของสถานที่
4. แผนผังและกรรมวิธีประกอบโลหกรรม โดยมีวิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรควบคุมเป็นผู้ลงนามรับรอง
5. รายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการประกอบโลหกรรม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
6. หนังสือแต่งตั้งวิศวกรควบคุม และบันทึกหนังสือยินยอมเป็นวิศวกรควบคุม

เอกสารแผนผังและกรรมวิธีประกอบโลหกรรม

1. ข้อมูลชื่อผู้ขอใบอนุญาต โรงงานประกอบโลหกรรม และแผนที่แสดงที่ตั้ง
2. แร่ เชื้อเพลิง และวัตถุดิบอื่นที่ใช้ในการประกอบโลหกรรม
3. วิธีการประกอบโลหกรรมตามประเภทที่กำหนด และแผนผังแสดงการประกอบโลหกรรม
4. ข้อมูลของเตาถลุง เตาหลอม เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ที่จะใช้ พร้อมตำแหน่งที่ตั้ง
5. วิธีการควบคุมหรือกำจัดของเสีย เช่น ฝุ่น สารพิษ ที่เกิดจากการประกอบโลหกรรม
6. การระบายน้ำ ก๊าซ ควัน หรือกากจากการประกอบโลหกรรม ออกนอกเขตโลหกรรม
7. ปริมาณการผลิตต่อวัน

ข้อกำหนดในการประกอบโลหกรรม

- การประกอบโลหกรรมจะต้องเป็นไปตามแผนผังและกรรมวิธีที่ได้รับอนุญาต และต้องมีวิศวกรควบคุมที่ได้รับใบอนุญาต ถ้าจะเปลี่ยนตัววิศวกรจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบ
- ในการประกอบโลหกรรม ห้ามกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่มีพิษ ก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน
- เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าไปในเขตโลหกรรมเพื่อตรวจสอบการทำงานได้ทุกเวลา และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขการทำงานตามที่จำเป็น และอาจจะสั่งให้หยุดการประกอบโลหกรรมทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตามสมควร เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้น

- การเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมรายการที่ไม่ใช่วิธีประกอบโลหกรรม ให้แจ้งอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ทราบ แต่ถ้าเกี่ยวข้องกับการประกอบโลหกรรมให้ยื่นแผนผังและกรรมวิธีใหม่เพื่อขออนุญาต
- จะต้องจัดทำรายงานการประกอบโลหกรรม ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบเป็นประจำทุกเดือน
- อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรมได้ เมื่อปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติหรือเงื่อนไขในใบอนุญาต ผู้ที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิ์อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน 15 วัน

การต่อใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมจะต้องยื่นคำขอต่ออายุก่อนใบอนุญาตจะสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 60 วัน โดยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมด้วยแผนผังและกรรมวิธีการประกอบโลหกรรม การขอต่ออายุจะมีการพิจารณาว่าผู้รับใบอนุญาตได้ปฏิบัติตามข้อบังคับและเงื่อนไขการประกอบโลหกรรมโดยถูกต้องมาตลอด

11. ค่าภาคหลวงแร่

ค่าภาคหลวงแร่ คือภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากการทำเหมืองและขุดผลิตแร่ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน โดยกำหนดอัตราค่าภาคหลวงตามราคาแร่ หรือราคาโลหะในแร่ ค่าภาคหลวงแร่ที่จะต้องชำระจะคำนวณจากสภาพหรือปริมาณของสารประกอบในแร่

อัตราค่าภาคหลวงแร่ชนิดต่าง ๆ จะถูกกำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 23 ออกตามความในพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. 2509

11.1 การชำระค่าภาคหลวงแร่

ผู้ถือประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราว ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้ครอบครองแร่อื่นที่ได้จากการแต่งแร่ หรือผู้ประกอบโลหกรรม จะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตามพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. 2509 ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมทั้งแร่อื่นที่เป็นแร่เจือปนหรือผลพลอยได้จากการทำเหมือง ให้ครบถ้วนตามปริมาณแร่ ก่อนที่จะขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่

2) ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ได้ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับที่ซื้อในเดือนที่แล้วมา ภายในวันที่ห้าของเดือนถัดมา

3) ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราว หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ที่ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ ขนแร่ไปยังเขตแต่งแร่หรือเขตโลหกรรมของตนเอง รวมถึงเขตแต่งแร่หรือเขตโลหกรรมของบุคคลอื่นซึ่งอธิบดีให้ความเห็นชอบแล้ว บุคคลดังกล่าวจะขอผัดการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ก่อนจนกว่าจะแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมนั้นจนแล้วเสร็จก็ได้ แต่ต้องวางเงินประกัน หรือจัดให้ธนาคารเป็นผู้ค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

4) ในกรณีที่นำแร่มาแต่งและได้แร่อย่างอื่นด้วย จะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่แต่งได้ พร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง

5) ในกรณีที่ตะกรันมีแร่ชนิดอื่นที่ยังไม่ได้ชำระค่าภาคหลวงแร่มาก่อนเจือปนอยู่ ผู้ประกอบโลหกรรมจะต้องจ่ายเงินชำระค่าภาคหลวงแร่ สำหรับแร่ที่เจือปนตามปริมาณที่คำนวณได้ให้ครบถ้วนก่อนที่จะขนตะกรันนั้นออกจากเขตโลหกรรม

ในกรณีที่มีการซื้อขายแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน และแร่นั้นยังไม่ได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ ผู้ซื้อต้องจ่ายเงินชำระค่าภาคหลวงสำหรับแร่ดังกล่าว พร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง

ขั้นตอนการชำระค่าภาคหลวงแร่

ก่อนที่จะมีการขนแร่ออกจากเขตหรือสถานที่ที่ได้รับอนุญาต จะต้องยื่นขอชำระค่าภาคหลวงแร่นั้นตามขั้นตอนดังนี้

1) กรอกคำขอชำระค่าภาคหลวงแร่ และยื่นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ชนิดและสภาพของแร่ วัตถุประสงค์และวิธีการขนแร่ เสร็จแล้วจดทะเบียนรับคำขอ

3) เจ้าพนักงานรับชำระค่าภาคหลวงแร่ตามจำนวนที่ยื่นขอ หรือจำนวนที่แท้จริงจากการตรวจสอบ แล้วออกใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐาน

11.2 การขอผัดชำระค่าภาคหลวงแร่

มาตรา 104 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแร่ ได้กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ที่ซื้อจากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ ที่นำแร่ไปฝากไว้ ณ สถานที่ฝากแร่ตามมาตรา 103 ตรี (รายละเอียดในบทที่ 13) จะขอผัดการชำระค่าภาคหลวงไว้ก่อนก็ได้ ทั้งนี้ตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังนี้

1) ผู้ที่ประสงค์จะขอผัดชำระค่าภาคหลวงแร่ ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ โดยยื่นพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตขนแร่

2) จัดให้ธนาคารที่อธิบดี กพร. เห็นชอบ ทำหนังสือค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่ที่ขอผัด โดยใช้แบบหนังสือค้ำประกันตามที่กำหนด

3) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นผู้พิจารณาคำขอ โดยจะอนุญาตให้ผัดการชำระค่าภาคหลวงแร่ได้ครั้งละไม่เกินระยะเวลา 1 ปี

11.3 การคืนค่าภาคหลวงแร่

เมื่อผู้ใช้แร่ที่ได้จ่ายเงินค่าภาคหลวงแร่แล้ว พิสูจน์ได้ว่าแร่นั้นได้ถูกนำไปใช้เป็นพลังงานภายในประเทศ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คืนค่าภาคหลวงแร่ให้แก่ผู้ใช้แร่นั้นได้ โดยผู้ใช้แร่ที่ประสงค์จะขอคืนค่าภาคหลวงแร่จะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นผู้ใช้แร่ในประเทศเพื่อพลังงาน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี กพร. กำหนด

ขั้นตอนการขอคืนค่าภาคหลวงแร่

1) ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ที่ใช้แร่นั้น พร้อมกับหลักฐานประกอบคำขอ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ หลักฐานการใช้แร่และสถานที่ใช้แร่ ตรวจสอบหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่ และหลักฐานประกอบคำขอ

3) การคืนค่าภาคหลวงแร่จะถูกกำหนดไว้ที่อัตราร้อยละ 25 ของค่าภาคหลวงแร่ที่ได้ชำระไว้แล้ว วิธีการจ่ายคืนเงินค่าภาคหลวงจะเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติของกระทรวงการคลัง

หลักฐานประกอบคำขอคืนค่าภาคหลวงแร่

1. หลักฐานการเป็นผู้ใช้แร่ภายในประเทศเพื่อพลังงาน ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน แบบแสดงรายการการค้าที่รับรองโดยกรมสรรพากร
2. ใบอนุญาตขนแร่ หรือหลักฐานอื่นที่แสดงว่าแร่ดังกล่าวได้มาจากประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราว พร้อมกับใบเสร็จรับเงินค่าภาคหลวงแร่
3. รายการแสดงปริมาณการใช้แร่ดังกล่าวในแต่ละวัน และแร่ที่คงเหลือ

12. การครอบครองแร่และการขนแร่

ในบทนี้จะกล่าวถึงประเภทของแร่ที่จะต้องขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ขั้นตอนการขออนุญาต รวมทั้งข้อกำหนดในการครอบครองแร่ นอกจากนี้ในส่วนท้ายบทได้กล่าวถึงขั้นตอนและข้อกำหนดในการขอใบอนุญาตขนแร่ ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาต จะต้องแสดงหลักฐานว่าแร่นั้นได้จ่ายเงินค่าภาคหลวงแร่ หรือได้รับอนุญาตให้ผัดการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้แล้ว

12.1 การครอบครองแร่

การมีแร่ไว้ในครอบครอง ครอบคลุมถึงการซื้อแร่ การมีไว้ การยึดถือ หรือการรับแร่ไว้ในทุกลักษณะ ทั้งนี้ไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น บุคคลใดจะมีแร่ไว้ในครอบครองแต่ละชนิดเกิน 2 กิโลกรัมไม่ได้ เว้นแต่เป็นแร่ในกรณี ดังนี้

- เป็นแร่ที่มี***ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง*** หรือได้รับการยกเว้นตามมาตรา 103 ทวิ
- เป็นแร่ที่ได้มาจากการสำรวจแร่ เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัยไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร
- เป็นแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองในเขตเหมืองแร่ที่เก็บแร่นั้นไว้
- เป็นแร่ที่มีใบอนุญาตขนแร่ ซึ่งระบุให้ขนไปเก็บไว้ในสถานที่เก็บแร่ตามใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่
- เป็นแร่ที่อยู่ในระหว่างขนแร่ตามใบอนุญาตขนแร่ หรือเป็นแร่ที่อยู่ในสถานที่พักแร่ตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตขนแร่
- เป็นแร่ในสถานที่ซื้อแร่ ซึ่งได้มาจากผู้ขายแร่ที่มีเอกสารตามที่กำหนดไว้
- เป็นแร่ที่มีใบอนุญาตขนแร่ ซึ่งระบุให้ขนมาแต่งแร่ในเขตแต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรมในเขตโลหกรรมนั้น
- เป็นแร่ที่ได้มาตามใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือใบอนุญาตร่อนแร่ หรือได้มาจากการซื้อแร่ตามชนิด และสภาพที่ผ่านการแต่งแร่จนสามารถนำไปผสมกับวัตถุอื่นหรือนำไปประกอบกิจการสำเร็จรูปได้
- เป็นแร่ที่มีไว้เพื่อการศึกษาหรือวิจัยของส่วนราชการ องค์การของรัฐ สถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิจัยเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี
- เป็นแร่ที่อธิบดีอนุญาตเป็นหนังสือให้มีไว้ในครอบครองเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

- เป็นแร่ในสภาพวัตถุสำเร็จรูปที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ปฏิมากรรม หรือผลผลิตจากกรรมวิธีของโลหกรรมหรืออุตสาหกรรม
- เป็นแร่ที่มีใบอนุญาตขนแร่ ให้ขนไปฝากไว้ ณ สถานที่ฝากแร่

ประเภทของแร่ที่สามารถขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองได้

1. แร่ที่ได้จากการทำเหมืองตามประทานบัตร แต่ประทานบัตรนั้นหมดอายุและไม่ได้ขอต่ออายุ หรือขอต่ออายุแต่พ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันสิ้นอายุประทานบัตร
2. แร่ที่ได้รับอนุญาตให้ขนมาเก็บไว้ในสถานที่เก็บแร่ตามใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ แต่ใบอนุญาตนั้นหมดอายุและไม่ได้ยื่นคำขอใหม่ หรืออยู่ระหว่างการต่ออายุ
3. แร่ในสถานที่ซื้อแร่ แต่ใบอนุญาตซื้อแร่นั้นหมดอายุและไม่ได้ขอต่ออายุ หรืออยู่ระหว่างการต่ออายุ
4. แร่ที่ได้รับอนุญาตให้ขนมาแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรม แต่ใบอนุญาตแต่งแร่หรือใบอนุญาตประกอบโลหกรรมนั้นหมดอายุและไม่ได้ขอต่ออายุ
5. แร่พลอยได้ที่ได้จากการแต่งแร่ที่ได้รับอนุญาต
6. แร่คุณภาพต่ำหรือแร่พลอยได้ หรือแร่อื่นนอกเหนือจาก ข้อ 1. ถึง 5. ที่ต้องขอความเห็นชอบจากอธิบดี

เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ซึ่งจะมีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออก

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง

ผู้ขอรับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองจะต้องเป็นเจ้าของแร่ตามประเภทที่กำหนด และมีคุณสมบัติของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสาร แผนที่แสดงจุดที่ตั้งสถานที่เก็บแร่ในครอบครอง ประเภทและที่มาของแร่ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 500 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานตรวจสอบประเภทของแร่ ที่มาของแร่ สถานที่เก็บแร่ และลักษณะการเก็บแร่ ถ้าตรวจสอบพบว่าแร่ยังไม่ผ่านการแต่งแร่จะต้องส่งตัวอย่างแร่ไปวิเคราะห์ทางเคมีและฟิสิกซ์

หรือถ้าเป็นแร่นอกเหนือจากประเภทที่กำหนดไว้ จะต้องส่งตัวอย่างแร่ไปวิเคราะห์ พร้อมทั้งส่งบันทึกการตรวจสอบเพื่อขอความเห็นชอบจากอธิบดี

6) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง โดยระบุสถานที่เก็บแร่ในครอบครองและเงื่อนไขในการปฏิบัติ

เอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง

1. แผนที่แสดงที่ตั้งสถานที่เก็บแร่ในครอบครอง
2. บันทึกรายละเอียดชนิดแร่ ที่มาของแร่ สถานที่เก็บแร่ และลักษณะการเก็บแร่
3. บันทึกของผู้มีกรรมสิทธิ์ในแร่แสดงการยินยอมให้ครอบครองแร่ (ถ้ามี)

ข้อกำหนดในการครอบครองแร่

- แร่ที่ได้ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองจะต้องเก็บไว้ในที่ที่กำหนดตามใบอนุญาตเท่านั้น ในกรณีนี้ไม่ต้องขอใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ แต่ถ้าจะขนแร่ในครอบครองออกนอกสถานที่จะต้องขอใบอนุญาตขนแร่พร้อมทั้งชำระค่าภาคหลวงแร่ (การขนแร่ไปเพื่อแต่งแร่ อาจจะวางหลักประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่เป็นเงินสด เช็คที่ธนาคารรับรอง หรือหนังสือค้ำประกันของธนาคาร และเมื่อทราบผลการแต่งแร่แล้วจะมีการเรียกเก็บค่าภาคหลวงทันที)
- จะต้องจัดให้มีการติดป้ายกำกับสถานที่เก็บแร่ที่ครอบครองให้เห็นโดยชัดเจน
- ทุกครั้งที่มีการขายหรือโอนแร่ในครอบครอง จะต้องกรอกรายการในบัญชีตามแบบพิมพ์ที่ กพร. กำหนด
- จะต้องส่งรายงานแสดงรายการแร่ในครอบครองตามแบบพิมพ์ที่กำหนด ส่งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นประจำทุกเดือน
- จะต้องเก็บเอกสารเกี่ยวกับการมีแร่ในครอบครองไว้ที่สถานที่ที่ได้รับอนุญาต เพื่อให้เจ้าพนักงานตรวจสอบได้ตลอดเวลา
- ถ้าผู้รับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตาย ให้ถือว่าผู้ที่ครอบครองแร่ไว้ในขณะนั้นเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจนกว่าใบอนุญาตจะหมดอายุ

12.2 การขนแร่

บุคคลใดจะขนแร่ในที่ใด ๆ ไม่ได้ เว้นแต่ในกรณี ดังนี้

- เป็นแร่ที่ได้รับ***ใบอนุญาตขนแร่*** หรือได้รับการยกเว้นตามมาตรา 103 ทวิ
- เป็นแร่ที่ได้มาจากการสำรวจแร่ เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัยไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร
- เป็นการขนแร่ในเขตเหมืองแร่ เขตแต่งแร่ เขตโลหกรรม หรือภายในสถานที่ซื้อแร่ตามใบอนุญาตซื้อแร่ สถานที่เก็บแร่ หรือสถานที่พักแร่
- เป็นการขนแร่ของผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่
- เป็นแร่ของเจ้าของแร่ ซึ่งซื้อมาจากผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือได้มาจากการซื้อแร่ตามชนิด และสภาพที่ผ่านการแต่งแร่จนสามารถนำไปผสมกับวัตถุอื่นหรือนำไปประกอบกิจการสำเร็จรูปได้
- เป็นแร่ที่ขนแต่ละชนิดในปริมาณไม่เกิน 2 กิโลกรัม
- เป็นแร่เพื่อการศึกษาหรือวิจัยของส่วนราชการ องค์การของรัฐ สถาบันการศึกษา หรือสถานวิจัยของเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี
- เป็นแร่ในสภาพวัตถุสำเร็จรูปที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ปฏิมากรรม หรือผลผลิตจากกรรมวิธีของอุตสาหกรรม
- เป็นแร่ที่อธิบดีอนุญาตให้ขนเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย
- เป็นโลหะที่ได้จากโลหกรรม นอกจากเป็นการขนออกนอกเขตโลหกรรม

ผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขนแร่ รวมถึงการขนแร่เพื่อส่งออกนอกประเทศที่ไม่อยู่ในความควบคุม ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และต้องแสดงหลักฐานว่าแร่นั้นได้จ่ายเงินค่าภาคหลวงแร่ หรือได้รับอนุญาตให้ผัดการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้แล้ว

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตขนแร่

ผู้ขอรับใบอนุญาตขนแร่จะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ยื่นขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง และมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของแร่ตามกฎหมาย ดังนี้

- ผู้ถือประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราว หรือผู้รับช่วงการทำเหมือง
- ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่
- ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ที่แต่งได้แร่ชนิดอื่นเป็นผลพลอยได้
- ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ที่ผลิตได้ตะกรันจากโลหกรรมนั้น

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตขนแร่

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมกับแนบเอกสารหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่หรือการประกันค่าภาคหลวงแร่ หรือหลักฐานการอนุญาตให้ผัดชำระค่าภาคหลวงแร่ที่จะขอขนนั้นแล้ว

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสาร รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการขนแร่ และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 20 บาท และชำระค่าภาคหลวงแร่

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานตรวจสอบชนิดและปริมาณแร่ที่ขออนุญาต

6) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ออกใบอนุญาตขนแร่ตามชนิดแร่ โดยระบุเงื่อนไขในการขนแร่ ใบอนุญาตจะมีอายุตามความเหมาะสมกับระยะทางขนแร่ไปยังปลายทาง

รายละเอียดที่ต้องระบุในคำขอใบอนุญาตขนแร่

1. ชนิด สภาพ จำนวน และน้ำหนักของแร่ที่จะขน
2. สถานที่ต้นทางที่ขนแร่มา เช่น เขตเหมืองแร่ เขตแต่งแร่ สถานที่ซื้อแร่ เขตโลหกรรม
3. พาหนะที่ใช้ขนแร่
4. เส้นทางการขนแร่
5. สถานที่พักระหว่างทาง
6. สถานที่ปลายทางการขนแร่ เช่น สถานที่ซื้อแร่ สถานที่เก็บแร่ เขตโลหกรรม
7. วัตถุประสงค์ของการขนแร่

ข้อกำหนดในการขนแร่

- การขนแร่จะต้องขนตามชนิดและปริมาณที่กำหนดในใบอนุญาต การขนแร่เกินใบอนุญาตจะต้องไม่เกินร้อยละของน้ำหนักแร่ที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2522) และจะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับปริมาณที่ขนเกินนั้น
- การขนแร่เกินใบอนุญาตและไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือเป็นการขนแร่ที่ไม่ได้รับอนุญาต
- เส้นทางขนแร่ สถานที่พักแร่ ระยะเวลาที่หยุดพักต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้องนำใบอนุญาตต้นฉบับไปพร้อมกับการขนแร่ด้วยทุกครั้ง
- เจ้าพนักงานสามารถกำหนดในใบอนุญาตให้มีการตรวจสอบแร่ได้ในระหว่างการขนแร่

- ในกรณีที่ไม่ได้ส่งขนแร่ไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต จะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบก่อนที่ใบอนุญาตจะหมดอายุ

การขนแร่ที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่

ผู้รับใบอนุญาตขนแร่จะขนแร่ได้แต่เฉพาะชนิดและสภาพที่ระบุในใบอนุญาต ถ้ามีแร่ชนิดอื่นเจือปนกับแร่ที่ขนโดยไม่ได้เป็นการเจือปนตามธรรมชาติ ให้ถือเป็นการขนแร่ที่ไม่ได้รับใบอนุญาต

ชนิดและปริมาณการเจือปนตามธรรมชาติของแร่ ซึ่งห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตขนแร่ทำการขนแร่ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2513) คือ

1. ดีบุกเกินร้อยละสี่
2. ทังสติกออกไซด์เกินร้อยละสี่
3. โคลัมเบียมแทนทาลัมเพนตอกไซด์รวมกันเกินร้อยละสอง
4. สังกะสีเกินร้อยละแปด
5. ตะกั่วเกินร้อยละสิบ
6. ทองคำเกินห้ากรัมต่อหนึ่งตัน
7. เงินเกินหนึ่งร้อยกรัมต่อหนึ่งตัน

ทั้งนี้มีข้อยกเว้นถ้าใบอนุญาตได้ระบุชนิดของแร่ที่เจือปนนั้นไว้ แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ปฏิบัติในการขนแร่

13. การนำแร่เข้าและการส่งแร่ออก

13.1 การนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักร

พระราชบัญญัติแร่ มาตรา 128 กำหนดให้มีการควบคุมแร่นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยจะต้องกำหนดชนิดแร่ สภาพ และปริมาณที่จะต้องอยู่ในความควบคุม การนำเข้าแร่ซึ่งอยู่ในการควบคุมจะต้องมี***ใบอนุญาตนำแร่เข้าในราชอาณาจักร*** อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาต ซึ่งจะกำหนดเงื่อนไขรวมถึงวิธีการซื้อขายและการนำแร่ไปใช้ และเมื่อมีเหตุกระทบถึงความปลอดภัยและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

แร่ที่อยู่ในการควบคุมการนำเข้าตามกฎกระทรวงฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2516)

- ♦ สินแร่ดีบุก ปริมาณเกิน 2 กิโลกรัม
- ♦ โลหะดีบุกหรือโลหะดีบุกผสม ปริมาณเกิน 2 กิโลกรัม

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตนำแร่เข้าในราชอาณาจักร

ผู้ขอรับใบอนุญาตนำแร่เข้าในราชอาณาจักรอาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตนำแร่เข้าในราชอาณาจักร

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารประกอบคำขอ

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสาร ชนิดของแร่ว่าอยู่ในการควบคุมการนำเข้า และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 500 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะจำแนกการตรวจสอบและดำเนินการแล้วแต่กรณี ตามชนิดของแร่ที่ขอนำเข้า

6) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ส่งคำขอพร้อมเอกสารประกอบไปให้อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ออกใบอนุญาต

เอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักร

1. ใบสั่งซื้อแร่เพื่อขอนำเข้า
2. ใบขนสินค้าขาเข้าและแบบแสดงรายการค้า
3. ใบส่งของ
4. บันทึกแสดงเหตุผลและความจำเป็นในการนำแร่เข้า

ข้อกำหนดในการนำสินแร่เข้ามาถลุงเป็นโลหะเพื่อการส่งออก

- เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบน้ำหนัก และเก็บตัวอย่างแร่ส่งไปที่ กพร. เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของชนิดแร่ที่ขอนำเข้าและปริมาณเจือปนของดีบุก (ในกรณีที่เป็นสินแร่ดีบุกจะต้องวิเคราะห์ทางเคมีเพื่อหาคุณภาพของทั้งดีบุกและแทนทาลัมเพนตอกไซด์)
- ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมแจ้งปริมาณโลหะและตะกรันที่ได้จากการถลุง และแยกปริมาณตะกรันที่ได้จากการถลุงแร่ในประเทศออกจากตะกรันที่ได้จากการถลุงแร่นำเข้า
- ถ้าตะกรันที่จะนำออกนอกประเทศ มีธาตุโคลัมเบียมตันตาลัมเจือปนอยู่ จะต้องขอรับใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกประเทศ
- ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม จะต้องแจ้งการปริมาณการส่งออกโลหะที่ได้จากการถลุงแร่ที่นำเข้าทุกครั้ง จนกว่าแร่นั้นจะถูกถลุงเป็นโลหะและส่งออกจนหมด

ข้อกำหนดในการนำแร่เข้าประเทศเพื่อส่งออกต่อไปยังประเทศอื่น

- เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะตรวจสอบจำนวนน้ำหนัก และเก็บตัวอย่างแร่ส่งไปที่ กพร. เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแร่ที่นำเข้า
- ผู้รับใบอนุญาตนำแร่เข้าจะต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน ก่อนจะส่งแร่ที่นำเข้าออกนอกประเทศ เพื่อให้เจ้าพนักงานได้ตรวจสอบ และส่งตัวอย่างแร่ไปที่ กพร. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับตัวอย่างเดิมที่วิเคราะห์ไว้เมื่อตอนนำเข้า

13.2 การส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

พระราชบัญญัติแร่ มาตรา 128 กำหนดให้มีการควบคุมแร่ส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยจะต้องกำหนดชนิดแร่ สภาพและปริมาณที่จะต้องอยู่ในความควบคุม การส่งออกแร่ซึ่งอยู่ในการควบคุมจะต้องมี***ใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร*** อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้

ออกใบอนุญาตดังกล่าว ในกรณีที่มีเหตุกระทบถึงความปลอดภัยและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

แร่ที่อยู่ในการควบคุมการส่งออกตามกฎกระทรวงฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2516)

- ♦ สินแร่ดีบุก ปริมาณเกิน 50 กรัม
- ♦ สินแร่ทองคำ ไม่ว่าจะมีปริมาณเท่าใด
- ♦ สินแร่ทองแดง สินแร่สังกะสี หรือสินแร่เหล็ก ปริมาณเกิน 2 กิโลกรัม
- ♦ แร่ที่มีธาตุโคลัมเบียมแทนทาลัม หรือทอเรียม หรือแร่อื่นที่มีกัมมันตภาพรังสี ไม่ว่าจะมีปริมาณเท่าใด
- ♦ แร่โดโลไมต์ แร่แบไรต์ แร่ไพโรฟิลไลต์ แร่เฟลต์สปาร์ แร่ยิมซัม หรือดินขาว ปริมาณเกิน 1 เมตริกตัน

คุณสมบัติของผู้ยื่นขอใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรอาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล และมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่

ขั้นตอนและวิธีการขอใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

1) กรอกคำขอตามแบบที่กำหนด และยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมกับแนบเอกสารแสดงการได้มาซึ่งแร่ที่ขอส่งออก และหลักฐานเพิ่มเติมอื่น ๆ แล้วแต่กรณีของชนิดแร่ที่ขอส่งออก

2) เจ้าพนักงานตรวจสอบคำขอ ความครบถ้วนของเอกสาร ชนิดของแร่ว่าอยู่ในการควบคุมการส่งออก และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 500 บาท

4) เจ้าพนักงานลงทะเบียนรับคำขอไว้ดำเนินการ

5) เจ้าพนักงานดำเนินการตรวจสอบหลักฐาน ตรวจสอบน้ำหนักและเก็บตัวอย่างแร่ส่งวิเคราะห์ แล้วแต่กรณีของชนิดแร่ที่ขอส่งออก โดยผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์แร่

6) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ส่งคำขอพร้อมเอกสารประกอบไปให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ออกใบอนุญาต

7) ผู้ได้รับอนุญาตส่งแร่ออก ยื่นคำขอใบอนุญาตขนแร่เพื่อนำไปจำหน่ายนอกประเทศ และชำระค่าภาคหลวงแร่

หลักฐานเพิ่มเติมและการดำเนินการเพื่ออนุญาตให้ส่งสินแร่ดีบุกออกนอกราชอาณาจักร

1. หลักฐานที่บริษัทไทยแลนด์สเมลติ้งแอนด์รีไฟนิ่ง จำกัด ไม่รับซื้อสินแร่ดีบุกที่ขอส่งออก
2. หลักฐานการซื้อขายที่แสดงว่าสินแร่ดีบุกที่ส่งออกมีราคาสูงกว่าที่บริษัท ไทยแลนด์สเมลติ้งแอนด์รีไฟนิ่ง จำกัด รับซื้อ
3. หลักฐานการยินยอมหรือหลักประกันการชำระค่าภาคหลวงเพิ่มในกรณีที่สินแร่ส่งออกมีโลหะดีบุกในแร่เกินกว่าที่ชำระค่าภาคหลวงไว้แล้ว (ในการขอใบอนุญาตขนแร่เพื่อส่งออก จะมีการตรวจสอบการชำระค่าภาคหลวงแร่ตามจำนวนแร่ที่ส่งออก และนำตัวอย่างแร่ไปหาปริมาณของดีบุกในสินแร่ดีบุกที่ส่งออก ถ้าเกินร้อยละ 72 ผู้รับใบอนุญาตต้องจ่ายค่าภาคหลวงเพิ่ม) หลักประกันได้แก่เงินสด เช็คที่ธนาคารรับรอง หรือหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ในอัตราร้อยละ 4 ของค่าภาคหลวงที่ชำระไว้แล้ว

หลักฐานเพิ่มเติมและการดำเนินการเพื่ออนุญาตให้ส่งสินแร่แทนทาไลท์และโคลัมไบท์ที่รวมกันอยู่ หรือโลหะโคลัมเบียมตันตาลัมออกนอกราชอาณาจักร

1. การยื่นคำขอใบอนุญาตต้องยื่นล่วงหน้าก่อนส่งออกไม่น้อยกว่า 20 วัน
2. มีหลักฐานการซื้อขายแร่ที่ขอส่งออก หรือหลักฐานอื่นที่ทำให้ต้องส่งแร่ออก
3. เจ้าพนักงานตรวจสอบน้ำหนักและบันทึกรายละเอียดของแร่ จากนั้นเก็บตัวอย่างแร่ส่งไปวิเคราะห์คุณภาพที่ กพร. ถ้าผลการตรวจสอบพบว่ามีแร่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องชำระค่าภาคหลวงเพิ่ม จะต้องชำระเงินให้ครบถ้วนก่อนออกใบอนุญาต

หลักฐานเพิ่มเติมและการดำเนินการเพื่ออนุญาตให้ส่งสินแร่อื่นออกนอกราชอาณาจักร

1. มีหลักฐานการซื้อขายแร่ที่ขอส่งออก หรือหลักฐานอื่นที่ทำให้ต้องส่งแร่ออก
2. เจ้าพนักงานตรวจสอบน้ำหนักและ บันทึกรายละเอียดของแร่ จากนั้นเก็บตัวอย่างแร่ส่งไปวิเคราะห์คุณภาพทางเคมีและทางฟิสิกซ์ที่ กพร. ถ้าผลการตรวจสอบพบว่ามีแร่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องจ่ายเงินค่าภาคหลวงเพิ่ม จะต้องชำระให้ครบถ้วนก่อนออกใบอนุญาต
3. ในการวิเคราะห์สินแร่แต่ละชนิด จะวิเคราะห์หาแร่ชนิดอื่นด้วย ดังนี้
   - สินแร่ทองคำ จะต้องวิเคราะห์หาร้อยละของทองคำและเงิน
   - สินแร่ทองแดง จะต้องวิเคราะห์หาร้อยละของทองแดง ทองคำ และเงิน
   - สินแร่สังกะสี จะต้องหาร้อยละของสังกะสี ตะกั่ว และเงิน
   - สินแร่เหล็ก จะต้องวิเคราะห์หาร้อยละของเหล็ก
   - แร่โมนาไซท์ ถ้าพบมีแร่ดีบุก วุลแฟรม ซีไลท์ และแร่ตระกูลโคลัมเบียมตันตาลัม มีปริมาณมากจนผิดสังเกต จะต้องวิเคราะห์หาร้อยละของแร่เหล่านี้

- แร่อิลเมไนท์ หรือแร่เซอร์กอน หรือแร่ซีโนไทม์ หรือแร่รูไทล์ ถ้าพบมีแร่ดีบุก วุลแฟรม ซีไลท์มีปริมาณมากจนผิดสังเกต ต้องวิเคราะห์หาร้อยละของแร่เหล่านี้

13.3 การฝากแร่

เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจในการส่งเสริมการทำเหมือง และควบคุมการเก็บรักษาแร่ที่ผู้ทำเหมืองผลิตได้เกินปริมาณที่ทางราชการอนุญาตให้ส่งออกนอกราชอาณาจักรในช่วงเวลาหนึ่ง จึงมีการกำหนดให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตดังต่อไปนี้

- ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ หรือ
- ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

สามารถยื่นคำร้องเป็นหนังสือให้กำหนดสถานที่เก็บแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมตามใบอนุญาตของตนเป็นสถานที่ฝากแร่ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้สถานที่หรือเขตดังกล่าวเป็นสถานที่ฝากแร่ได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความจำเป็นและปริมาณแร่ในแต่ละท้องที่ สภาพของสถานที่และความเหมาะสม ในการกำหนดสถานที่ฝากแร่แต่ละแห่งจะมีอายุไม่เกิน 1 ปี

ข้อกำหนดสำหรับสถานที่ฝากแร่

- รัฐมนตรีอาจจะกำหนดให้มีเจ้าพนักงานประจำสถานที่ฝากแร่ หรือกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตซึ่งมีสถานที่ฝากแร่ปฏิบัติด้วยก็ได้
- ผู้ถือประทานบัตรหรือประทานบัตรชั่วคราว หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ที่ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ อาจนำแร่ที่ได้จากการทำเหมืองแร่และมีไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่ทางราชการอนุญาตให้ส่งออกนอกราชอาณาจักรในช่วงเวลาหนึ่ง ไปฝากไว้ ณ สถานที่ฝากแร่ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 103 ตรี แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ว่าด้วยการกำหนดสถานที่ฝากแร่

บรรณานุกรม

1. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 และฉบับแก้ไข ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ.2545)
2. กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
3. พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. 2509 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
4. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับคำขออาชญาบัตรและอาชญาบัตร พ.ศ. 2531
5. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรังวัดกำหนดเขตคำขอ พ.ศ. 2531
6. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการดำเนินการคำขอประทานบัตร การต่ออายุประทานบัตร และการโอนประทานบัตร พ.ศ 2531 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
7. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการจัดทำแผนผังโครงการทำเหมือง และการคำนวณอายุประทานบัตร พ.ศ. 2531
8. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการเพิ่มเติมชนิดแร่ที่จะทำเหมือง การเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมือง และการเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการทำเหมือง พ.ศ. 2531 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
9. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการออกใบอนุญาตซื้อแร่ และใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ พ.ศ. 2531 และ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
10. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการออกใบอนุญาตแต่งแร่ การจัดทำ และการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมแผนผังและกรรมวิธีแต่งแร่ พ.ศ. 2531
11. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการออกใบอนุญาตประกอบโลหกรรม การจัดทำและการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมแผนผังและกรรมวิธีประกอบโลหกรรม พ.ศ. 2531 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
12. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่เพิ่มและการจ่ายคืน พ.ศ. 2531
13. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมีไว้ในครอบครอง พ.ศ. 2531
14. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการออกใบอนุญาตขนแร่ พ.ศ. 2531
15. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการขอรับใบอนุญาตนำแร่เข้า และใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. 2531

16. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับแร่ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 103 ทวิ พ.ศ. 2531
17. ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ พ.ศ. 2540
18. ระเบียบกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2539 ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน เกี่ยวกับการดำเนินการอนุญาตตามคำขอในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
19. ประกาศกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) เรื่องประทานบัตรหินอุตสาหกรรม ลงวันที่ 4 เมษายน 2539
20. ประกาศกรมทรัพยากรธรณี (เดิม) เรื่องการประกอบกิจการโรงโม่หิน ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2539
21. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง นโยบายการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการโอนประทานบัตรและการต่ออายุประทานบัตร ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2536 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
22. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม วันที่ 7 สิงหาคม 2539
23. พระราชกฤษฎีกา แก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 93